

JULES VERNE

**Onbeş Yaşında
Bir Kaptan**

ilkinci cilt

Jules Verne

1828'de Fransa'da doğdu. Jules Verne, denizcilik geleneği olan bir ailenin çocuğuydu ve bu durum onun yazın hayatını derinden etkiledi. Küçük bir çocukken gemilerde tayfalık yapmak için evden kaçtı ama, yakalanıp ailesine teslim edildi.

1847'de hukuk öğrenimi görmesi için Paris'e gönderildi. Ancak Paris'teyken tiyatroya ilgisi derinleşti. 1850'lerin sonlarında ilk oyunu yayımlandı. Babası, hukuk öğrenimini bıraktığını duyduğunda aralarında büyük bir tartışma çıktı ve harcamaları için gönderilen para kesildi. Bu durum, Jules Verne'i öykülerini satarak para kazanmaya zorladı.

Paris'in kütüphanelerinde jeoloji, mühendislik ve astronomi okuyarak geçirilen uzun saatlerden sonra, Jules Verne ilk kitabı *Balonla Beş Hafta*'yı yayımladı. Bu romanı, *Dünya'nın Merkezine Seyahat*, *Dünya'dan Ay'a* ve *Denizler Altında 20 Bin Fersah* gibi romanlar izledi.

Romanlarının büyük beğeni toplaması Jules Verne'i zengin bir adam yaptı. 1876'da büyük bir yat aldı ve Avrupa'nın çevresini yatıyla dolaştı.

1905'te Amiens'de öldü.

Jules Verne
On Beş Yaşında Bir Kaptan - 1. Cilt
Özgün Adı: *Un Capitaine de Quinze Ans*

İthaki Yayınları - 710
Edebiyat - 569
ISBN 978-605-375-106-9

1. Baskı, İstanbul / Ocak 2011

© **Türkçe Çeviri: Ender Bedisel, 2011**
© **İthaki, 2011**

Yayıncının yazılı izni olmaksızın herhangi bir alıntı yapılamaz.

Sanat Yönetmeni: Murat Özgül
Redaksiyon: Emine Sarıkartal
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Yeşim Ercan Aydın
İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin yan kuruluşudur.
Mühürdar Cad. İlder Ertüzün Sok. No: 4/6 34710 Kadıköy İstanbul
Tel: (0216) 330 93 08 - 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
ithaki@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Jules Verne

**ON BEŞ YAŞINDA
BİR KAPTAN
-1. Cilt-**

Çeviren
ENDER BEDİSEL

*Jules Verne Kitaplığı:
Jules Verne kitaplarını yıllar önce
Türkçeye kazandırmış olan
A. İhsan Tokgöz'e* ithaf edilmiştir.*

** A. İhsan Tokgöz: Türk yazar, yayıncı ve siyaset adamı. Jules Verne'in romanlarını Türkçeye ilk çeviren kişidir. 1890 yılında Âlem Basımevi'ni kurdu ve Edebiyat-ı Cedide akımının yayın organı olan Servet-i Fünun Dergisi'ni yayımlamaya başladı. İkinci Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı sonlarına değin Yüksek Ticaret Mektebinde coğrafya öğretmenliği yaptı. 1919'da Avrupa'ya giderek Heyet-i Temsiliye'nin amaç ve fikirlerini Batı kamuoyuna duyurmaya çalıştı. Lozan Barış Konferansı sırasında da Türk Basın Bürosunun yöneticiliğini yaptı. 1931'de Ordu milletvekili olarak girdiği TBMM'de yasama görevini ölümüne değin sürdürdü. Başlıca yapıları: Altı Hafta Nil'de Seyahat, Avrupa'da Ne Gördüm, Tuna'da Bir Hafta, Tirol Cephesinde Ateş Hatında, Matbuat Hatıralarım.*

BİRİNCİ KISIM

YELKENLİ GEMİ “PİLGRİM”

2 Şubat 1873, Yelkenli *Pilgrim*, Greenwich meridyeninin 165° 19' batı boylamında, 43° 57' güney enleminde bulunuyordu.

Dört yüz tonilatoluk gemi, güney denizlerinde balina avına çıkmak için San Fransisco'da donatılmıştı. Kaliforniyalı zengin bir armatöre aitti; armatör James-W.Weldon, uzun yıllardan beri geminin kumandasını Kaptan Hull'a emanet etmişti.

Pilgrim bu armatör filotillasının en küçük ama en iyi gemilerinden biriydi. James-W.Weldon onu her mevsim Behring Boğazının ötesine, Kuzey denizlerine, Tazmanya ya da Fiom Burnu sularına, Antarktika Okyanusuna gönderirdi. Yol alışı olağanüstü, donanımı mükemmeldi. Bu sayede, az sayıda adamla güney yarımkürenin bankizlerinde tehlikeye atılabiliyordu. Tayfalar anlatırdı. Kaptan Hull yaz aylarında buz parçalarının arasından sıyrılmasını becerirmiş. Zira buz parçaları yaz mevsimi boyunca Yeni Zelanda ya da Bonne-Esperance Burnu'ndan geçerler, yerkürenin kuzey denizlerine nazaran daha alçak bir bölgeye ulaşırlar. Aslında, bunlar daha etkisiz buzdağlarıdır; çarpmalar sonucu aşınmış, sıcak suların etkisiyle kemirilmişlerdir. Bunların büyük çoğunluğu Pasifik ya da Atlantik'te eriyip gider.

İyi bir denizci olduğu kadar filotillanın en becerikli zıpkıncılarından biri olan Kaptan Hull'un kumandası altında, beş tayfa ve bir muçodan oluşan bir mürettebat bulunuyordu. Balina avı için bu sayı azdı; zira bu av hayli yeterli sayıda bir personeli gerekli kılardı. Hem saldırı teknelerinin manevrası için, hem de yakalanan hayvanların parçalara ayrılması için biraz kalabalık gerekiyordu. Fakat bazı armatörleri örnek alan James-W.Weldon'a göre bu tayfa sayısı ekonomikti. Geminin işletilmesi için ona yeterli görünmüştü. Yeni Zelanda'da zıpkıncılar eksik sayılmazdı, her milletin denizciler, asker kaçakları bulunurdu. Bu adamlar mevsimlik kiralanmayı bekler ve balina avcılığı işini ustalıkla becerirlerdi. Avlanma mevsimi sona erince, ücretleri ödenir, karaya çıkarılırlardı. Daha sonra, balina avlama gemilerinde çalışmak amacıyla bir dahaki yılı beklerlerdi. Bu yöntem sayesinde, iş arayan denizcileri en iyi biçimde kullanma fırsatı bulunur, onların işbirliği çok yararlı olurdu.

Pilgrim'de aynı yöntem kullanıldı.

Gemi güney kutbu dairesinde sezonu bitirmişti. Gelgelelim, yağ fiçilerini dolduramamış, yeterli miktarda balina dişi toplayamamıştı. Daha o tarihte bile, avlanma zorlaşıyordu. Aşırı şekilde avlanan balinalar seyrekleşiyordu. Kuzey Denizde “Nord-caper” adıyla tanınan balinayla Güney denizlerinin “Sulpher-boltone”u yok olmaya yüz tutmuştu. Balıkçılar jubarte (kambur balina) üzerine yoğunlaşmak zorunda kalmışlardı. Bu memeli hayvanın saldırıları tehlikelidir.

Bu deniz seferi sırasında, Kaptan Hull da aynı şeyi yapmayı düşünmüştü. Ancak daha uzak bölgelere gitmeyi hesaplıyordu. Gerekirse, Clarie ve Adélie topraklarına kadar uzanacaktı. Bu toprakların keşfi tartışmalı biçimde Amerikalı Wilkes'a mal edilmiştir. Ne var ki kesinlikle *Astrolabe* ve *Zéléé*'nin ünlü amirali Fransız Dumont d'Urville'e aittir bu keşif.

Kısaca, *Pilgrim* için sezon pek iyi sayılmazdı. Ocak ayı başında, yani güney yazının ortalarına doğru, balina avlama gemilerinin geri dönüş zamanı henüz başlamamasına rağmen, Kaptan Hull

avlanma yerlerini terk etmek zorunda kaldı. Takviye aldığı mürettebat -değersiz adamlar topluluğu- birtakım mazeretler ileri sürdü, kaptanı oradan ayrılmaya zorladı.

Bunun üzerine, *Pilgrim* kuzeybatıya, Yeni Zelanda topraklarına yöneldi. 15 Ocak'ta, Auckland'ın limanı Waitemata'ya vardı. Liman Chouraki Körfezi'nin dibinde, kuzey adasının kıyısında bulunuyordu. Kaptan sezonluk kiralanan balıkçıları orada bıraktı.

Mürettebat memnun değildi. *Pilgrim* stoklarında iki yüz fiçilik yağ noksanı vardı. Nitekim, Kaptan Hull seçkin bir avcının düş kırıklığını yaşıyor, neredeyse ilk kez eli boş dönüyordu. Gururu kırılmış, işi bozulmuştu. Bu seferin işlerini bozan serserileri affetmiyordu.

Auckland'dan yeni bir mürettebat toplanması için boş yere uğraşıldı. Bütün serbest denizciler başka balina gemilerine katılmışlardı. Böylece geminin yağ stokunu tamamlama umudundan vazgeçildi ve Kaptan Hull, Auckland'dan kesinlikle ayrılmak için kararını verdi. Tam o sırada, gemide yolculuğa katılmak isteyen birileri daha. Kaptan bu isteğe katlanmak zorundaydı; geri çeviremezdi.

Pilgrim armatörünün karısı Misis Weldon, beş yaşındaki oğlu Jack ve akrabalarından kuzen Bénédict, Auckland'da bulunuyorlardı. Ticari işleri nedeniyle ara sıra Yeni Zelanda'yı ziyaret etmek zorunda kalan James-W.Weldon onları da yanında getirmişti. Tekrar San Fransisco'ya geri götürmeyi düşünüyordu.

Gelgelelim, tam bütün aile yola çıkacağı sırada, küçük Jack ciddi biçimde hastalandı. Baba, işleri yüzünden Auckland'dan ayrılmak zorunda kaldı; karısını, oğlunu ve kuzen Bénédict'i şehirde bıraktı.

Üç ay akıp gitmişti, -üç aylık ayrılık Misis Weldon için son derece zorlu geçti. Bu arada, küçük oğlu iyileşmişti, *Pilgrim*'in varışı bildirildiğinde yola çıkabilecek durumdaydı.

O tarihte, San Fransisco'ya dönebilmek için Misis Weldon Avustralya'ya giderek okyanusaşırı sefer yapan "Golden Age" kumpanyasının gemilerinden birine binmek zorundaydı. Bu gemiler Melbourne'dan Panama'ya yolcu taşıyordu. Panama'ya ulaştıktan sonra, Kaliforniya'ya düzenli sefer yapan Amerikan buharlı gemisinin hareket zamanını beklemek gerekecekti. Bu arada, bir kadın ve bir çocuk için hayli sıkıcı olacak gecikmeler, aktarmalar meydana gelecekti. Tam bu sırada, *Pilgrim* Auckland'a uğradı. Kadın hiç tereddüt etmedi ve San Fransisco'ya geri dönmek için kendisini gemiye almasını Kaptan Hull'dan rica etti. Tabii oğlu, kuzen Bénédict ve çocukluğundan beri ona hizmet eden yaşlı zenci kadın Nan da beraberinde gelecekti. Yelkenli bir gemide beş bin kilometre! Ama Kaptan Hull'un gemisinin durumu çok iyiydi ve mevsim Ekvatorun iki tarafında da hâlâ çok güzeldi! Kaptan Hull ricayı kabul etti ve hemen özel kamarasını yolcu kadına verdi. Kırk elli gün sürecek bir seferdi bu. Misis Weldon'un balina gemisinde mümkün olduğu kadar rahat etmesini istiyordu.

Bu koşullarda yolculuk yapmanın Misis Weldon açısından bazı avantajları vardı. Tek olumsuzluk yolun uzamasından kaynaklanıyordu; zira *Pilgrim* Şili'ye uğrayacak, yükünü Valparaiso'da boşaltacaktı. Daha sonra, Amerikan kıyısı boyunca yol almaktan başka yapacak şey kalmıyordu. Karadan esen rüzgarlar o suları çok zevkli kılıyordu.

Misis Weldon zaten yürekli bir kadındı, denizden korkmazdı. Otuz yaşındaydı, güçlü bir sağlığı vardı, uzun yolculuklara alışkındı. Kocasıyla birlikte nice seferler yapmış, nice zorluklara katlanmıştı. Orta halli tonilatolu bir gemide gitmek ve sonu belirsiz olaylarla karşılaşmak onu korkutmazdı. Kaptan Hull'un mükemmel bir denizci olduğunu biliyordu. James-W. Weldon'un da kaptana güveni tamdı. *Pilgrim* iyi yol alan sağlam bir gemiydi; Amerikan balina gemileri filotillasının en iyilerindendi. Fırsat bu fırsattı. Yararlanmak lazımdı. Misis Weldon fırsatı kaçırmadı.

Tabii Kuzen Bénédict de yanında geliyordu. Yaklaşık elli yaşında olan bu kuzen namuslu bir adamdı. Ama ellili yaşına rağmen, yaşı kadar göstermiyordu. İriyarı değil uzun, zayıf değil incediydi.

Yüzü kemikli, kafası kocaman, saçları gürdü. Bütün kişiliğinde, altın gözlüklü bilginlere yaraşan bir yan vardı. İyi huylu, hırçın olmayan, bütün yaşamı boyunca kocaman çocuk kalan ve ömrünü çok yaşlı tamamlayan, ağzı süt kokarak ölen yüz yıllıklardan birine benziyordu.

“Kuzen Bénédict,” (ailesinden olmayanlar bile onu böyle çağırırlardı; gerçekten herkesin kuzeni sayılacak o iyi insanlardan biriydi). Kuzen Bénédict uzun kollarından, uzun bacaklarından daima rahatsızlık duyardı; tek başına bir işin içinden sıyrılmayı beceremez, hattâ hayatın en olağan olayları karşısında beceriksiz kalırdı. Rahatsız edici değildi, oh! hayır, ama başkalarına karşı can sıkıcı görünür, kendisinden de rahatsız olurdu. Yiyecek içecek onun ayağına getirilmese, yemeyi içmeyi unuttur, her şeye uyum sağlardı. Sıcağa olduğu kadar soğuğa da duyarsız kalması, onun hayvansal yaşamdan çok bitkisel yaşama ait olduğunu düşündürürdü. Ne besin değeri olan ne de gölge işlevi gören, yani hiç meyve vermeyen, kúpuru işe yaramaz, ama iyi yürekli bir ağacı gözünüzün önüne getirin. İşte kuzen Bénédict böyleydi. M. Prudhomme’un dediği gibi, hizmet etme yeteneği olsaydı, insanlara seve seve hizmet ederdi! Ne var ki zayıflığı bile seviliyordu. Misis Weldon onu çocuğu gibi görürdü, küçük Jack’in büyük erkek kardeşi.

Burada şunu belirtmek gerekir, kuzen Bénédict ne aylak bir adam, ne de hiçbir uğraşı olmayan biriydi. Tam tersi, çalışkan bir insandı. Biricik tutkusu doğa bilimleriydi ve onu bütünüyle içine alıyordu. “Doğa bilimleri” demek, çok şey söylemektir. Bilindiği gibi bu bilimler, zooloji, botanik, mineralbilim ve jeoloji dallarından oluşur.

Kuzen Bénédict ne botanikçi, ne mineralog, ne de jeologdu.

Peki kelimenin tam anlamıyla bir zoolog muydu? Hayvanı analiz yöntemiyle ayrıştıran ve sentez yöntemiyle yeniden oluşturan Yeni Dünyanın bir çeşit Cuviersi miydi? Çok derin bilginlerden biri olan bu adam gibi çağdaş bilimin önemle üzerinde durduğu hayvana özgü nitelikleri dört tip halinde incelemiş miydi? O dört ayrı tipi omurgalılar, yumuşakçalar, eklembacaklılar ve sölomlular diye sınıflandırmış mıydı? Saf ama ciddi çalışan bu bilgin gibi, bu dört bölümü çeşitli sınıflara ayırarak gözlemlemiş, onları birbirinden ayıran familyaları, türleri, cinsleri, farklılıkları açıklamış mıydı?

Hayır.

Kuzen Bénédict kendini omurgalıların, memelilerin, kuşların, sürüngenlerin ve balıkların araştırılmasına mı vermişti?

Hiç değil.

Kafadanbacaklılardan başlayarak yosunsu hayvancıklara varana kadar yumuşakçaları mı incelemişti? Yumuşakçalar bilimi onun için artık bir sır olmaktan çıkmış mıydı?

Pek sayılmaz.

İdare lambasının yağını tükete tükete sölomluları, yani derisidikenlileri, denizsırganlarını, polipleri, parazitleri, süngerler ve haşlamlıları mı incelemişti?

İtiraf etmeli ki hayır.

Zoolojide eklembacaklılardan başka sayacak bölüm kalmadığına göre, kuzen Bénédict’in biricik tutkusu demek ki bu yaratıklara yoğunlaşmıştı.

Evet, ama biraz daha açıklamak gerekir.

Eklembacaklılar altı sınıfa ayrılır: Böcekler, çokayaklılar, örümcekgiller, kabuklular, omurgasızlara bağlı yaşayanlar, kıllıayaklılar.

Gelgelelim, kuzen Bénédict bir toprak kurdunu sülükten, deniz palamudunu taşdelen otundan, evcil örümceği akrepten, karidesi kurbağadan, kırkayağı elif otundan bilimsel gözle ayırt etmeyi beceremezdi.

Peki kuzen Bénédict neydi?

Sıradan bir böcekbilimci, o kadar.

Bu nitelendirmeye şöyle cevap verilecektir: Böcekbilimin etimolojik karşılığına göre, bu bilim dalı doğa bilimlerinin bir koludur ve 'bütün eklembacaklıları içerir. Genel anlamıyla bu doğru; ancak örf ve âdet bu sözcüğe daha sınırlı bir anlam yüklemiştir. Şöyle ki bu bilim doğrudan böceklerin incelenmesine yönelir, yani "vücudu birbirinden ayrık üç parça halinde uç uca bitişen halkalardan oluşan, üç çift ayağı olan ve bu yüzden 'altıayaklı' diye nitelendirilen tüm eklembacaklı hayvanların" incelenmesine yönelir.

Dolayısıyla kuzen Bénédict eklembacaklıları incelerken bu sınıfla sınırlı kaldığından, basit bir böcekbilimciden başkası değildir.

Fakat aldanmayalım! Bu böcekler sınıfında en az on çeşit bulunur: Düzkanatlılar^[1], sinirkanatlılar^[2], zarkanatlılar^[3], pulkanatlılar^[4], yarımkanatlılar^[5], kınkanatlılar^[6], çiftkanatlılar^[7], ripterler^[8], parazitler^[9], kâğıtgüvesigiller^[10]. Öte yandan, bu çeşitlerin kimilerinde, söz gelimi kınkanatlılarda otuz bin tür, çiftkanatlılarda altmış bin tür tanınmıştır. Bu açıdan bakarsanız, inceleme konusu az sayılmaz, tek bir adamı meşgul etmeye hayli hayli yeter.

Nitekim, kuzen Bénédict'in yaşamı tümüyle ve sadece böcekbilime adanmıştır.

Bütün zamanını bu bilime ayırır, yani her saatini, uyku saatlerini bile, çünkü rüyasında sürekli olarak "altıayaklıları" görür. Bu aşırı merakı yakasına ve gömlek koluna, şapkasının üstüne, yeleşinin kenar şeritlerine taktığı iğnelerden belli olur. Kuzen Bénédict herhangi bir bilimsel geziden döndüğü zaman, kıymetli takkesi bir doğa bilimi kutusuna dönüşür; takkenin içi dışı böceklerle dolup taşar.

Şimdi bu orijinal tipin Mister ve Misis Weldon'la beraber Yeni Zelanda'ya gelmesinin nedeni anlaşılabilir oluyor. Evet, onu buraya getiren böcekbilim tutkusuydu. Koleksiyonu az bulunur birkaç böcek zenginleşecek, onları San Fransisco'daki odasına götürüp sınıflandıracaktı.

Nitekim Misis Weldon ve çocuğu, *Pilgrim*'le Amerika'ya döndüğüne göre, kuzen Bénédict'in bu yolculukta onlara eşlik etmesinden daha doğal bir şey olamazdı.

Fakat Misis Weldon herhangi kritik bir durumla karşılaştıkları zaman ona güvenemezdi. Bereket versin, mevsim elverişli olduğundan kolay bir yolculuk söz konusuydu. Geminin kaptanına da güveni tamdı.

Pilgrim'in Waitemata'da üç gün konaklaması boyunca Misis Weldon hazırlıklarını yaptı. Çabuk davranıyordu, çünkü yelkenlinin yola çıkışını geciktirmek istemiyordu. Auckland'da kalışı sırasında ona hizmet eden yerli uşaklara yol verildi. 22 Ocak'ta, *Pilgrim*'e bindi. Oğlu Jack'i, kuzen Bénédict ve yaşlı kadın zenci Nan'ı yanına almıştı.

Kuzen Bénédict bütün böcek koleksiyonunu özel bir kutunun içinde yanında götürüyordu. Koleksiyonda, diğerlerinin yanı sıra etobur kınkanatlılar cinsinden kulağakaçan böceğinin bir türü de bulunuyordu. Bu yaratıkların gözleri başlarının üzerindeydi ve şimdiye dek salt Yeni Kaledonya'da izlerine rastlanmıştı. Ayrıca zehirli bir örümcekte söz etmişlerdi; Maori'ler ona "katipo" diyorlardı. Bu örümceğin ısırması yerliler için çoğu kez ölümcül bir tehlikeydi. Fakat örümcek doğrudan böcek sınıfına girmez, örümcekgiller içinde yer alır. Bu yüzden kuzen Bénédict'in gözünde fazla önemi yoktu. Nitekim onu pek önemsememişti ama koleksiyonunun en kıymetli mücevheri, ilginç bir Yeni Zelanda kulağakaçan böceğiydi.

Hiç söylemeye gerek yok, kuzen Bénédict esaslı bir ücret ödeyerek kendi koleksiyonunu gemide güvence altına almıştı. Ona göre kendi koleksiyonu, *Pilgrim*'in ambarında bulunan balina yağı ve balina dişi istifinden çok daha değerliydi.

Yola çıkış esnasında, Misis Weldon ve seyahat arkadaşları yelkenlinin güvertesine çıktıkları sırada, Kaptan Hull yolcu kadına yaklaşarak:

"Şurası gayet açık Misis Weldon", dedi, "*Pilgrim*'e kendi isteğinizle bindiğinize göre, bunun bütün sorumluluğu size ait."

Misis Weldon, “Bu uyarıyı neden yapıyorsunuz?” diye sordu.

“Şundan ki kocanızdan doğrudan bir emir almadım. Yelkenli bir gemiye binmek iyi bir yolculuk için bütün güvenceleri sağlamaz. Özellikle yolcuları taşımakla görevli bir yolcu gemisi kadar elverişli değildir.”

Misis Weldon cevap verdi:

“Kocam burada olsaydı, karısı ve çocuğu ile *Pilgrim*’le gitmekte tereddüt mü geçirirdi? Böyle mi düşünüyorsunuz Mösyö Hull?”

Kaptan Hull, “Hayır Misis Weldon, tereddüt etmezdi, kuşkusuz!” dedi. “Ben de kararsız kalmazdım! *Pilgrim* iyi bir gemi, kötü bir av seferi geçirdi, ama geminin bir denizcisi olarak ve yıllardır kaptanlık yaptığımdan dolayı iyi gemi olduğundan eminim. Söylemek istediğim Misis Weldon, ben de sorumluyum ama aradığınız konforu bu gemide bulamazsınız.”

Misis Weldon, “Yeter ki sorun konfor olsun Mösyö Hull,” dedi, “O beni kararımdan döndüremez. Ben müşkülpesent yolcu kadınlardan değilim. Onlar her şeyden şikayet ederler. Yok kamaralar sıkışıkmiş, yemek servisi yetersizmiş.”

Sonra, kendi elini tutan küçük Jack’ine birkaç saniye göz gezdirdi.

“Yola çıkalım Mösyö Hull!” dedi.

Hemen hareket edilmesi için emir verildi, yelkenler açıldı ve yelkenli Amerikan kıyısına doğru yöneldi.

Ancak hareketinden üç gün sonra, yelkenli doğudan esen sert rüzgarlardan etkilenmişti, rüzgarı almak için iskele tarafının yelken iplerini kasmak zorunda kaldılar.

Böylece 2 Şubat tarihinde, Kaptan Hull hâlâ hiç istemediği bir mevkie bulunuyordu ve Horn Burnu’ndan geçmeye çalışmaktan çok, yeni kıtaya en kestirmeden ulaşmaya çabalayan bir denizci durumundaydı.

DICK SAND

Bu sırada, deniz güzeldi, gecikmeler dışında yolculuk son derece elverişli koşullarda gerçekleşiyordu.

Misis Weldon *Pilgrim*'e mümkün olduğu kadar konforlu biçimde yerleşmişti. Güvertenin arkasında ne kış kasarası ne güverte köşkü vardı. Kış tarafta yolcu kadının kalabileceği hiçbir kamara yoktu. Mütevazı bir denizci lojmanı olan ve kış tarafta bulunan Kaptan Hull'un kendi kamarasıyla yetinmek zorunda kaldı. Üstelik oraya yerleşmesi için kaptanın ısrarlı ricaları gerekmişti. Neyse, Misis Weldon, çocuğu ile yaşlı Nan o daracık lojmana yerleştiler. Yolcu kadın yemeklerini kuzen Bénédicte ve kaptanla beraber orada yiyordu. Yemek sofrası için bir çeşit çıkma oda yapılmıştı.

Pilgrim kaptanına gelince, mürettebatın bir posta kabineye yerleşmişti. Gemide bir ikinci kaptan olsaydı, bu kabine ikinci kaptan yerleşecekti. Fakat bilindiği gibi, yelkenli ikinci bir kaptanın hizmetlerinden tasarruf edecek koşullarda yol alıyordu.

Pilgrim'deki adamlar iyi ve sağlam denizcilerdi; fikirleri ve alışkanlıkları birliktelik oluşturuyordu. Av sezonu onların birlikte çıktıkları dördüncü seferdi. Hepsi Batı Amerikalıydı, birbirlerini çok eskiden tanıyorlardı, Kaliforniya eyaletinde aynı kıyı şeridinin insanlarıydılar.

Bu namuslu adamlar, armatörlerinin karısı Misis Weldon'a karşı hayli nazik davranıyorlardı. Ne de olsa armatöre sınırsız bir sadakat besliyorlardı. Söylemek gerekir ki geminin çıkarları kendilerini de ilgilendirdiğinden seferlerde büyük kazanç sağlamışlardı. Bu kez maalesef hiç kazanç sağlayamamışlardı, bu yüzden Yeni Zelanda serserilerine sövüp sayıyorlardı.

Gemide bulunanlardan yalnız biri Amerika kökenli değildi. Portekiz doğumluydu, ama akıcı bir İngilizce konuşuyordu. Adı Negoro'ydu. Yelkenlinin aşçılık hizmetini mütevazı yollardan görüyordu.

Pilgrim'in aşçısı Auckland'da firar etmişti. O sırada işsiz olan Negoro onun yerini almıştı. Zorla iletişim kurulan bir adamdı, çok konuşkan değildi. Silik bir karakteri vardı, ama mesleğinde becerikliydi. Onu işe alan Kaptan Hull memnun gibi görünüyordu. Gerçekten gemiye binişinden bu yana aşçıbaşı azar işitmeyi hiç hak etmemişti.

Bu arada, Kaptan Hull aşçının geçmişi hakkında yeterince bilgi edinmek için zaman bulamamıştı. Yüzünden, daha doğrusu bakışından pek bir şey sezilmiyordu.

Kırk yaşlarında görünüyordu. Zayıf, sinirli, orta boylu, çok esmer kıllı, derisi yağızdı; güçlü kuvvetli olsa gerekti. Biraz eğitim almış mıydı? Evet bu, ara sıra ağzından kaçan bazı gözlemlerden belli oluyordu. Zaten ailesi hakkında hiç konuşmaz, geçmişinden asla söz etmezdi. Nereden geliyordu, nerede yaşamıştı? Kimse bilmiyordu. Geleceği ne olacaktı? O da pek bilinmiyordu. Yalnız Valparaiso'da karaya çıkmak niyetinde olduğunu söylüyordu. Gerçekten tuhaf bir adamdı. Nereden baksanız, eski bir denizci gibi görünmüyordu. Zaten ne yaşamı denizde geçen ne de aşçıbaşı olacak bir adam hali vardı; denizciliğe yabancı gibiydi.

Ortalıkta pek görünmezdi. Gün boyu, daracık mutfakta kapalı kalır, dökme demir ocağın başından ayrılmazdı. Gece bastırınca, ocak söndükten sonra mürettebat postasının dibinde kendine ayrılan kulübeciğine geri döner, hemen yatar, uykuya dalardı.

Daha önce söylemiştik; *Pilgrim* mürettebatı beş tayfa ve bir muçodan meydana geliyordu.

On beş yaşında olan genç muço, ana babası belli olmayan bir çocuktur. Zavallı yaratık doğduktan sonra terk edilmiş, hayırsever bir dernek tarafından sahiplenilmiş ve yetiştirilmişti.

Dick Sand, -adı böyleydi- New-York kökenli olsa gerekti ve bu eyaletin merkezindedi.

Dick adı, -Richard'ın kısaltması- öksüz çocuğu doğumundan iki üç saat sonra kurtaran iyiliksever insanın adından geliyordu. Sand ismine gelince, bulunduğu yerin anısına ona bu ad verilmişti. Yani New York Limanının girişini oluşturan ve Hudsonun ağzında bulunan Sandy-Hook^[11] Burnundan alınmıştı.

Dick Sand iyice büyüyünce fazla uzamadan orta boylu kaldı, ama sağlam yapılıydı. Anglosakson kökenli olduğuna kuşku yoktu. Esmerdi, mavi gözlerinin içi alev alev parlıyordu. Denizcilik mesleği yaşamın kavgalarına onu çoktan hazırlamıştı. Zeki yüz ifadesinden gözüpeklik akıyordu. Ancak bu bir atılmanın değil, "yürekli" bir insanın ifadesiydi. Aşağıdaki sözler Vergilius'un bitmemiş bir dizesinden alınmıştır:

Audaces fortuna juvat (talih atılğanların yüzüne güler)...

Fakat alıntı yanlıştır. Şair şöyle der:

Audentes fortuna juvat (talih yürekliilerin yüzüne güler)...

Gerçekten talih neredeyse her zaman atılğanlara değil de, yürekliilere güler. Atılğan düşüncesizdir. Yürekli insan önce düşünür, sonra eyleme geçer. Fark buradadır.

Dick Sand yürekliydi. Daha on beş yaşında bir karara varmasını biliyor, bunu da sonuna kadar uyguluyordu. Hem heyecanlı, hem ciddi görünen mizacı dikkat çekiyordu. Akranı olan çocukların yaptığı gibi sözlerinde ve hareketlerinde ciddiyetten uzaklaşmıyordu. Hayatın sorunlarının artık tartışılmayacağı bir dönemi yaşıyordu; sefil durumunu tam karşıdan öngörmüş, kendi kendine hayatta var olmaya söz vermişti.

Ve ayakta kaldı; yaşlılarının henüz çocuk sayılacağı bir yaşta olgun bir adam gibiydi.

Aynı zamanda, bedensel egzersizler bakımından çok becerikli, çok çevikti. Dick Sand dört ayaklı denilen o ayrıcalıklı yaratıklardan. Yani iki ayağını ve iki elini de çok doğru kullanabilirdi.

Dediğimiz gibi, küçük öksüzü hayırsever bir kurum büyütmişti. Önce kimsesiz çocuklar yurduna konmuştu. Amerika'da kimsesiz küçükler için böyle yerler her zaman bulunur. Dört yaşında New York eyaletinin okullarından birinde okuma yazmayı, hesap yapmayı öğrendi. Bu okullara cömertliğini esirgemeyen hayırsever kurumların yardım parasıyla girilirdi.

Deniz tutkusu Dick'te doğuştan vardı. Bu tutku onun sekiz yaşında Güney denizlerinde posta hizmeti gören bir gemiye miço olarak binmesine neden oldu. Nasıl en küçük yaşta öğrenmeye başlamadan olmazsa, o da denizciliği küçük yaşlarda orada öğrendi. Bu küçük adama ilgi duyan deneyimli denizcilerin katkısıyla yavaş yavaş kendini eğitti. Nitekim küçük miço çok şey öğrenmeye başladı. Kuşkusuz ondan daha iyi şeyler bekleniyordu. Çocuk daha başından, çalışmanın hayatın temel kuralı olduğunu anladı ve ekmeğini alınının teriyle kazanmayı bilen -insanlığın kuralı olan İncil'deki emir- büyük yazgıların adamı olabileceğini, zira günün birinde iradesini kullanarak o büyük işleri gerçekleştirebileceğini öğrendi.

Dick Sand bir ticaret gemisinde miçoluk yaparken Kaptan Hull'un dikkatini çekti. Bu namuslu denizci, gözüpek genç adamla çok geçmeden dostluk kurdu. Daha sonra, genç adamı armatör James-W. Weldon'la tanıştırdı. Armatör bu öksüze karşı sıcak bir ilgi duydu ve onun eğitimini San Fransisco'da tamamlattı. Genç adamı kendi ailesinin bağı olduğu Katolik diniyle yetiştirdi.

Aldığı eğitim sırasında, Dick Sand coğrafya ve yolculuklara büyük merak sardı. Bu arada, matematik bilimleriyle birlikte denizciliği de öğrendi. Bir yandan, aldığı eğitimin kuramsal yanıyla pratik yanını birleştirmeyi ihmal etmedi. Acemi bir denizci olarak ilkin *Pilgrim*'e bindi, iyi bir

denizci, gerek uzun deniz yolculuğunu, gerek balina avını iyi bilmeliydi. Gerçekten bu yelkenliyle yola çıkışı denizcilik kariyerine iyi bir hazırlık olacaktı. Zaten, Dick Sand velinimetisi James-W. Weldon'un bir gemisinde gidiyordu. Geminin yönetimi de hamisi Kaptan Hull'daydı. Dolayısıyla, bütün elverişli koşullar genç adamdan yanaydı.

Weldon ailesine bağlılığı sonsuzdu; söylemek bile gereksiz ama, her şeyini o aileye borçluydu. En iyisi, bu bağlılığı yaşanan olaylarla görmek olacak. Tabii genç acemi denizci, Misis Weldon'un da *Pilgrim*'le yolculuğa katılacağını duyunca mutlu oldu. Misis Weldon birkaç yıl boyunca ona annelik yapmıştı. Dick, zengin armatörün oğlu karşısında bulunduğu statünün bilincindeydi, ama Jack'i küçük erkek kardeşi gibi görüyordu. Öte yandan, -hamileri bunu iyi biliyorlardı- bu iyi tohum bereketli toprağa düşmüştü. Gösterilen ilgiden dolayı öksüzün yüreği minnettarlıktan kabarıyordu. Eğitimine katkıda bulunan ve Tanrıyı sevmeyi öğretenlere bir gün hayatını vermesi gerekirse, genç acemi denizci tereddüt etmezdi. Sözün kısası, ancak on beş yaşında olmak, ama otuz yaşındaymış gibi düşünüp eylemek, işte bütün Dick Sand buydu.

Misis Weldon himaye ettiği genç insanın kıymetini, biliyordu. Hiç endişelenmeden küçük Jack'i ona emanet edebilirdi. Dick Sand bu çocuğu çok severdi; çocuk da onu "büyük erkek kardeşi" gibi hissederek arardı. Yolculukta uzun saatler boyunca geçen boş zamanlarda, deniz güzel olduğu zaman, yelkenler hiçbir manevrayı gerekli kılmadığı zaman, Dick ve Jack birbirlerinden hiç ayrılmazlardı. Genç acemi denizci küçük çocuğa mesleğinin eğlenceli gelen taraflarını gösterirdi. Jack'in çarmıklara atılmasını, mizana direği ya da pruva direğinin çanaklığına tırmanmasını, petriçelerden ok gibi aşağı inmesini gördükçe, Dick Sand onun yanında olduğundan Misis Weldon hiç korkmuyordu. Genç adam, ya ondan önce atılır ya da çocuğu izlerdi. Beş yaşındaki çocuğun kolları böyle egzersizler karşısında zayıf düşerse, onu her an tutmaya ve yakalamaya hazır beklerdi. Hastalık küçük Jack'i biraz soldurmuştu; bütün bu egzersizler iyi geliyordu. Gerçekten her gün yapılan jimnastik ve denizin esenlik dolu yelleri sayesinde, *Pilgrim*'in güvertesinde yüzüne renk geliyordu.

Günler böyle geçiyor, yolculuk bu koşullarda devam ediyordu. Olumsuz bir havayla karşılaşmadıklarından ne yolcular ne de *Pilgrim* mürettebatı şikayetçi oluyorlardı.

Bu arada, rüzgarların ısrarla doğudan esmesi Kaptan Hull'un kafasını kurcalamaktan geri kalmıyordu. Gemiyi tam rotasına sokmayı başaramıyordu. Daha ilerde, Oğlak dönencesi yakınlarında, ekvatorial rüzgarlar bölgesine girmekten de çekiniyordu; çünkü bu doğa akımları işini zora sokacaktı. Ekvatorial akıntı işin cabasıydı; çünkü bu akıntı da onu dayanılmaz biçimde batıya atacaktı. Kendisinin sorumlu olmayacağı gecikmeler yüzünden özellikle Misis Weldon için endişeleniyordu. Nitekim, yolu üstünde Amerika'ya doğru giden bir transatlantiğe rastlarsa, yolcu kadının o gemiye binmesini önerecekti. Ama ne yazık ki çok yukarı bölgelerdeydiler ve bu durumda Panama'ya giden buharlı bir gemiyle karşılaşmaları mümkün değildi; öte yandan o tarihte, Pasifik'le Avustralya ve Yeni Dünya arasında kurulan iletişim bugünkü kadar sıklaşmamıştı.

Tanrının yardımıyla olayları olağan akışına bırakmalıydı. Zaten bu monoton yolculuğu hiçbir şey bozmayacakmış gibi görünüyordu ki ilk olay patlak verdi. Söz konusu olay, bu hikâyenin başlangıcında belirttiğimiz enlem ve boylamda, tam da 2 Şubat günü meydana geldi.

Hava çok açıktı. Dick Sand ve Jack, sabah saat dokuza doğru pruva direğinin kollarına yerleşmişti. Oradan Okyanusun geniş bir kesimini ve bütün gemiyi görebiliyorlardı. Kıç tarafta, ufkun çevresini gözlerinden ancak randa yelkeni ile kontrbabafingo çubuğu sarkan ana direk saklıyordu. Bu nedenle denizin bir parçasını ve gökyüzünü göremiyorlardı. Ön tarafta, cıvadranın üç flok yelkeniyle dalgalara doğru uzandığını görüyorlardı; rüzgarın hızını alan bu yelkenler kocaman kanatlar gibi açılıyorlardı. Altta mizana direği sallanıyor, üstte gabya yelkeni ve pruva direğini birbirine bağlayan yaka ipi, esintinin etkisiyle titreşiyordu. Böylece yelkenli iskele tarafındaki yelken iplerini germiş,

rüzgarı en elverişli biçimde kullanarak ilerliyordu.

Dick Sand *Pilgrim*'in bütün kısımlarıyla çok dengeli olduğunu, içine safra konduğunu, bu bakımdan alabora olmasının mümkün olamayacağını Jack'e açıklıyordu. Gemi o sırada sancak tarafına yattı, küçük çocuk onun sözünü kesti.

“Bu gördüğüm şey de nedir böyle?” diye sordu.

Yekelerin üzerinde ayağa kalkan Dick Sand sordu:

“Bir şey mi görüyorsun Jack?”

Küçük Jack karşılık verdi:

“Evet, orada!”

Denizde bir noktayı gösterdi. Büyük flok yelkeniyle küçük flok yelkenini birbirine bağlayan ipler arasından, o boşluk görünüyordu.

Dick Sand dikkatle o noktaya baktı. Hemen kuvvetli bir sesle haykırdı:

“Bir enkaz, önde, sancak tarafında!”

ENKAZ

Dick'in haykırışı üzerine bütün mürettebat ayağa kalktı. Nöbette olmayan adamlar güverteye çıktılar. Kamarasından çıkan Kaptan Hull ön tarafa seğirtti.

Misis Weldon, Nan, kayıtsız kuzen Bénédict, genç acemi denizci tarafından bildirilen enkazı iyice görmek için gelip sancak korkuluğuna yaslandılar.

Yalnız Negro yerinden ayrılmamış, mutfak yerine kullandığı barakasında kalmıştı. Her zamanki gibi, bütün mürettebat içinde enkaz bir tek onun ilgisini çekmemiş görünüyordu.

Herkes dikkatle *Pilgrim*'den beş kilometre ötede dalgaların üzerinde beşik gibi sallanan nesneye bakıyordu.

Tayfanın biri, "Bu da ne demek oluyor?" dedi.

Bir başkası, "Terk edilmiş bir sal!" diye ekledi.

Misis Weldon, "Belki salın üstüne zavallı kazazedeler sığınmıştır," dedi.

Kaptan Hull karşılık verdi:

"Birazdan anlarız. Fakat bu sal değil. Yan tarafına devrilmiş bir gemi gövdesi..."

Kuzen Bénédict lafa karıştı:

"Deniz hayvanı olamaz mı? İriyarı bir memeli?"

"Sanmıyorum," karşılığını verdi acemi denizci.

Misis Weldon, "Sana göre ne olabilir Dick?" diye sordu.

"Kaptanın dediği gibi yan yatmış bir gemi gövdesi Misis Weldon. Hattâ karinasını görür gibi oluyorum, güneşte parlıyor."

Kaptan, "Evet... Gerçekten..." dedi.

Sonra dümeniye seslendi:

"Dümeni çevir Bolton. Enkaza yanaşacak biçimde devam et."

Dümeni, "Peki efendim", karşılığını verdi.

Kuzen Bénédict ekledi:

"Fakat ben düşüncemde ısrar ediyorum. Bu bir hayvan!"

Kaptan Hull, "Balınagillerden bir hayvan olabilir!" diye konuştu. "Ben de güneşte parıldadığını görüyorum!"

Misis Weldon, "Her neyse, kuzen Bénédict bu balınanın ölmüş olacağını söyleyeceksiniz sanırım. Zira en küçük bir hareket bile yapmıyor!"

İnatlaşan kuzen Bénédict, "İyi de kuzin Weldon," diye cevap verdi, "suların üstünde uyuklayan bir balina hiç görülmemiş şey değil!"

Kaptan Hull, "Gerçekten doğru," dedi, "ama şimdi balina değil, bir gemi söz konusu."

Kuzey ya da Güney kutbu denizlerinde yaşayan bütün memelilere az bulunur bir böcek gözüyle bakan kuzen Bénédict, "Göreceğiz bakalım," cevabını verdi.

Kaptan Hull bağırdı:

"Dümene dikkat Bolton, dikkat! Enkaza çarpma! Yüz elli metre yakınından geç! Biz bir şey yapmasak da o bize zarar verebilir. *Pilgrim*'in böğürlerini parçalamak istemem. Biraz orsala, orsala"

Bolton!”

Enkazın üzerine doğru yönelen *Pilgrim*'in baş tarafı bir dümen hamlesiyle başka yöne çevrildi.

Yelkenli, alabora olmuş teknenin hâlâ bir buçuk kilometre uzağında bulunuyordu. Tayfalar açgözlülükle enkazı izliyorlardı. Belki kıymetli yükü vardı, onu *Pilgrim*'e aktarabilirlerdi! Bilindiği gibi böyle kurtarma olaylarında kurtarılan yükün üçte biri kurtarıcılara aittir. İşte bu durumda, yük hasar görmemişse, denizciler “iyi bir ganimet” elde etmiş olacaktı. Yaptıkları balina avı yarım kalmıştı; bu da bir teselli armağanı sayılırdı.

Bir çeyrek saat sonra, enkaz *Pilgrim*'in en az sekiz yüz metre yakınına gelmişti.

Gerçekten bir gemiydi; sancak tarafındaki böğründen anlaşılıyordu.

Küpeşesiyle alabora olmuş ve öyle yan yatmıştı ki güvertesinin yeniden yukarı gelmesi olanaksız gibiydi. Direklerinden hiçbiri görünmüyordu. Palastriyalardan yalnızca birkaç halat parçası ve mayistra yelkeninin kopmuş zincirleri sarkıyordu. Sancak yanağında geniş bir delik açılmıştı; parçalanmış kaplamalarla kaburga arasındaydı.

Dick Sand, “Bu gemi başka bir gemiyle çarpışmış” diye bağırdı.

Kaptan Hull, “Buna hiç kuşku yok” diye cevap verdi. “Mucize eseri suyun dibini boylamamış.”

Misis Weldon ekledi:

“Eğer böyle bir çarpışma olmuşsa, geminin mürettebatı ona çarpan gemi tarafından kurtarılmış olmalı.”

Kaptan Hull, “Umalım da öyle olsun Misis Weldon,” cevabını verdi. “Ona çarpan gemi yoluna devam etmişse, mürettebat kendi şalupalarıyla kurtulmaya çabalamış olabilir. Ne yazık ki genellikle böyle oluyor!”

“Böyle şey olur mu Mösyö Hull! İnsanlıkdışı bir olay!”

“Öyle Misis Weldon... Öyle! Örnekleri az değil! Şu gemiye gelince, bana öyle geliyor ki terk edilmiş; üzerinde hiçbir filika seçemiyorum. Geminin insanları kurtarılmamışsa, sanırım karaya çıkmanın yolunu aramışlar! Fakat Okyanus adaları ya da Amerika kıtası buradan çok uzak! Korkarım, başaramamışlardır!”

Misis Weldon, “Olabilir,” dedi, “felaketin içyüzü asla bilinemez! Ancak, mürettebattan birilerinin hâlâ gemide kalmış olması mümkün!”

Kaptan Hull, “Mümkün değil Misis Weldon,” cevabını verdi, “bizim yaklaştığımızı çoktan görürler, işaret verirlerdi. Ama birazdan anlarız.”

Kaptan Hull eliyle izlenecek yolu göstererek bağırdı:

“Orsala biraz Bolton, orsala!”

Pilgrim artık enkaza çok yaklaşmıştı. Geminin mürettebatı tarafından tümüyle terk edildiğinden kuşku duyulamazdı.

Tam o anda, Dick Sand herkesin susmasını isteyen bir işaret yaptı.

“Dinleyin! Dinleyin!” dedi.

Herkes kulak kabarttı.

Dick Sand, “Sanki bir havlama işitiyorum!” diye bağırdı.

Gerçekten, uzaktan, teknenin içinden bir havlama sesi geliyordu. İçeride kesinlikle canlı bir köpek vardı, belki de mahsur kalmıştı. Canlı kaldığına göre, ambar kapakları sımsıkı kapatılmış olmalıydı. Alabora olmuş geminin güvertesi henüz görünür olmadığından, hayvanı göremiyorlardı.

Misis Weldon, “Bir köpek de kalmış olsa Mösyö Hull, onu kurtarmalıyız!” dedi.

“Evet... Evet!..” diye haykırdı küçük Jack... “Kurtarmalıyız!.. Ona yemek vereceğim!.. Bizi sevecek... Anne, onun için biraz şeker getireceğim.”

Misis Weldon gülümseyerek,

“Dur çocuğum,” dedi, “Zavallı hayvan açlıktan ölmüştür; senin şekerin yerine iyi bir köpek yalnız tercih eder.”

Küçük Jack, “Öyleyse benim çorbamı versinler!” diye bağırdı. “Ben hakkımdan vazgeçerim!”

O sırada, havlama sesleri daha net biçimde gelmeye başladı. İki gemiyi birbirinden en fazla yüz yirmi metre ayırıyordu. Birdenbire, sancak küpeştesinde iri yarı bir köpek belirdi. Umutsuz umutsuz havlıyordu.

Kaptan Hull, *Pilgrim* baştayfasına seslenerek, “Howik,” dedi, “gemiyi durdurun, küçük filikayı denize indirsinler.”

Küçük Jack hayvana bağırdı:

“Bekle köpeğim, biraz bekle!”

Hayvan yarı boğuk bir havlamayla sanki ona karşılık verdi.

Pilgrim'in yelken takımı gemi hareketsiz duracakmış şekilde indirildi, yelkenli enkaza iyice yaklaştı.

Küçük filika denize indirildi; Kaptan Hull, Dick Sand ve iki tayfa hemen bindiler.

Köpek devamlı havlıyordu. Küpeştede kalmaya çalışıyor, ama her an güverteye devriliyordu. Sanki havlamaları artık kendisini kurtarmaya gelenlere yönelmiyordu. Acaba bu havlamalar gemide mahsur kalan yolcular ya da tayfalara mı yönelikti?

Misis Weldon, “Hayatta kalan biri mi var?” diye sordu.

Pilgrim filikası birkaç kürek hamlesinden sonra alabora olan tekneye ulaşmak üzereydi.

Fakat birdenbire köpeğin davranışları değişti. Kurtarıcılara karşı davetkar havlamaların yerini öfkeli havlamalar aldı. Tuhaf hayvan şiddetli bir öfkeye kapılmıştı.

Küçük filika batan teknenin kış tarafından dönerek su altındaki güverteye yanaşmak üzereyken Kaptan Hull, “Bu köpeğe ne oluyor?” diye sordu.

Kaptan Hull bir şeyi fark edememişti. *Pilgrim* güvertesinde de kimsenin dikkatini çekmedi. Oysa mutfağından çıkan Negoro ön taraf güvertesine doğru ilerliyordu. Köpeğin öfkesi bundan kaynaklanıyordu.

Acaba köpek aşçıbaşını tanıyor muydu? Bu pek mümkün değildi.

Her neyse, köpeği gören Negoro hiç şaşkınlık belirtisi göstermedi; yine de kaşları biraz çatıldı, mürettebat ofisine geri döndü.

Bu arada, filika geminin kış tarafına döndü. Arkasında yalnız şu isim yazıyordu: *Waldeck*.

Sadece *Waldeck*, bağlı olduğu limanın adı yoktu. Fakat teknenin yapılış biçiminden Amerikan yapısı olduğunu, Kaptan Hull gibi deneyimli bir denizci ilk bakışta anlamıştı. Zaten isminin özelliği de bunu belli ediyordu. Beş yüz tonilatoluk bu büyük yelkenliden geriye kala kala bir enkaz yığını kalmıştı.

Waldeck'in ön tarafında geniş bir oyuk vardı; bu da çarpışmanın meydana geldiği yerd. Gövdenin alabora olmasından sonra, bu oyuk iki üç metre kadar su üstüne çıkmıştı, bu durum da yelkenlinin hâlâ neden sulara gömülmediğini açıklıyordu.

Kaptan Hull güverteyi boylu boyunca görüyordu; kimsecikler yoktu.

Küpeşteyi terk eden köpek merkezde bulunan ambar kapağına saklanmıştı; kâh dışarıya kâh içeriye havlıyordu.

Dick Sand uyardı:

“Bu hayvan kesinlikle yalnız değil!”

Kaptan Hull, “Doğru, gerçekten!” dedi.

Küçük filika iskele tarafındaki küpeşteye yaklaştı; küpeşte yarı yarıya batık durumdaydı. Biraz kuvvetli bir dalga birkaç saniye içinde *Waldeck*'i sulara gömecekti.

Batık yelkenlinin güvertesinde hiçbir şey kalmamıştı. Sadece ana direk ve mizana direğinin uzun parçaları seçiliyordu. İki direk de geçme yerlerinin bir metre üstünden parçalanmış, çarpışma sonucu devrilmiş, manevra kolları, petriçeler, çarmıklarıyla birlikte sürüklenip gitmişti. Bu arada, göz alabildiğine uzanan denizde ve *Waldeck*'in etrafında hiçbir kalıntı göze çarpmıyordu, bu da felaket olalı beri pek çok gün geçtiğini açıklıyordu.

Kaptan Hull, “Çarpışma sonucu birkaç zavallı hayatta kalmışsa,” dedi, “açlık ve susuzluk onları bitirmiş olmalı. Zira sular kumanya ambarını da istila etmiştir. Gemide cesetlerden başka şey göremeyiz!”

Dick Sand, “Hayır, hayır!” diye haykırdı. “Köpek boşuna havlamıyor! İçerde canlı yaratıklar var!”

O sırada hayvan, genç denizcinin çağrısına cevap verip kendini denize bıraktı ve zar zor filikaya yüzdü, çünkü gücü tükenmiş gibiydi.

Yukarı çektiler. Dick Sand hayvana bir parça ekmek uzattı, fakat ekmeğe değil de çılgın gibi tatlı su dolu bir fiçiyi saldırdı.

Dick Sand, “Hayvan susuzluktan ölüyor!” diye haykırdı.

Waldeck'e daha kolay yanaşabilmek için küçük filika elverişli bir yer aradı, bu amaçla birkaç metre uzaklaştı. Köpek o sırada kurtarıcıların gemiye çıkmayacaklarını sandı, zira Dick Sand'i ceketinden yakaladı ve acılı havlamalarına yeniden başladı.

Anlamışlardı. Köpeğin davranışları, sesi, bir insanınki kadar açıktı. Filika çok geçmeden iskele tarafının griva mataforasına kadar ilerledi. Orada, iki tayfa filikayı sımsıkı palamarladılar. Kaptan Hull ve Dick Sand köpekle beraber güverteye ayak bastılar. İki direğin artakalan parçaları arasında bulunan ambar kapağına kadar güçlkle tırmandılar.

Ambar kapağından ikisi de ambara girdi.

Waldeck'in ambarı ağzına kadar suyla doluydu, ortalıkta hiçbir mal kalmamıştı. Yelkenliyi safralar tutuyordu, kumla dolu bir safra iskele tarafına kaymış, geminin yana yatık halde kalmasını sağlıyordu. Bu nedenle, kurtarma operasyonu olanaksızdı.

“Burada kimsecikler yok!” dedi Kaptan Hull.

Ambarın ön kısmına doğru ilerleyen genç denizci, “Kimseler yok!” diye karşılık verdi.

Fakat güvertede kalan köpek hâlâ havlıyor, ısrarla kaptanın dikkatini çekmeye çalışıyordu.

Kaptan Hull genç denizciye, “Yukarı çıkalım!” dedi.

Güverteye çıktılar.

Köpek, onlara doğru koşarak kış kasarasına sürükledi onları.

Peşinden gittiler.

Orada, oturma ve yemek salonunda beş beden -kuşkusuz beş ceset- yere serilmişti.

Dışarıdan içeriye süzülen gün ışığında Kaptan Hull, cesetlerin beş zenciye ait olduğunu saptadı.

Dick Sand bir birinin bir ötekinin yanına gidip baktı; zavallıların hâlâ yaşadığını sezmişti.

“Gemiye! Gemiye!” diye haykırdı Kaptan Hull.

Filikanın başında bekleyen iki tayfa çağırıldı. Kazazedelerin kış kasarasından taşınmasına yardım ettiler.

Bu iş de zahmetsiz olmadı; fakat iki dakika sonra beş zenci filikaya yatırılmıştı. Hiçbiri kendilerinin kurtarılmaya çalışıldığının bilincinde değildi. Birkaç damla kordiyal, ardından serpilen serin su onları belki hayata döndürebilirdi.

Pilgrim, enkazın biraz ötesindeydi; filika hemen gemiye yanaştı.

Köpek onlara eşlik ediyordu.

Cansız bedenleri gören Misis Weldon,

“Zavallılar!” dedi.

Dick Sand, “Yaşıyorlar Misis Weldon! Onları kurtaracağız! Evet, onları kurtaracağız!” diye haykırdı.

“Ne olmuş onlara?” diye sordu kuzen Bénédict.

Kaptan Hull:

“Bekleyelim de konuşsunlar. Başlarından geçenleri anlatırlar. Ama her şeyden önce su içmeleri lazım. Suyun içine birkaç yudum rom katın.”

Sonra dönerek, “Negoro!” diye bağırdı.

Bu sesi işiten köpek ayağa kalktı. Tüyleri diken diken olmuş, ağzı açılmıştı.

Bu sırada, aşçı ortalıkta yoktu.

“Negoro!” diye yineledi Kaptan Hull.

Köpek yeniden öfke dolu belirtiler göstermeye başladı.

Negoro mutfaktan ayrıldı.

Güverteye çıktığı anda, köpek üzerine atılıp gırtlığını ısırmaya kalktı.

Aşçı bir hamleyle köpeği geriye püskürttü. Bir iki tayfa hayvanı tutabildi.

Kaptan Hull aşçıbaşına, “Bu köpeği tanıyor musunuz?” diye sordu.

Negoro, “Ben mi! Hiç görmedim!” diye cevap verdi.

Dick Sand, “Tuhaf olan da bu!” diye mırıldandı.

WALDECK'TEN HAYATTA KALANLAR

Afrika'nın büyük bir kesiminde hâlâ zenci ticareti yapılıyordu. Denizde karakol dolaşan İngiliz ve Fransız zırlılarına rağmen, Angola veya Mozambik kıyılarından köleleri yükleyen ticaret gemileri dünyanın çeşitli noktalarına, hattâ söylemek gerekir ki uygarlaşmış dünyaya kara derilileri taşırdı.

Kaptan Hull bu durumu biliyordu.

Civar kıyılar genellikle köle tüccarlarının sık kullandığı yerler sayılmazdı ama, az önce kurtardıkları kara derililerin köle ticareti yapan geminin hayatta kalanları olup olmadığını düşündü. Belki de *Waldeck* onları Pasifik'te herhangi bir koloniye götürüp satacaktı. Eğer durum böyleyse, kara derililer sırf kendi gemisine ayak basmaları sonucu özgürlüklerine kavuşmuş oluyorlardı. Daha sonra, bunu kendilerine bildirecekti.

Şimdilik, *Waldeck* kazazedelerine acil yardım yapmak gerekiyordu. Nan ve Dick Sand'den yardım alan Misis Weldon, onlara birkaç gündür yoksun kaldıkları iyi serin sudan içirdi, biraz yiyecek verdi. Bu yardım hayata dönmelerine yeterdi.

Zencilerden en yaşlısı -altmış yaşlarında olsa gerekti- çok geçmeden konuşacak duruma geldi ve kendisine sorulan sorulara İngilizce cevap verebildi.

Kaptan Hull ilk başta, "Sizin gemi çarpıştı mı?" diye sordu.

"Evet," dedi yaşlı zenci. "On gün önce çarpıştı, koyu karanlıktı... Uykudaydık..."

"Peki *Waldeck*'in adamları, onlar ne oldu?" "Ben ve arkadaşlarım güverteye çıktığımız sırada, artık orada yoktular mösyö."

Kaptan Hull, "Mürettebat *Waldeck*'le çarpışan gemiye mi atladı?" diye sordu.

"Olabilir, hattâ öyle umut etmek gerekir!"

"Ya o gemi, çarpışmadan sonra gelip sizi kurtarmadı mı?"

"Hayır."

"O da mı battı?"

Yaşlı zenci başını sallayarak:

"Batmadı, gece karanlığında kaçtığını gördük."

Waldeck'ten hayatta kalanlarca doğrulanan bu olay inanılmaz gibi görünüyordu. Ama çok doğrudu; kendi ihtiyatsızlıkları sonucunda şiddetli bir çarpışmaya sebebiyet veren kaptanlar, kazaya kurban giden talihsiz insanların akıbetini hiç düşünmez, çoğu kez kaçarlardı. O zavallıların yardımına koşmak akıllarının köşesinden geçmezdi!

Karayolunda araba sürücüleri aynı şeyi yapsalar ve insanları yol ortasında bıraksalar, bu da çok ayıptır ama onların neden olduğu felaketi onarmak kolaydır. Kurbanları hemen yardım alabilirler. Gelgelelim, denizin ortasında insanlar insanları terk ederse, bu inanılacak şey değildir, utanç vericidir!

Kaptan Hull insanlıkdışı bu olayların pek çoğunu biliyordu; ne denli canavarca olurlarsa olsunlar, böylesi olaylara sıkça rastlandığını Misis Weldon'a anlattı.

Sonra konuşmasını sürdürdü:

"*Waldeck* nereden geliyordu?"

“Melbourne’ dan.”

“Şu halde köle değilsiniz!..”

Yaşlı kara derili boylu boyunca ayağa kalktı, heyecanlı heyecanlı cevap verdi:

“Hayır mösyö! Pensilvanya eyaleti insanları ve özgür Amerika yurttaşlarıyız!”

Kaptan Hull, “Dostlarım,” dedi, “şimdi Amerikan yelkenlisi *Pilgrim*’desiniz. O bakımdan özgürlüğünüz güvence altındadır.”

Gerçekten, *Waldeck*’te yolculuk yapan beş zenci Pensilvanya eyaletine bağlıydı. Aralarından en yaşlısı altı yaşındayken Afrika’da köle olarak satılmış, ABD’ye götürülmüştü. Yıllar sonra köleliğin kaldırılması yasasından yararlanıp özgürlüğüne kavuşmuştu. Ötekilere gelince, ondan çok gençtiler ve onlar doğmadan önce özgürlüğüne kavuşan kölelerin çocuklarıydılar. Özgür doğmuşlardı ve hiçbir beyazın bu genç zenciler üzerinde mülkiyet hakkı olamazdı. Hattâ “zenci” dilini de konuşmuyorlardı; bu dilde heceleme kullanılmaz, salt fiillerin mastar eki bilinirdi, zaten köle karşıtı mücadeleden beri, yavaş yavaş bu dil ortadan kalkmıştır. Sonuçta, bu kara derililer serbestçe ABD’den ayrılmıştı ve serbestçe oraya dönüyorlardı.

İşçi olarak çalışmak için bir İngiliz’le anlaştıklarını Kaptan Hull’a anlattılar. İngiliz’in Güney Avustralya’da Melbourne yakınlarında, büyük bir işletmesi bulunuyormuş. Orada üç yıl çalışmışlar ve iyi kazanç sağlamışlar. Sözleşmeleri bitince Amerika’ya geri dönmek istemişler.

Olağan yolcular gibi ücret ödeyerek *Waldeck*’e binmişler. 5 Aralık’ta Melbourne’dan ayrılmışlar, on yedi gün sonra, koyu karanlık bir gecede, *Waldeck* büyük bir buharlı gemiyle çarpışmış.

Zenciler yataklarında uyuyormuş. Şiddetli çarpışmadan birkaç saniye sonra güverteye fırlamışlar.

Gemi direklerinin devrildiğini, *Waldeck*’in yana yattığını görmüşler; fakat sular ambarın küçük bir bölümünü istila ettiğinden gemi batmıyormuş.

Waldeck mürettebatına ve kaptanına gelince, herkes ortadan yok olmuş. Belki birkaçı denize atlamış, ötekiler çarpan gemiye tutunarak bir daha geri dönmek üzere kaçmışlar.

Beş kara derili gemide kalmış; gemi yarı yarıya alabora olmuş. Karadan iki bin kilometre uzaktaymış.

Zencilerden en yaşlısının adı Tom’du. Yaşlı olması ve uzun bir çalışma yaşamının kanıtı olan deneyimi, yılgınlık göstermeyen karakteri, onu doğal olarak arkadaşlarının şefi yapmıştı. Onlar da bu liderliği kabul etmişlerdi.

Öteki kara derililer, yirmi beş otuz yaşlarında genç adamlardı. Yaşlı Tom’un oğlu, Bat [\[12\]](#) adını taşıyordu. Diğer üçünün isimleri ise, Austin, Actéon ve Hercule’dü. Dört genç adam da yapılı, güçlü kuvvetliydi. Orta Afrika pazarlarında epey pahalıya satılabilirlerdi. Çok acı çekmelerine rağmen, kendilerine bu güçlü ırkın gözcü modelleri olarak bakılabilirlerdi. Üstelik Kuzey Amerika’nın saygın okullarında liberal eğitim almışlardı; bu eğitimin damgasına taşıyorlardı.

Tom ve arkadaşları, çarpışmadan sonra *Waldeck*’te tek başına kalmışlar, bu cansız enkazdan kurtulmanın hiçbir yolunu bulamamışlar. Hattâ onu terk etmeye bile girişememişler; zira yelkenlinin iki filikası da çarpışma sonucu parçalanmış. Bir geminin kendilerini kurtarmaya gelmesini beklemişler. O sırada, enkaz yavaş yavaş akıntıların etkisiyle sürükleniyormuş. Bu sürüklenme, nasıl olup da rotasından bu kadar uzakta onunla karşılaşıldığını açıklıyordu. Çünkü Melbourne’dan hareket eden *Waldeck*’in bölgesel olarak daha aşağılarda seyretmesi gerekti.

Çarpışmadan sonra *Pilgrim*’in kaza geçiren gemiyi bulduğu tarihe kadar on gün geçmiş. Beş kara derili yemek salonunun dolabında buldukları biraz yiyeceklerle açlıklarını gidermişler. Fakat tümüyle sular altında kalan kumanya ambarına girememişler, bu yüzden susuzluktan bir türlü kurtulamamışlar. Üstüne üstlük halatlarla güverteye bağlanan su fiçileri darbeler sonucu parça parça olmuş; su bulamadıklarından son derece acı çekmişler. Böyle kıvrana kıvrana sonunda bilinçlerini

kaybetmişler. *Pilgrim* tam zamanında yetişmiş.

Tom'un kısaca Kaptan Hull'a anlattığı olay bu kadardı. Yaşlı zencinin anlattıklarının gerçek olup olmadığından kuşkulandırmaya gerek yoktu. Arkadaşları onun bütün anlattıklarını doğruladılar. Zaten olaylar da bu zavallı insanları doğruluyordu.

Enkazdan kurtulan bir canlı varlık daha, ağzı olsaydı aynı açıklıkla konuşurdu.

Köpekti bu. Negoro'nun görünmesi hayvanı çok rahatsız etmişti; aşçıya gösterdiği antipati anlaşılır gibi değildi.

Dingo -köpeğin adı- Yeni Hollanda'ya [13] özgü bekçi köpeği cinsindedir. *Waldeck*'in kaptanı onu Avustralya'dan almamıştı. Açlıktan yarı ölü halde, Afrika'nın batı kıyısında, Kongo akarsuyunun dolaylarında başı boş dolaşırken rastlamış, bu güzel hayvanı kurtarmıştı. Fakat köpek pek uyumlu görünmüyor, eski sahibini arıyordu. Ondan ayrılmak zorunda kalmıştı; üstelik o ıssız bölgede eski sahibini bulmak imkânsızdı. S.V., bu iki harf boynundaki tasmaya kazılıydı. Hayvanı geçmişine bağlayan her şey bundan ibaretti; o geçmişin gizemini çözmeye çalışmak ise boşunaydı.

Dingo görkemli ve güçlü bir hayvandı; Pireneler'in köpeklerinden daha iri yarı, Yeni Hollanda bekçi köpeklerinin olağanüstü bir cinsiydi. İki ayağını kaldırıp yükseldiği zaman bir adam boyuna ulaşıyordu. Çevikliği, kaslarının güçlü olması, onu hiç duraksamadan bir panter ya da jaguara saldıracak, hattâ bir ayıyla karşılaştığı zaman korkmayacak hayvanlardan biri yapmıştı. Kalın postu, aslan kuyruğu kadar sert ve sıkı uzun kuyruğu, koyu pas rengine çalan genel görüntüsü, beyazıntrak suratıyla dikkat çekiyordu. Öfkeye kapıldı mı ürküntü verici olabiliyordu; Negoroyu görünce niçin bu kadar öfkeli olduğunu daha sonra anlayacağız.

Bu arada, Dingo uyumlu değildi ama, kötücül de sayılmazdı. Daha ziyade, hüzünlü bir havası vardı. *Waldeck* gemisinde yaşlı Tom'un yaptığı bir gözleme göre, kara derililerden pek hoşlanmamış gibi görünüyordu. Onlara zarar vermek istemiyor, ancak kovalayarak kaçırıyordu. Belki de şu Afrika kıyısında başı boş dolaşırken yerlilerden kötü muamele görmüştü. Nitekim, Tom ve arkadaşları çok sevecen insanlar olmalarına rağmen, onlara yakınlık göstermemişti. Kazazedelerin *Waldeck*'te geçirdiği on gün boyunca, bir kenarda durmuştu. O süre içinde nasıl karnını doyurmuş bilinmiyordu ama, susuzluktan o da çok acı çekmişti.

İlk büyük çalkantıda sulara gömülecek olan enkazda hayatta kalanların durumu işte böyleydi. *Pilgrim* beklenmedik şekilde ortaya çıkmasaydı, Okyanus'un dibini boylayan cesetlere dönüşeceklerdi. Ters akıntılar ve rüzgarlarla gecikmesine rağmen bu gemi, insanlık ödevini yerine getirmek için Kaptan Hull'a yardımcı olmuştu.

Ancak *Waldeck* kazazedelerini yurtlarına geri göndererek bu insanlık ödevini tamamlamak gerekiyordu. Üstelik söz konusu kaza o insanlara üç yıllık bir iş kaybına mal olmuştu. Bunun da telafisi lazımdı. *Pilgrim* Valparaiso'da yükünü boşalttıktan sonra, Amerikan kıyısını izleyerek Kaliforniya'ya dönecekti. Orada, Tom ve arkadaşları James-W.Weldon tarafından dostça karşılanacak -karısı bu bakımdan güvence vermişti- böylece Pensilvanya eyaletine geri dönebilmeleri için zorunlu her türlü ihtiyaçları giderilecekti.

Geleceği güvence altına alınan bu namuslu insanlar, Kaptan Hull ve Misis Weldon'a sonsuz teşekkür ettiler. Tabii çok şey borçluydular. Gerçi yoksul insanlardı, fakat günün birinde bu minnet borcunu ödeyebilmeyi umut ediyorlardı.

S. V.

Bu arada, *Pilgrim* mümkün merteye doğuya y6nelerek tekrar yola d6z6ld6. Ters akıntuların ısrarla yollarını kesmesi, Kaptan Hull'un kafasını pek kurcalamıyordu, hayır, Yeni Zelanda ile Valparaiso arasında yapılacak deniz yolculuğunda bir iki haftalık gecikme onu endişelendirmiyordu, ama bu gecikmenin yolcu kadına vereceği aşırı yorgunluktan çekiniyordu.

Gerçi Misis Weldon hiç yakınmıyor, ağırbaşlı bir sabır gösteriyordu.

Aynı gün, 2 Şubat'ta, enkaz, akşama doğru gözden kayboldu.

Kaptan Hull, ilk iş olarak Tom ve arkadaşlarını elverişli biçimde yerleştirdi. Güvertede, *Pilgrim*'in mürettebat ofisi güverte köşkü işlevini görüyordu, ama çok sıkışık. Ön tarafın kasarasına yerleşmeleri daha uygun görüldü. Zaten bu mert adamlar ağır ve zahmetli işlere alışkındılar; hiçbir şey onlara zorluk çektiremezdi. Orası, güzel havada sıcak ve sağlıklı olacak, yol boyu onlara yetecekti.

Bu olayla bir ara tekdüzeliği sarsılan gemide yaşam, yeniden eski akışına döndü.

Tom, Austin, Bat, Actéon ve Hercule, yararlı olmak istiyorlardı. Gelgelelim, hiç değişkenlik göstermeyen rüzgarlar bir kere yelken takımını doldurmuştu, artık yapacak bir şey kalmamıştı. Bu arada, geminin yön değiştirmesi söz konusu olduğu zaman, yaşlı zenci ile arkadaşları mürettebata el veriyordu. Yalnız itiraf etmek gerekir ki iri cüsseli Hercule ne zaman işe el atsa, bu hemen fark ediliyordu. Boyu iki metreden fazla olan güçlü kuvvetli bu zenci, tek başına bir palangaya bedeldi!

Dev yapılı bu adamı seyretmek küçük Jack için bir sevinçti. Hercule onu kollarıyla havaya atıp tutarken hiç korkmazdı. Sanki mantardan oyuncak bebek gibi zıplarken sevinç çığlıkları atardı.

“Beni iyice yukarı kaldır,” diyordu küçük Jack.

“İşte bu kadar Mösyö Jack.” diye cevap veriyordu Hercule.

“Çok ağır çekiyor muyum?”

“Kuş tüyü kadar hafif.”

“Daha yukarı! Kollarının ucuyla tut!”

Çocuğun iki küçük ayağını kocaman eliyle kavrayıp yukarı kaldıran Hercule, onu sirkteki cambaz gibi dolaştırıyordu. Jack kendini yükseklerde büyük büyük görüyor, bu da onu çok eğlendiriyordu.

Böylece Dick Sand ve Hercule küçük Jack'in iki dostu olmuştu. Çok geçmeden, onlara bir üçüncüsü eklendi.

Dingo'ydu bu dost.

Dingo'nun pek uyumlu bir köpek olmadığını söylemiştik. Bunun nedeni herhalde *Waldeck* insanların ona pek uygun gelmeyişiydi. Oysa *Pilgrim*'de işler büsbütün farklıydı; küçük Jack güzel hayvanın kalbini kazanmasını bilmişti. Oyun hoşuna gittiğinden, hayvan çok geçmeden küçük oğlanla oynamaktan zevk almaya başladı. Daha sonra, Dingo'nun çocuklara özel yakınlık duyan köpeklerden biri olduğu anlaşıldı; zaten küçük Jack ona hiç kötülük yapmıyordu. Küçük çocuğun en büyük eğlencesi Dingo'yu hızlı bir yarış atma dönüştürmektir. Elbette bu cins bir at, karton bir oyuncaktan daha üstündür, hattâ o karton atın ayaklarında küçük tekerlekler olsa bile. Jack köpeğin üzerinde dolu dizgin gidiyor, köpek de seve seve katlanıyor, aldırış etmiyordu. Ne de olsa Jack'in ağırlığı bir yarış

atını süren cokeyin yarısı kadardı.

Fakat kumanya ambarının şeker stoku bu yüzden her gün öyle bir tükeniyordu ki!

Dingo çok geçmeden bütün mürettebatın sevgilisi oldu. Yalnız Negoro, hayvandan uzak durmaya devam etti. Köpeğin ona karşı duyduğu soğukluk hâlâ geçerliydi; bu iş de anlaşılır gibi değildi.

Bu arada, Dingo'yla ilgilenen küçük Jack, eski dostu Dick Sand'i ihmal etmiyordu. Gemi servisi gerektirmediği zamanlar, genç denizci her saatini küçük çocukla geçiriyordu.

Söylemeye bile gerek yok ama, Misis Weldon bu yakın ilgiden dolayı çok hoşnut kalıyordu.

Bir gün, 6 Şubat'ta, Dick Sand hakkında Kaptan Hull'la konuşuyordu. Kaptan genç denizciye övgüler düzdü. Misis Weldon'a, "Bu delikanlı," diyordu, "günün birinde iyi bir denizci olacak, bundan eminim! Onda gerçek bir deniz tutkusu var; bu mesleğin teorik yanlarını henüz bilmiyor, ama o tutkusuyla yetersizliğini de aşacak. Kısa sürede öğrendiği şeyleri düşünürseniz, o bile şaşırtıcı."

Misis Weldon, "Şunu da eklemek gerekir," diye cevap verdi, "mükemmel bir kişilik, güven verici, yaşına göre çok olgun. Bugüne kadar nasıl tanıdıysak öyle, hiçbir kınamayı hak etmiyor."

Kaptan Hull devam etti:

"Evet, iyi bir kişilik, herkes tarafından seviliyor ve takdir ediliyor!"

Misis Weldon, "Kocamın niyetini biliyorum," dedi, "bu deniz seferi biter bitmez, ona hidrografi dersleri aldırarak. Bu sayede ilerde bir kaptanlık brövesine hak kazanmış olacak."

Kaptan Hull, "Mösyö Weldon'un hakkı var," diye ekledi, "Dick Sand günün birinde Amerikan donanmasını onurlandıracaktır."

Misis Weldon uyardı:

"Bu zavallı öksüz hayata acı çekerek başladı! Eğitimi eksik kaldı!"

"Kuşkusuz öyle Misis Weldon, ama derslerini kaybetmiş sayılmaz. Bu dünyada kendini kurtarmak gerektiğini anladı ve doğru yolda."

"Evet, ödev yolu!"

Kaptan Hull konuşmasını sürdürdü:

"Şimdi ona bir göz atın Misis Weldon. Dümen yekesinde, mizana ucundan gözünü bir an ayırmıyor. Genç denizcinin hiçbir dalgınlığı yok, gemi rotasından hiçbir sapma yok! Dick Sand, yaşlı bir dümenci kadar güven veriyor! Misis Weldon bizim mesleğimiz çocuk yaşta başlar. Bu işe miço olarak başlamayan biri asla kusursuz bir denizci olamaz; en azından ticari denizcilikte bu böyledir. Her şeyin eğitimi gerekir, deniz insanı düşünceli olduğu kadar tutkulu da olmalıdır, yani vereceği kararlar, yapacağı manevralarla uyumlu olmak zorundadır."

Misis Weldon, "Ama Kaptan Hull," dedi, "savaş gemilerinde iyi deniz subayları yok sayılmaz."

"Olabilir," diye cevap verdi kaptan. "Bana sorarsanız, Nelson'la birkaçı bir yana, en iyileri bu mesleğe çocuk yaşta başlayanlardır. En kötülerini ise miço olarak başlamayanlardır."

O anda, kış tarafta birdenbire kuzen Bénédict belirdi; uzayda dolaşıyormuş gibi kafası her an meşguldü. Kuzen Bénédict, derdi olan bir insan gibi güvertede gidip gelmeye başladı. Küpeşte tahtalarının aralıklarına bakıyor, tavuk kümeslerini araştırıyor, güverte döşemesinde katran tortusunun birbirinden ayırık bıraktığı yerleri eliyle yokluyordu.

Misis Weldon, "Ee, kuzen Bénédict kendinizi iyi hissediyor musunuz?" diye sordu.

"Evet... Kuzin Weldon... iyi hissediyorum, kuşkusuz... Ama karaya çıkmam gecikiyor."

"Böyle ne arıyorsunuz o sıranın altında Mösyö Bénédict?" diye sordu kaptan.

Kuzen Bénédict, "Böcekler mösyö!" karşılığını verdi. "Böcek dışında başka ne aramamı istersiniz?"

"Böcekler! Hay Allah! Belki haklısınız, ama denizin ortasında koleksiyonunuzu zenginleştiremezsiniz ki!"

“Niçin olmasın mösyö? Gemide birkaç çeşit bulmak olanaksız değil.”

Misis Weldon, “Kuzen Bénédict,” dedi, “o zaman kaptanı lanetleyin! Gemisini o denli temiz tutuyor ki bu bakımdan eliniz boş kalacak.”

Kahkahayı koyuveren Kaptan Hull, “Misis Weldon abartıyor,” diye cevap verdi. “Yalnız sanırım, etrafı aramakla vakit kaybediyorsunuz Mösyö Bénédict.”

Kuzen Bénédict omuzlarını silkerek, “Biliyorum!” diye bağırdı. “Boşuna çaba!..”

Kaptan Hull ekledi:

“Belki *Pilgrim*’in ambarında birkaç çeşit bulabilirsiniz; pek ilginç örnekler olmayabilir ama...”

Kuzen Bénédict birden ayağa kalkarak karşılık verdi:

“Pek ilginç örnekler olmayabilir mi? Geceleri ortaya çıkan, Vergilius ve Horatius’un uğursuz saydığı düzkanatlılar gibi mi? Yoksa pek ilginç olmayan ve “periplaneta orientalis” ile Amerikan kakerlac’ın yakın akrabası olanlar mı bu gemide barınanlar...”

“Gemiyi istila edenler...” dedi Kaptan Hull.

“Gemide hüküm sürenler...” diye gururla ekledi kuzen Bénédict.

“İlginç krallık!..”

“Siz böcekbilimci değil misiniz mösyö?”

“Tabii bilim adına...”

Misis Weldon gülümseyerek:

“Hadi canım kuzen Bénédict, bilim aşkına böcekler tarafından ısırılmamızı dilemeyin lütfen!”

Ateşli böcekbilimci, “Hiçbir şey dilemiyorum kuzin Weldon,” cevabını verdi, “koleksiyonuma birkaç az bulunur çeşit ilave etmekten başka dileğim yok!”

“Yeni Zelanda’da elde ettiğiniz başarılardan memnun değil misiniz?”

“Gerçekten doğru kuzin Weldon, birkaç tane yeni cins kulağakaçan böceği bulunca hayli sevinmiştim. Aynı türden yüz bin kadarı ancak Yeni Kaledonya’da bulunuyormuş.”

O sırada, Jack’le oynayan Dingo, zıplayarak kuzen Bénédict’e yaklaştı.

Kuzen hayvanı iterek,

“Defol! Defol!” dedi.

Kaptan Hull, “Böcekleri sevmek, köpeklerden tiksirmek!” diye bağırdı. “Oh! Mösyö Bénédict!”

Dingo’nun kocaman başını küçük elleriyle kucaklayan küçük Jack,

“Ama iyi bir köpek!” dedi.

Kuzen Bénédict, “Evet... Kötü demiyorum!..” karşılığını verdi. “Ama elden ne gelir! Bu hayvan beklentilerime cevap vermedi!”

Misis Weldon, “Aman Tanrım!” diye bağırdı.” Yoksa onu da çifte kanatlılar ya da zarkanatlılar sınıfına sokmayı mı düşünüyordunuz?”

Kuzen Bénédict ciddi ciddi, “Hayır,” cevabını verdi. “Fakat şu Dingo Yeni Zelanda ırkından. Afrika’nın batı kıyısında bulunmadı mı?”

Misis Weldon, “Çok doğru,” dedi. “Zaten Tom, *Waldeck* kaptanının sık sık böyle söylediğini işitmiş.”

“İşte ben de bunu düşünüp... Umut etmişim ki... Bu köpeğin Afrika faunasına özgü yarımkanatlılardan birkaç örnek taşıyabileceğini..”

Misis Weldon, “Tanrım bizi koru!” diye bağırdı.

Kuzen Bénédict, “Belki de... Birkaç kan emici bit barındıracağını... Yeni türden...” diye ekledi.

Kaptan Hull, “İşitiyor musun Dingo?” dedi. “İşitiyor musun köpeğim? Ödevlerini hiç yapmamışsın!”

Böcekbilimci hüzünlü bir sesle, “Boşuna bitlerini ayıklamaya kalkıştım...” diye ekledi. “Bir tek

böcek bile bulamadım..”

Kaptan Hull, “Sanırım onu hemen ve acımasızca öldürürdünüz!” diye bağırdı.

Kuzen Bénédict soğuk soğuk, “Mösyö,” dedi, “şunu iyi bilin ki Sir John Franklin en değersiz böceği öldürürken bile tereddüt ederdi; isterse bir sivrisinek olsun. Üstelik bu böceğin sokması bir bitinki kadar acı vericidir. Hem Sir John Franklin, değerli bir deniz adamıydı.”

Kaptan Hull eğilerek, “Kuşkusuz!” dedi.

“Hattâ bir gün sivrisineğin biri fena halde kendisini sokmuş. Sadece onu kaçirtmış ve nazik bir dille: “Hadi! Dünya sizin ve benim için yeterince büyük!” demiş.”

“Ya!” dedi Kaptan Hull.

“Evet öyle mösyö!”

Mösyö Hull itiraz etti, “Mösyö Bénédict, yalnız bu sözü, Sir John Franklin’den önce bir başkası söylemiş!”

“Başkası mı?”

“Evet, bunu söyleyen Tobie amca.”

Kuzen Bénédict heyecanlanarak sordu:

“Bir böcekbilimci mi?”

“Hayır! Tobie de Sterne amca, bu dürüst insan, kendisini rahatsız eden bir sineğin uçmasına izin vererek ona aynı sözleri söylemiş. ‘Uç zavallı yaratık,’ demiş, dünya senin ve benim için yeterince büyük!”

Kuzen Bénédict, “Şu amca Tobie, iyi bir insanmış!” dedi. “Öldü mü?”

Kaptan Hull ağırbaşlı bir tonla, “Sanırım,” dedi, “zaten hiç yaşamamıştı!”

Kuzen Bénédict’e bakarak herkes gülmeye başladı.

İşte böyle, bu konuşmalar devam ederken, ne zaman kuzen Bénédict lafa katılsa sohbet böcekbilimsel bir konuya dönüşüyor, sıkıcı yolculuğun uzun saatleri geçip gidiyordu. Deniz hâlâ güzeldi, ama rüzgar yelkenliyi estiği yöne zorluyordu. Bu durumda, *Pilgrim* doğuya doğru azar azar ilerliyordu; esinti o denli zayıftı ki yelkenlinin hız kazanmasına izin vermedikçe kıyılara ulaşması gecikecekti.

Kuzen Bénédict, böcekbilimin gizemlerine Dick Sand’in ilgisini çekmeyi denemiş, fakat genç denizci bu konulara pek yakınlık göstermemişti. Daha da kötüsü, zenciler de bilgini iyice hüsrana uğratmıştı. Bu adamlar hiçbir şey anlamıyorlardı. Hattâ Tom, Actéon, Bat ve Austin sonunda sınıftan kaçmışlar, profesör Hercule’le baş başa kalmıştı. Hercule’ün birtakım doğal eğilimleri var gibi görünüyor, bir kâğıtgüvesi ile paraziti ayırt edebiliyordu.

Dev cüsseli zenci böylece kınkanatlıların, ateşböceklerinin, ağılböceklerin, köstebeklerin, mayısböceklerinin, geyikböceklerinin, unböceklerinin, bitki bitlerinin, hanımböceklerinin dünyasında yaşıyor, kuzen Bénédict’in bütün koleksiyonunu öğreniyordu. Fakat Hercule’ün bir mengene gücünde olan iri parmakları nazik örnekleri tutarken profesör bir ara ürperdi. Ancak dev cüsseli öğrenci, profesörün derslerini öyle uysal bir tavırla dinliyordu ki birtakım riskleri göze almaya değerdi.

Kuzen Bénédict böyle çalışırken, Misis Weldon da küçük Jack’i başı boş bırakmıyor, ona okuma yazmayı öğretiyordu. Toplama çıkarmaya gelince, ilk kavramları dostu Dick Sand çocuğun kafasına sokuyordu.

İnsan beş yaşındayken hâlâ küçük bir çocuktur ve biraz ağır kaçan teorik dersler yerine pratik oyunlarla eğitim almak daha iyidir.

Jack, okumayı alfabeden değil de, çeşitli harfleri dizerek öğreniyordu. Harfler kırmızı şekiller tarzında küçük zarflara basılmıştı. Zarflardaki harfleri dizerek oynuyor, kelime yapmayı öğreniyordu. Bazen Misis Weldon bu küçük zarflardan bir kelime oluşturuyor, sonra onları birbirine karıştırıyordu.

Sorulan kelimeyi bulup dizmek Jack'e düşüyordu.

Küçük çocuk böyle okuma öğrenmeyi çok seviyordu. Her gün, kâh kamarada kâh güvertede, harfleri dizip bozarak birkaç saat geçiriyordu.

Gelgelelim, bu oyun günün birinde hiç beklenmedik bir olaya neden oldu. Biraz ayrıntılı anlatmak gerekiyor.

9 Şubat sabahıydı, Jack güvertede yere uzanmış, bir kelime yaparak oynuyordu. Harfler karıştırıldıktan sonra, sözcüğü yeniden kuracaktı.

Sayıları elliye varan harf işaretli zarlardan bazen birini bazen öbürünü alıyor ve kelimeyi oluşturmaya çalışıyordu. Ağır bir işti gerçekten.

O sırada, küçük çocuğun etrafında dolanan Dingo, aniden durdu. Gözleri sabitleşti, sağ ayağını kaldırıp şiddetle kuyruğunu salladı. Sonra, hızla zarlardan birinin üstüne atıldı, ağızıyla yakalayıp getirdi, Jack'in yanına bıraktı.

Zarın üstünde büyük bir harf vardı, S harfi.

Köpeğin S yazılı zarı yutmasından korkan Jack, "Dingo! Dingo!" diye haykırdı.

Fakat Dingo geri döndü, aynı hareketi yaparak bir zar daha kaptı, gelip onu birincinin yanına bıraktı.

İkinci zarda büyük harfle V yazıyordu.

Jack bu kez bir çığlık attı.

Çığlığı işiten ve güvertede dolaşan Misis Weldon, Kaptan Hull ve genç denizci oraya yetiştiler. Küçük Jack olan biteni açıkladı.

Dingo harfleri tanıyordu! Okumayı da biliyordu! Buna kuşku yoktu! Jack gözleriyle görmüştü!

Dick Sand iki zarı yerden alıp dostu Jack'e vermek istedi, ama Dingo dişlerini gıcırdattı.

Genç denizci aynı zarlara el koyarak oyuna soktu.

Dingo yeniden atıldı, o harflerin yazılı olduğu zarları yakaladı ve bir kenara koydu. Bu kez iki ayağıyla zarlara bastırıyor ve onları vermemeye kararlı gibi görünüyordu. Alfabenin öteki harflerine gelince, ona göre hepsi yok sayılırdı.

"İlginç bir olay!" dedi Misis Weldon.

Dikkatli gözlerle iki harfe bakan Kaptan Hull, "Gerçekten çok tuhaf!" diye ekledi.

"S. V.," dedi Misis Weldon.

"S. V.," diye yineledi Kaptan Hull. "Fakat bu harfler Dingo'nun tasmaında yazılı!"

Sonra birdenbire yaşlı zenciye dönerek, "Tom, bu köpek *Waldeck* kaptanının yanında uzun süredir bulunmuyordu değil mi?" diye sordu.

Tom cevap verdi:

"Aslında mösyö, Dingo en fazla iki yıldır gemideydi."

"*Waldeck* kaptanı bu köpeği Afrika'nın batı kıyısında bulmuştu, öyle mi?"

"Evet mösyö, Kongo akarsuyu dolaylarında. Kaptanın böyle dediğini sık sık duymuştum."

"Şu halde bu köpeğin kime ait olduğu ve nereden geldiği hiçbir zaman bilinemedi, değil mi?" diye sordu kaptan.

"Hiçbir zaman mösyö. Kaybolan köpek kayıp çocuktan beterdir! Kâğıtları yoktur, meramını da anlatamaz!"

Kaptan Hull susmuştu, düşünüyordu.

Kaptanı birkaç dakika düşünceleriyle baş başa bırakan Misis Weldon, "O iki harf belleğinizde bir şeyler uyandırıyor mu?" diye sordu.

"Evet Misis Weldon bir hatıra, daha doğrusu tuhaf bir ilişki!"

"Nasıl?"

“O iki harfin pekala bir anlamı olabilir ve bizi korkusuz bir gezginin yazgısı hakkında bilgilendirebilir...”

“Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu Misis Weldon.

“Bakın dinleyin Misis Weldon. Bundan iki yıl önce, bir Fransız gezgin, Paris Coğrafya Derneğinin önerisi üzerine, Afrika’da batıdan doğuya doğru bir yolculuğa çıktı. Gezinin başlangıç noktası Kongo akarsuyunun ağzıydı. Varış noktası ise Rovouna ağzında Deldago Burnu’ydu. Bu akarsuyun akıntısıyla yol alacaktı. Fransız gezgin, Samuel Vemon ismini taşıyordu.”

“Samuel Vernon!” diye yineledi Misis Weldon.

“Evet Misis Weldon. İşte bu iki ismin baş harfleri, Dingo’nun seçtiği ve tasmaında yazılı olan harfler.”

Misis Weldon, “O zaman bu gezgin?..” diye mırıldandı.

Kaptan Hull devam etti:

“Bu gezgin yola çıktı ve ayrılışından beri kendisinden haber alınamadı.”

“Hiçbir haber mi?” diye sordu genç denizci.

“Hiçbir haber!” diye yineledi kaptan.

Misis Weldon, “Bunu nasıl yorumluyorsunuz?” diye sordu.

“Samuel Vernon Afrika’nın doğu kıyısına asla ulaşamadı; ya yerlilere esir düştü ya da yolda öldü!”

“Peki ya bu köpek?..”

“Köpek gezgine aitti, ama efendisinden daha şanslıydı. Yanılmıyorsam, Kongo kıyısına kadar gelebildi, orada, bu olayların geçtiği tarihte *Waldeck* kaptanı tarafından bulundu.”

Misis Weldon uyardı:

“Peki Fransız gezgin yola çıkarken, bir köpeğin kendisine eşlik ettiğini nereden biliyorsunuz? Yoksa salt bir varsayım mı sizinki?”

Kaptan Hull:

“Çok basit bir varsayım Misis Weldon. Belirgin olan bir şey var; Dingo S ve V olan iki harfi tanıyor, bunlar da Fransız gezginin adının baş harfleri. Yalnız bu harfleri köpek nasıl öğrendi? Bunu açıklayamam. Fakat tekrar ediyorum, o harfleri açık seçik tanıyor. Hattâ dikkat edin, ayaklarıyla onları işaret ediyor, sanki onları okumamızı istiyor.”

Gerçekten Dingo’nun ne demek istediği es geçilemezdi.

Dick Sand, “Kongo kıyısını terk ettiği zaman acaba Samuel Vernon tek başına mıydı?” diye sordu.

“Onu bilemem,” cevabını verdi Kaptan Hull. “Ancak beraberinde bir yerli grubunu götürmesi büyük olasılık.”

O sırada, mutfaktan çıkan Negoro güvertede görüldü. Önce kimse onun farkına varmadı, köpeğe tuhaf bir bakış attığını da kimse fark etmedi. O sırada köpeğin iki büyük harfi işaret ettiğini görmüştü. Köpek, aşçıbaşını görür görmez, aşırı öfke belirtileri göstermeye başladı.

Negoro hemen mürettebat ofisine girdi, köpeğin tehditlerinden çekinmişti.

Bu küçük sahneyi gözünden kaçırmayan Kaptan Hull, “Bu işte gizemli bir taraf var!” diye mırıldandı.

Genç denizci, “Fakat mösyö,” dedi, “bir köpeğin alfabenin harflerini tanması çok şaşırtıcı değil mi?”

“Yok değil,” diye bağırdı küçük Jack. “Annem, okuma yazma bilen bir köpeğin hikâyesini anlatmıştı.”

Misis Weldon gülümseyerek, “Sevgili çocuğum,” dedi, o köpeğin adı Munito’ydu ve sandığın gibi bilgin değildi. Bana anlattıklarına bakılırsa, harfleri de birbirinden ayıramıyordu. Fakat sahibi,

uyanık bir Amerikalı, Munito'nun çok duyarlı bir işitme özelliği olduğunu sezdi. Bu yönünü işledi ve ilginç sonuçlara ulaştı.”

Bu olaya neredeyse küçük Jack kadar ilgi duyan Dick Sand, “Bunu nasıl beceriyordu Misis Weldon?” diye sordu.

“Şöyle dostum: Munito'nun herkesin önünde ‘oynaması’ gerektiği zaman, harfler bir masanın üstüne diziliyormuş. Fino köpeği masanın üstünde gidip geliyor, yüksek ya da alçak sesle bir kelimenin telaffuz edilmesini bekliyormuş. Yalnız bu oyunun önemli bir şartı varmış; sahibinin o kelimeyi bilmesi.”

“Peki sahibi yanında yoksa?..” dedi genç denizci.

Misis Weldon, “Köpek hiçbir şey yapamıyormuş. Bunun sebebi şöyle: masanın üzerine dizilen harfleri Munito'nun alfabenin içinden seçmesi gerekiyormuş. İstenilen kelimeyi oluşturmak için duruyormuş. Durmasının nedeni, ortalıkta görünmeyen, ama Amerikalının cebinde bulunan bir kürdan; adam tarafından kürdanla çıkarılan gürültüyü işitmek için bekliyormuş. Bu ses bir sinyal yerine geçiyor ve Munito hangi harfi seçtiğini anlıyor, istenilen kelimeye ekliyormuş.”

“Demek işin bütün sırrı orada!” dedi Dick Sand.

Misis Weldon, “Evet bütün sırrı bu!” diye cevap verdi. “Hokkabazlık konusunda, olay çok basit. Amerika'nın yokluğunda, Munito bir şey yapamazdı. Ancak Dingo konusunda hayretlere düştüm; zira sahibinin yokluğunda, madem ki gezgin Samuel Vernon artık efendisi değil, iki harfi de tanıyabildi.”

Kaptan Hull, “Gerçekten çok şaşırtıcı,” dedi. “Fakat bir şeye dikkat edin. Burada söz konusu olan özel iki harf. Rastlantı sonucu seçilen bir sözcük değil. Üstelik, buna benzer olay çok. Köpeğin biri, fakirlere ayrılan bir tabak yemeği manastırın kapısını çalıp alabiliyor. Bir başkası, kendi hemcinsine kapıyı açtırabiliyor. İnsana vergi olan zekâ bakımından bu hayvanlar, Dingo'dan daha ileri... Neyse şimdi tartışma götürmez bir olayla karşı karşıyayız. Alfabenin bütün harfleri içinden Dingo yalnız ikisini seçti: S ile V. Ötekileri hiç tanımamış gibi. Demek ki özellikle o iki harf dikkatini çekmiş.”

Genç denizci cevap verdi:

“Ah kaptan! Şu Dingo bir konuşabilseydi!.. O iki harfin ne anlama geldiğini ve aççıbaşına niçin dış gıcırdatıldığını belki bize söyleyecekti!”

Kaptan Hull, “Hem de ne gıcırdatma!” dedi.

O anda, Dingo ağzını açarak müthiş kazma dişlerini gösterdi.

GÖRÜNEN BİR BALINA

Doğaldır ki bu tuhaf olay *Pilgrim*'in kıç tarafında Misis Weldon, Kaptan Hull ve genç denizci arasında geçen görüşmelerin başlıca konusu oldu. Özellikle Dick Sand, Negoro konusunda pirenemeye başlamıştı. Oysa aşçıbaşı şu sıra hiçbir sitemi hak etmiyordu.

Ön tarafta da görüşmeler yapılıyordu; fakat bunlardan aynı sonuçlar çıkarılmıyordu. Orada, mürettebat ofisinde, Dingo'nun okumayı bilen bir köpek olduğu, hattâ gemideki bir tayfadan daha iyi yazmayı bildiği konuşuluyordu. Köpeğin konuşmasına gelince, şimdilik konuşmuyorsa bunun için önemli nedenleri olabileceğini söylüyorlardı.

Dümenci Timonier:

“Günün birinde, bu köpek bana gelerek hangi yönde gittiğimizi, rüzgarın kuzeybatıdan mı estiğini soracak. Ona doğru cevap vermek lazım!”

Başka bir tayfa, “Konuşan hayvanlar var,” dedi, “papağanlar, saksaganlar! Canı isterse, bir köpek ne diye konuşsın! Ağızla konuşmak, gagayla konuşmaktan çok daha kolay!”

“Kuşkusuz!” diye cevap verdi baştayfa Howik. Yalnız hiç görülmüş şey değil.”

Tam tersi, bu saf adamlara bunun görülmüş bir şey olduğu söylense, herhalde çok şaşırırlardı. Nitekim, Danimarkalı bir bilgin, yirmi kadar sözcüğü telaffuz edebilen bir köpeğin sahibiydi. Fakat bu hayvan, söylediği kelimedden hiçbir şey anlamıyordu; arada bir uçurum vardı. Köpeğin gırtlığı düzenli sesleri çıkarabiliyor; ama aynı papağanlar, saksaganlar ve alakargalar gibi söylediklerinden bir şey anlamıyordu. Bu hayvanların kurdukları cümleler, anlamadıkları yabancı bir dilden aktarılan birtakım sesler ya da şarkılardan başka şey değildir.

Her neyse, Dingo geminin kahramanı olmuştu, bununla da gururlanmıyordu. Kaptan Hull, defalarca aynı deneyi yaptı. Alfabenin tahta zarlarını Dingo'nun önüne bıraktı. Köpek hiç hata yapmadan, hiç kararsızlığa düşmeden, S ve V harflerini seçti. Öteki harfler hiç dikkatini çekmiyordu.

Kuzen Bénédict'e gelince, aynı deney çoğu kez onun önünde de yinelendi. Fakat kuzen hiç merak eder gibi görünmedi.

Fakat bir gün küçümseyici bir tavırla şöyle konuştu:

“Yalnız köpeklerin zeki hayvanlar olduğuna inanmak doğru değil; bu bakımdan ayrıcalıklı sayılmazlar! Sırf içgüdülerini dikkate alırsak, başka hayvanlar da onlarla eşit düzeyde. Söz gelimi sulara gömüleceğini sezerek gemiyi terk eden fareler, suların yükselerek kendi yapımları bentlerden taşacağını önceden fark eden kunduzlar, efendilerinin ölüm acısına katlanamayıp onun ardından ölen atlar, bellekleri son derece ilginç olan eşekler! Ve onlar gibi hayvansallığın onurunu koruyan başka hayvanlar! Olağanüstü eğitildikten sonra sahiplerinin yazdırdığı sözcükleri yanlışsız yazan kuşları görmediniz mi? Bir hesap makinası kadar doğru hesap yapan kakadular yok mu? Efendisi kardinale havarilerin adlarını hiç yanılmadan tek tek ezberleyen papağanı duymadınız mı? Alelade böceklerde olağanüstü bir zekâ gördüğünü ileri sürerek meşru bir kibir duyan böcekbilimci, şu gerçeği söylerken ne denli haklıdır: In minimus maximus Deus (Tanrı'nın büyüklüğü en küçük şeydedir.) O büyüklük, büyük kentlerdeki yapılara benzeyen yuvalar kuran karıncalardadır; hiçbir zaman mekanik öğrenmemiş, ama dalgıç haznesi imal eden suörümceklerindedir; sahici bir arabacı

gibi arabaları sürükleyen pirelerdedir. Bu hayvanlar son derece düzenli ve disiplinli çalışırlar; öyle ki West-Point^[14] diplomalı topçulardan daha beceriklidirler! Yoo, hayır! Şu Dingo, o denli övgüyü hak etmiyor; alfabeyi söktüğüne göre kuşkusuz iri çoban köpeği türüne ait. Zooloji biliminde bu türün sınıflandırması henüz yapılmadı; şimdilik Yeni Zelanda'nın "canis alphabeticus"u diyebiliriz!"

Tutkulu böcekbilimcinin bu söylevlerine rağmen, Dingo herkesin gözünde saygınlığından bir şey yitirmemişti. Ön taraf kasarasında devam eden görüşmelerde, hâlâ bir fenomen olarak tartışılmaya devam etti.

Hayvana karşı herkes hayranlık besliyordu ama Negoro bu hayranlığı paylaşmıyordu. Üstelik köpek aşçıbaşına hep aynı tepkiyi gösteriyordu. Kendini savunmasını bilen bir köpek olmasa, bütün mürettebatça sevilerek korunmasa, aşçıbaşı tarafından kötü bir saldırıya uğrayabilirdi. Kısaca Negoro, karşılaşmamak için her fırsatta Dingo'dan uzak duruyordu. Bir şey daha Dick Sand'in gözünden kaçmamıştı, iki harf olayından beri, bu adamla köpeğin birbirine karşı duyduğu tiksinti giderek artmıştı. Bu da gerçekten anlaşılmaz bir durumdu.

10 Şubat'ta, şimdiye kadar *Pilgrim*'i kımıltısız bırakan o bunaltıcı ve uzun durgunlukların ardından başlayan kuzeydoğu rüzgarı, hissedilir biçimde esti. Kaptan Hull, hava akımlarında bir değişme meydana gelmesini umut etti. Belki de yelkenli, nihayet ilerleyebilecekti. Auckland Limanı'ndan ayrılalı daha on dokuz gün geçmişti. Gecikme pek önemli sayılmazdı. Rüzgarı alan *Pilgrim*, yelken takımının iyi iş görmesiyle kayıp zamanı telafi edebilirdi. Yalnız rüzgarın iyice batıya yerleşmesi için birkaç gün beklemek gerekiyordu.

Pasifik'in bu kesimi hâlâ çok ıssızdı. Ortalıkta tek gemi bile göze çarpmıyordu. Gerçekten, denizcilerce terk edilen bir bölgedeydiler. Güney denizlerinin balina avcıları henüz tropikayı aşmamışlardı. *Pilgrim* de özel koşullar yüzünden, sezon bitmeden önce balina avlama yerlerinden ayrılmak zorunda kalmıştı. Şimdi aynı yönde seyreden herhangi bir gemiyle karşılaşmayı beklemek boşunaydı.

Okyanusaşırı gemilere gelince, daha önce söylediğimiz gibi, bu kadar yukarıdaki bir paraleli izlemiyorlardı. Bu nedenle, Avustralya ile Amerika arasında yol alan gemiler karşılarına çıkamazdı.

Deniz çok ıssızdı ama ufkun son sınırlarına kadar gözlemlemekten vazgeçemezlerdi. Dikkatsiz gözler için belki son derece monoton bir durumdu, oysa anlamasını bilen için sonsuza dek değişken bir görünümdü. Denize duyarlı olanlar, en farkına varılmaz değişimleri hayal edebilirler. Suda yüzen bir deniz yosunu, bir dal parçası, nereden geldiği insanı düşündüren bir tahta parçası; bütün bu unsurlar yeter. Şu sonsuzlukta, hayal gücünü gölgeleyen hiçbir şey yoktur. Her şeyi özgürce düşlemek mümkündür. Buharlaşıma sonucu, denizle hava arasında sürekli olarak değiş tokuş edilen şu su molekülleri, belki de bir felaketin gizlerini saklıyordur! Belki de denizin gizemlerini sorgulayan yürekten düşünceli kişilere imrenmek gerekir; üstelik bu ruhlar denizin devingen yüzeyinden göğün yükseklerine çıkarlar.

Zaten yaşam daima hem denizin altında hem üstündedir. *Pilgrim* yolcuları, kuş sürülerinin küçük balıkları izleyerek onlara saldırdıklarını görecektirler. Bu hayvanlar, kış başlamadan önce kutupların sert ikliminden kaçarlar. James-W. Weldon'un her şeyde olduğu gibi bu konuda da öğrencisi olan Dick Sand, tüfeğini kullanarak olağanüstü becerisini bir kez daha kanıtladı. Hızlı uçan kanatlılardan birkaçını vurdu.

Şurada beyaz fırtınakuşları, daha ötede kanatları esmer şeritle süslü başka fırtınakuşları ortaya çıkıyordu. Bazen martı sürüleri geçiyordu. Karada yürüyüşleri çok ağır ve gülünç kaçan bir iki penguen görünüyordu. Bu arada Kaptan Hull, bir şeye dikkat çekti. Penguenler kanatlarını yüzgeç yerine kullanıyorlardı. En hızlı yüzen balıklarla boy ölçüşebilirlerdi; öyle ki bazen denizciler onları ton balıklarıyla karıştırıyorlardı.

Daha yükseklerde, dev gibi albatroslar kocaman kanatlarıyla havayı dövüyorlardı. Birbirine uzaklığı dört metreyi bulan kanatlarını açarak su yüzeyine konuyorlar, gaga darbeleriyle yiyecek bulmaya çalışıyorlardı.

Bütün bu sahneler ilginç bir manzara oluşturuyordu. Doğanın güzelliklerine gözü kapalı ruhlar, bir tek onlar, bu manzarayı monoton bulabilirler.

O gün, Misis Weldon *Pilgrim*'in kış tarafında dolaşıyordu. Hayli ilginç bir olay dikkatini çekti. Neredeyse ansızın, denizin suları kırmızıntrak bir renk almıştı. Sanki kana boyanmışlardı. İçyüzü belirsiz bu kırmızıntrak renk, göz alabildiğine uzanıyordu.

Dick Sand, küçük Jack'le birlikte Misis Weldon'un yanındaydı.

“Sulardaki şu tuhaf rengi görüyor musun Dick?” diye sordu. “Bir sualtı yosunundan mı kaynaklanıyor acaba?”

Dick Sand, “Hayır Misis Weldon,” diye cevap verdi. “Bu renk binlerce küçük kabukludan oluşuyor. Bunlar büyük memelilerin besin kaynağıdır. Balıkçılar çok doğru bir tabirle, bu hayvanları “balinanın sofrası” diye adlandırırılar.”

Misis Weldon, “Demek kabuklular!” dedi. “Ama çok küçük şeyler; neredeyse deniz böceği denebilir. Kuzen Bénédict bu yaratıkları koleksiyonuna katarken kendinden geçecektir eminim.”

“Kuzen Bénédict!” diye seslendi.

Kuzen Bénédict güvertede görüldü. Aynı zamanda kaptan Hull da belirdi.

Misis Weldon, “Kuzen Bénédict,” dedi, “göz alabildiğine uzanan şu sonsuz kırmızıntrak tabakaya bakın.”

Kaptan Hull ekledi:

“İşte bu, balinanın sofrası! Mösyö Bénédict, şu ilginç kabuklu türünü incelemeniz için güzel bir fırsat!”

“Pöh!” yaptı böcekbilimci.

“Ne demek pöh!” diye bağırdı kaptan. “Böyle kayıtsız kalmaya hakkınız yok! Şu kabuklular, eklembacaklıların altı sınıfından birini oluştururlar, sonra yanılmıyorsam..”

Kuzen Bénédict başını sallayarak bir kez daha, “Pöh!” yaptı.

“Tuhaf doğrusu! Bir böcekbilimci için tatsız bir davranış!”

Kuzen Bénédict:

“Böcekbilimci için öyle ama ben altıayaklı uzmanıyım, bunu unutmayın kaptan!”

Kaptan Hull konuşmasını sürdürdü:

“Her neyse, demek şu kabuklular sizi ilgilendirmiyor, pekâlâ, fakat bir balina mideniz olsa başka türlü düşünürsünüz! O zaman, amma ziyafet! Misis Weldon, biz balina avcıları av sezonunda, şu kabuklular tabakasını görür görmez, zıpkınlarımızı hazırlarız! Kesin biliriz ki av uzaklarda değildir!”

Jack bağırarak, “Böylesine küçük hayvanlar kocaman yaratıkları doyurabilir mi?” diye sordu.

Kaptan Hull, “Tabii çocuğum,” cevabını verdi. “Küçük irmik tohumlarından, un tanelerinden, fekül tozundan nefis çorbalar yapmıyorlar mı? Evet, doğa böyle olmasını istemiş. Bir balina kırmızı suların içinde yüzdüğü zaman, çorba servisi hazır. Kocaman ağzını açmaktan başka yapacak şey yok. Binlerce kabuklu o ağızdan içeri giriyor, hayvanın damağına yapışan dişleri balıkçı ağı gibi geriliyor. Artık oradan hiçbir şey dışarı çıkamaz. Kabuklu yığını, balinanın geniş midesine doğru yutuluyor. Aynı senin akşam yemeğinde içtiğin çorba gibi.”

Dick Sand Jack'i uyararak, “İyi düşünün Jack.” dedi, “bizim balina, sizin karidesleri ayıklamanız gibi, kabukluları teker teker ayıklayarak zaman kaybetmez!”

Kaptan Hull, “Şunu da söylemeden geçmeyeyim,” dedi. “Bu kocaman obur hayvan, o sırada öyle dalgındır ki her türlü güvenliği elden bırakmıştır. Yaklaşmak daha kolaydır. Zıpkınla vurmak için en

elverişli andır.”

O sırada, sanki kaptana hak vermek istermiş gibi, geminin ön tarafından bir tayfanın sesi duyuldu:

“Bir balina iskele tarafında!”

Kaptan Hull ayağa dikilip, “Bir balina!” diye haykırdı.

Balıkçı içgüdüleriyle birden harekete geçen kaptan, *Pilgrim*'in kasarasına atıldı.

Misis Weldon, Jack, Dick Sand, kuzen Bénédict hemen peşinden geldiler.

Gerçekten altı buçuk kilometre ötede, sularda bir kaynaşma, kocaman bir deniz memelisinin kırmızı suları karıştırdığını belli ediyordu. Balina avcıları yanılmıyorlardı.

Ancak mesafe henüz çok uzaktı; bu durumda memelinin hangi türe ait olduğu anlaşılamazdı. Bazı türler gerçekten çok seçkin şeylerdir.

Kuzey denizleri balıkçıların özellikle peşine düştüğü beyaz balinalardan biri miydi acaba? Bu balina türünde sırt yüzgeci yoktur, deri kalın bir yağla kaplıdır. Hayvanın ortalama boyu yirmi beş metredir, ancak bazen otuz metre boya varabilir. Bu canavarların bir teki bile yüz fiçı yağ üretir.

Yoksa Fin balinası türüne ait bir “kambur balina” mıydı? Bu hayvanlarda, bir çift kanadı andıran - sanki uçan balina gibi bir şey- uzun beyaz renkli, vücudun yarısı uzunluğunda sırt yüzgeci bulunur.

Belki de jubarte^[15] adıyla da bilinen bir finback'ti. Bu balinada sırt yüzgeci yoktur, uzunluğu beyaz balinanınki kadar bile olabilir.

Kaptan Hull ve mürettebatı daha fazla tartışamazlardı. Hayvana hayranlık duymaktan çok iştahla bakıyorlardı.

Bir açık arttırma salonunda nasıl bir saatçi, duvar saatinin fiyatını artırmak için dayanılmaz bir istekle yanıp tutuşursa, balınayı fark eden balina avcısı da onu ele geçirmek için çırpınmaya başlar! Söylendiğine göre büyük memelinin avcıları, küçük av hayvanı avcılarından daha ateşlidir. Yani hayvan ne denli irileşirse, daha çok iştah kabartır. Bunu en çok fil ve balina avcıları hisseder! Üstelik *Pilgrim* mürettebatı bir düş kırıklığı yaşamış, yağ stokları yarım kalmıştı.

Bu arada, Kaptan Hull açıkta görülen hayvanın türünü belirlemeye çalışıyordu. Mesafe uzak olduğundan ne tür olduğu anlaşılamıyordu. Ne var ki, bir balina avcısının deneyimli gözü, mesafe uzak olsa da bazı detaylarda yanılmazdı.

Gerçekten, püsküren su, yani balinanın burun deliklerinden içine çekip yukarı püskürttüğü su, Kaptan Hull'un dikkatini çekmişti. Böylece balinanın hangi türe ait olduğunu belirleyebilirdi.

“Bu, beyaz balina değil,” diye bağırdı. “Onun püskürttüğü su daha yükseğe çıkar, hem bol miktardadır. Üstelik püskürtülen suyun gürültüsü, uzaktan gelen bir top atışı sesine benzetilebilir. Onun için bu balinanın “kambur balina” türüne ait olması pek mümkün. Zaten kulak verip dinleyin, püskürtülen su gürültüsünün çok farklı bir özelliği var!”

Sonra kaptan genç acemi denizciye dönerek, “Bu konuda sen ne diyorsun Dick?” diye sordu.

Dick Sand, “Hiç kuşkum yok,” diye cevap verdi, “bir jubarte'la karşı karşıyayız. Şuraya bakın, burun deliklerinden suyu nasıl fişkirtiyor. Size de öyle gelmiyor mu, bu da beni haklı çıkaracak, fişkiran su sıkışmış buhardan çok su içermiyor mu? İşte bu, yanılmıyorsam, jubarte'ın bir özelliği.”

Kaptan Hull, “Gerçekten Dick,” diye cevap verdi, “kuşkuya hiç yer yok! Kırmızı sularda yüzen bir jubarte bu!”

Küçük Jack, “Ne kadar güzel!” diye haykırdı.

“Evet çocuğum! Kocaman hayvan orada bir güzel karnını doyururken, balina avcılarının onu görmezden gelmesi mümkün değil!”

Dick Sand, “Bahse girerim, uzun boylu bir balina bu!” diye ekledi.

Git gide hırslanan kaptan, “Kuşkuz,” cevabını verdi, “en az otuz metre uzunluğunda!”

“Güzel!” dedi baş tayfa, “aynı boyda yarım düzine balina, bizimki kadar büyük bir geminin yağ

stokunu doldurmaya yeter!”

Durumu daha iyi görebilmek için cıvadraya çıkan kaptan, “Tabii yeter!” diye karşılık verdi.

Baştayfa, “Bunu yakalarsak,” diye ekledi, “birkaç saat içinde eksikimiz olan iki yüz fiçî yağın yarısını istifleriz!”

“Doğru!.. Gerçekten... Öyle!..” diye mırıldandı kaptan.

Dick Sand uyardı:

“Doğru ama, kocaman memelilerle başa çıkmak zorlu iş!”

“Çok zor, çok zor!” diye yineledi kaptan. “Balinaların kuyrukları çok tehlikelidir; yaklaşırken çok dikkatli olmalı! En sağlam kayık bile tam isabetli bir kuyruk darbesine dayanamaz. Ama işin kârı zahmete değer!”

“Ee!” dedi tayfalardan biri. “Güzel bir balina her zaman iyi bir avdır.”

“Hem de kazançlı!” diye ekledi bir başkası.

“Bir selam çakmadan yanından geçmek yazık olur!”

Besbelli ki balınayı gören yiğit denizcilerin ağzı sulanıyordu. Fıçılar dolusu yağ stoku ellerinin altındaydı. Yükün eksikliğini tamamlamak için bu yağ fıçılarını *Pilgrim*'in ambarına istiflemekten başka yapılacak iş yoktu.

Mizana direğinin ip merdivenlerine tırmanan tayfalardan birkaçı zafer çılgınlıkları atıyordu. Artık konuşmayan Kaptan Hull, tırnaklarını kemiriyordu. Sanki orada, *Pilgrim* ve bütün mürettebatını kendine çeken kuvvetli bir mıknatıs vardı.

O sırada, “Anne, anne!” diye haykırdı küçük Jack. “Balınanın neye benzediğini görmek istiyorum!”

Kaptan Hull, “Ah! Şu balınayı mı istiyorsun çocuğum? Neden olmasın dostlarım?” karşılığını verdi.

Sonra gizli arzusunu açıkladı:

“Takviye balıkçılarımız yok, doğru! Ama kendi başımıza da...”

Tayfalar bir ağızdan, “Evet! evet!” diye haykırdılar.

Kaptan ekledi:

“Hayatımda ilk kez zıpkın sallayacak değilim; hâlâ nasıl salladığımı göreceksiniz!”

“Hurra! Hurra! Hurra!” karşılığını verdi mürettebat.

HAZIRLIKLAR

Bu çok büyük memelinin *Pilgrim* insanlarında aşırı heyecana neden olması gayet doğaldı.

Kırmızı sulara yüzen balina dev cüsseliydi. Onu yakalayıp böylece stok eksikliğini tamamlamak iştah kabartıcıydı Balıkçılar böyle bir fırsatı kaçırmırlar mıydı?

Bu arada Misis Weldon, bu koşullarda bir balınaya saldırmanın, hem kendisi hem adamları için tehlikeli olup olmayacağını sordu Kaptan Hull'a.

"Hiç tehlike yok Misis Weldon!" cevabını verdi kaptan. "Çok başıma geldi, tek bir kayıkla balina avladım ve sonunda başardım. Tekrar söylüyorum, hiç tehlike yok, hem bizim hem sizin için."

İçi rahatlayan Misis Weldon üstelemedi.

Kaptan Hull balınayı yakalamak amacıyla hemen hazırlıklara başladı. Başından geçen deneyimler sonucu, hayvanın birtakım zorluklar çıkaracağını biliyordu. Ama hepsine göğüs germeye hazırdı.

Gemi mürettebatının tek bir kayığı kullanabilecek olması, hayvanı yakalama işini zorlaştıracaktı. Aslında *Pilgrim*'in bir şalupası vardı; bu tekne ana direklerle mizana direği arasında tezgahına yerleştirilmişti. Ayrıca üç tane balina avcı kayığı bulunuyordu. Bunlardan ikisi iskele ve sancak tarafında askılarına takılmıştı, üçüncüsü kıç tarafta asılıydı.

Normalde, üç balina avcı kayığı da eşzamanlı olarak balinaların takibinde kullanılırdı. Fakat av sezonunda, bilindiği gibi, Yeni Zelanda'dan bir takviye mürettebat alınmış, onlar da *Pilgrim* tayfalarına yardımcı olmuşlardı.

Oysa bu koşullarda, gemide beş tayfa bulunuyordu; bu durumda balina avcı kayıklarından bir tekini harekete geçirebilirlerdi. Gerçi Tom ve arkadaşları bu işe hemen atılmışlardı, fakat onları kullanmak olanaksızdı. Bir balıkçı kayığının manevra yapabilmesi için çok usta denizciler lazımdı. Yanlış bir dümen ya da kürek hamlesi, saldırı esnasında avcı kayığını tehlikeye atabilirdi.

Öte yandan Kaptan Hull, mürettebattan güven duyacağı bir adamı yerine bırakmadan gemisini terk etmek istemiyordu. Bütün olasılıkları düşünmek gerekiyordu.

Zaten kaptan, avcı kayığına sağlam denizcileri almak zorundaydı. Bu bakımdan gemiyi genç acemi denizciye emanet edebilirdi. *Pilgrim*'i beklemesi için Dick Sand uygundu.

"Dick," dedi, "benim yokluğumda gemide sen kalacaksın, umarım dönüşüm uzun sürmez!"

Genç denizci, "Elbette mösyö," cevabını verdi.

Dick Sand bu avlanmaya katılmak istemişti; çok hevesliydi. Fakat kollarının pek işe yaramayacağını sezdi; balina avcı kayığı için daha kuvvetli kollar gerekti. Diğer yandan, bir tek kendisi Kaptan Hull'un yerini alabilirdi. Razi oldu.

Balina avcı kayığı mürettebatının, baştayfa Howik dahil, beş kişiden oluşması lazımdı. Zaten bütün *Pilgrim* mürettebatı bu kadardı. Dört tayfa küreklere geçecek, kıçtaki küreği Howik kullanacaktı. Bu kürek, bu tür kayıkları yönetirdi; basit bir dümen dahi daha hızlı iş göremezdi. Yandaki küreklerin servis dışı kalması durumunda, iyi manevra yapılırsa kıçtaki kürek balina avcı kayığını canavarın darbelerinden kurtarabilirdi.

Gerisi Kaptan Hull'a kalıyordu. Zıpkınla saldırıya geçme işi ona aitti. Söylediği gibi, bu işi ilk kez yapmıyordu. Zıpkını ilkin o sallayacak, sonra balınaya saplanan uzun ipi kollayacaktı. Hayvan su

yüzeyine çıktığı zaman, mızrak darbeleriyle işini bitireceklerdi.

Bu tür avlanmalarda, balina avcı kayıkları bazen ateşli silahlar kullanırlar. Bir çeşit küçük top olan özel bir aygıt, bazen geminin güvertesine, bazen avcı kayığının burnuna yerleştirilir; top, ucuna ip bağlı bir zıpkın fırlatır ya da hayvanı büyük ölçüde yaralayan bir kurşun atar.

Ne var ki *Pilgrim* böyle bir aygıtla donatılmamıştı. Zaten bunlar pahalı aygıtlardı, kullanması da hayli zordu. Yeniliklere pek sıcak bakmayan balıkçılar, ilkel silahları tercih ediyorlardı. Ustalıkla kullandıkları silahlar, zıpkın ve mızraktı.

Dolayısıyla Kaptan Hull balınaya olağan yöntemlerle saldıracaktı. Hayvan şu sıra geminin sekiz kilometre ötesindeydi.

Üstelik hava koşulları da av seferini kolaylaştırıyordu. Deniz çok sakin, balina avcı kayığının manevra yapabilmesi için çok elverişliydi. Rüzgar da dinmek üzereydi; bu sayede mürettebat denizde boğuşurken, *Pilgrim* rüzgardan etkilenip sürüklenmeyecekti.

Sancak tarafının avcı kayığı hemen denize indirildi; dört tayfa içine bindi.

Howik, iki uzun zıpkını ve sivri uçlu iki uzun mızrağı onlara geçirdi. Bu saldırı silahlarına beş yumak ip eklendi; bu ipler iki yüz elli metre uzunluğunda, dayanıklı ve esnektiler. Ne var ki balina çok derinlere daldığından, yine de ihtiyacı karşılayamıyorlardı.

İşte kayığın burnuna özenle yerleştirilen çeşitli araçlar bunlardan ibaretti.

Howik'le dört tayfa artık "halatı çöz emrini" bekliyorlardı.

Kayığın burnunda bir tek yer boş kalmıştı, oraya Kaptan Hull geçecekti.

Pilgrim mürettebatı, gemiyi terk etmeden önce orsa alabanda etmişti; yani serenler o şekilde brasya edilmişti ki yelkenler yelkenliyi hareket ettirmek yerine olduğu yerde tutuyorlardı.

Kayığa binerken, kaptan gemisine son kez bir göz attı. Her şeyin yerli yerinde olduğundan emin olmak için yelken iplerinin iyice gerildiğini, yelkenlerin uygun biçimde yönlendirildiğini saptadı. Uzun saatlere yayılacak yokluğu sırasında, genç denizciyi gemide bıraktığı için haklı olarak Dick Sand'in son derece dikkatli davranmasını istiyordu.

Gitmeden önce ona son uyarılarını yaptı.

"Dick," dedi, "seni yalnız bırakıyorum. Her şeye göz kulak ol. Jubarte'ın peşine takılıp çok uzaklara sürüklenirsek, zorunlu olarak gemiyi hareket ettireceksin. Tom'la arkadaşları sana yardımcı olacak. Nasıl davranacaklarını onlara göstereceksin. Eminim, söylediğini yapacaklardır."

İhtiyar Tom, "Merak etmeyin kaptan," karşılığını verdi. "Mösyö Dick bize güvenebilir."

"Biz hazırız, hazırız!" diye haykırdı Bat. "Ne isterse yaparız!"

Ceketinin kollarını sıvayan Hercule, "Ne yapacağız?.." diye sordu.

Dick Sand gülümseyerek, "Şimdilik hiçbir şey!" dedi.

"Emrinizdeyiz!" diye yineledi iri cüsseli adam.

Kaptan devam etti:

"Dick, hava güzel. Rüzgar kesildi. Şiddetli eseceğini gösteren hiçbir belirti yok. Özellikle, ne olursa olsun, denize filika indirme ve gemide kal!"

"Anlaşıldı."

"*Pilgrim*'in bize ulaşması zorunlu hale gelirse, bir kancanın üzerine bayrak çekerek sana işaret vereceğim."

Dick Sand cevap verdi:

"Merak etmeyin kaptan, avcı kayığını bir an bile gözden kaybetmem."

"İyi, çocuğum," dedi kaptan, "cesur ve soğukkanlı ol! Şimdi ikinci kaptansın. Rütbeni onurunla kanıtla! Senin yaşındayken hiç kimse bu rütbeyi kazanamadı!"

Dick Sand cevap vermedi, tebessüm ederek kızardı. Kaptan Hull, bu kızarmayı ve tebessümü

anlamıştı.

“Mert çocuk,” diye düşündü, “alçakgönüllü ve iyi niyetli, gerçekten tam öyle!”

Bu arada, hiçbir tehlike hissedilmiyordu ama, ısrarlı uyarılarından anlaşılıyordu ki kaptan birkaç saatliğine de olsa gemisini seve seve terk edemiyordu. Fakat dayanılmaz bir balıkçı tutkusu, özellikle yağ stokundaki eksiğini tamamlama hırsı ve James-Weldon’a Valparaiso’da verdiği vaatleri yerine getirme arzusu, onu maceraya sürüklüyordu. Kaldı ki deniz, bir balinanın yakalanmasına son derece elverişliydi. Ne mürettebatı ne de kendisi bu isteğe karşı koyamazdı. Av seferi nihayet tamam olacaktı. Bu tutku, Kaptan Hull’un bütün ruhunu ele geçirmişti.

Kaptan merdivene doğru yöneldi.

“İyi şanslar!” dedi Misis Weldon. “Teşekkür ederim Misis Weldon!”

Küçük Jack, “Size yalvarırım, balınaya çok kötülük yapmayın!” diye bağırdı.

“Hayır çocuğum,” karşılığını verdi kaptan.

“Yavaşça yakalayın mösyö.”

“Evet... Eldivenlerimizle küçük Jack!”. Kuzen Bénédict lafa karıştı:

“Bazen kocaman memelilerin sırtında ilginç böcekler bulunur!”

Kaptan Hull gülererek karşılık verdi:

“İyi ya işte Mösyö Bénédict, bizim jubarte *Pilgrim*’e boylu boyunca serilince, onu böcekbilimsel bakımdan inceleme fırsatınız doğacak!”

Sonra Tom’a seslenerek, “Tom, sana ve arkadaşlarına güveniyorum,” dedi, “geminin gövdesine serildiği zaman balınayı parçalara ayırmamıza yardım edeceksiniz, zaten çok uzun sürmez.”

“Emrinizdeyim mösyö,” cevabını verdi ihtiyar zenci.

Kaptan, “Tamam,” dedi. “Dick, bu yiğit insanlar boş fiçileri hazırlamanız için sana yardım edecek. Ben burada yokken, onları güverteye çıkaracaklar, bu şekilde işler daha hızlı yürüyecek.”

“Anlaşıldı kaptan.”

Bilmeyenler için şunu söylemek gerekir. Jubarte ölür ölmez, *Pilgrim*’e kadar götürülecek ve iskele tarafının böğrüne sımsıkı halatla bağlanacaktı. O zaman, ayaklarına kramponlu botlar giyen tayfalar, dev memelinin sırtına çıkacaklar ve hayvanı birbirine paralel parçalara ayıracaklardı. Bu iş hayvanın başından başlayıp kuyruğuna kadar devam edecekti. Bu parçalar daha sonra dilim dilim kesilecek, fiçilere istiflenerek ambarın içine gönderilecekti.

Genellikle balina avcı gemisi, av işi bittiği zaman vakit yitirmeden karaya dönmeye çalışır. Mürettebat karaya çıkar ve orada deri altı yağının erimesini bekler. Sıcaklığın etkisiyle bu yağın [\[16\]](#) en yararlı kısmı boşalır.

Gelgelelim şimdiki koşullarda, Kaptan Hull geriye dönüp bu operasyonun tamamlanmasını düşünemezdi. Onu Valparaiso’da “eritmeyi” hesaplıyordu. Zaten rüzgar batıdan esmekte gecikmeyecekti. Yirmi günden önce, Amerikan kıyısına ulaşmayı umut ediyordu. Bu süre içinde av ürününün tehlikeye girmesi söz konusu değildi.

Harekete geçmenin zamanı gelmişti. *Pilgrim*, orsa alabanda etmeden önce, balinanın bulunduğu yere biraz yaklaşmıştı. Hayvan su ve buhar fişkirtarak varlığını belli ediyordu.

Kırmızı kabuklular alanında sürekli olarak yüzüyor, geniş ağzını her açışta binlerce küçük hayvancık yutuyordu.

Bu olayı bilenler için, balinanın kaçmaya çalışacağı kesindi. Hiç kuşku yok, balıkçıların karşısında “savaş” balinası dedikleri bir yaratık vardı.

Kaptan küpeşeden atladı, ip merdivenden inerek avcı kayığının ön tarafına geçti.

Misis Weldon, Jack, kuzen Bénédict, Tom ve arkadaşları, son kez kaptana şans dilediler.

Hattâ Dingo da ayaklarını kaldırıp başını parmaklıktan çıkararak sanki mürettebatla vedalaşıyordu.

Sonra, böylesi bir avlanmanın ilginç safhalarını gözden kaçırmamak amacıyla herkes ön tarafa geçti.

Dört kürekçinin güçlü hamleleriyle balina avcı kayığı açıldı, *Pilgrim*'den uzaklaşmaya başladı.

Kaptan Hull genç denizciye son kez, "Dikkatli ol Dick, dikkatli ol!" diye seslendi.

"Bana güvenin mösyö."

"Bir gözün gemide, bir gözün balina avcı kayığında olacak çocuğum! Unutma sakın!"

Dümen yekesinin yanına geçen Dick Sand, "Öyle olacak kaptan," cevabını verdi.

Hafif kayık çoktan gemiden uzaklaşmıştı. Kaptan Hull ön tarafta ayakta duruyor, birbirlerini işitemediklerinden uyarılarını belirten anlamlı işaretler yolluyordu.

O sırada, ayakları parmaklığa yaslanmış duran Dingo acı acı uludu. Batıl inançlı olanlar bu sestem hiç iyi etkilenmemişlerdi.

Hattâ Misis Weldon bile bu sesle irkildi.

"Dingo," dedi, "Dingo! Dostlarını böyle mi cesaretlendiriyorsun? Haydi güzel güzel havla da moralleri düzelsin!"

Fakat köpek havlamadı ve ayaklarını yere indirdi. Yavaş yavaş Misis Weldon'a sokularak sevgiyle elini yaladı.

Tom alçak sesle, "Kuyruğunu sallamıyor!.." diye mırıldandı. "Hayra alamet değil! Hayra alamet değil!"

O anda, Dingo'nun tüyleri birdenbire dikildi ve hırlamaya başladı.

Misis Weldon arkasına döndü.

Negoro görev yerinden ayrılmış, ön taraf kasarasına doğru ilerliyordu. Onun da niyeti balina avcı kayığının manevralarını izlemektir.

Anlaşılmaz bir öfke ve şiddet gösteren Dingo, aşçıbaşına saldırdı.

Negoro bir bıçağı kavrayıp kendini savunmaya hazırlandı.

Köpek gırtlığını ısıracaktı.

Kayığı izleme görevini bir an bırakan Dick Sand, ön tarafa koştu.

"Buraya gel Dingo, buraya!" diye bağırdı.

Bir yandan Misis Weldon köpeği sakinleştirmeye uğraşıyordu.

Dingo itaat etti, homurdanarak genç denizcinin yanına yaklaştı.

Negoro hiç ağzını açmamış, ama yüzü bir an sararmıştı. Bıçağını yere indirerek kamarasına döndü.

"Hercule," dedi Dick Sand, "şu adama göz kulak olmanızı istiyorum!"

Bu işe rıza gösterdiğinin işareti olarak iki kocaman yumruğunu sıkan Hercule yalın bir sesle, "Göz kulak olurum," cevabını verdi.

Misis Weldon'la Dick Sand yeniden balina avcı kayığını izlemeye koyuldular. Kayığın dört küreği hızlı hızlı inip kalkıyordu.

Denizin ortasında artık bir noktadan ibaretti.

LA JUBARTE

Deneyimli balina avcısı Kaptan Hull, hiçbir şeyi tesadüfe bırakamazdı. Bir jubarte'ın yakalanması zor işti. Hiçbir şey ihmal edilmemeliydi. Bu koşullarda her şey gerekiyordu.

İlk başta kaptan, rüzgarı arkasına alarak balınaya yaklaşmaya çalıştı. Zira hiçbir gürültü teknenin yaklaştığını hissettirmemeliydi.

Howik kayığı, kırmızı suların hayli uzun, eğik çizgisini izleyecek biçimde yönlendirdi. Balina bu suların tam ortasında yüzüyordu. Böylece onu kuşatmış olacaktı.

Bu manevrayı üstlenen baştayfa çok soğukkanlıydı. Kaptana tam güven veriyordu. Gerçekten ne bir dalgınlığa ne kararsızlığa meydan verecek adamdı; o yüzden endişelenmeye hiç gerek yoktu.

“Dümene dikkat et Howik,” dedi kaptan. “Balınayı ansızın yakalamaya çalışacağız. Tam zıpkın menziline girdiğimiz anda kendimizi belli edeceğiz.”

Baştayfa, “Anlaşıldı mösyö,” karşılığını verdi, “hep rüzgardan yararlanarak kırmızı suları izleyeceğim.”

“İyi,” dedi kaptan. “Çocuklar, mümkün olduğu kadar sessiz gidiyoruz.”

Usturmayla özenle takviye edilen kürekler hiç ses çıkarmıyordu.

Baştayfa tarafından ustalıkla yönetilen kayık, kabuklular alanına ulaşmıştı. Sağ taraftaki kürekler, hâlâ yeşil ve saydam sulara dalıp çıkıyorlar, sol taraftaki küreklerse kırmızımtrak suya dalıyorlar, sanki kan lekeleri içinde yüzüyorlardı.

“Şarap ve su!” dedi tayfalardan biri.

Kaptan Hull, “Evet,” diye cevap verdi, “ama içilemeyen su ve yudumlanamayan şarap! Haydi çocuklar, ses çıkarmayalım, ha gayret ha gayret!”

Baştayfanın yönettiği balina avcı kayığı, yağlanmış sularda sessizce süzülüyordu. Sanki bir yağ tabakasının üstündeydi.

Balina kımıldamıyor ve etrafında bir daire çizen tekneyi henüz fark etmiş gibi görünmüyordu.

Kaptan bu daireyi çizerken zorunlu olarak Pilgrim'den uzaklaşıyor, ama balınayla arasındaki çember yavaş yavaş daraltıyordu.

Denizde hızla küçülen nesnelere, garip bir etki bırakırlar. Sanki çok geçmeden bir dürbünün içindeymiş gibi görünmeye başlarlar. Optik bir yanılmanın sonucu olarak, geniş alanlarda mukayese noktaları yok olur. *Pilgrim* için de böyle oluyordu; git gide küçülüyor ve gerçekte öyle olmamakla birlikte çok uzaklardaymış gibi görünüyordu.

Yelkenliden ayrılmalarından yarım saat sonra, Kaptan Hull ve arkadaşları balınaya iyice yaklaşmışlardı. Öyle ki hayvan gemiyle kayık arasında orta bir noktada bulunuyordu.

Çok az ses çıkararak yaklaşmanın zamanı gelmişti. Dikkati uyanmadan önce, hayvanın böğrüne esaslı bir zıpkın saplamak mümkündü.

Kaptan alçak sesle, “Daha sessiz, daha sessiz çocuklar,” dedi.

Howik, “Bana öyle geliyor ki hayvan bir şeyler hissetti!” diye karşılık verdi. “Az önce daha az su püskürtüyordu!”

“Susun! Susun!” diye yineledi kaptan.

Beş dakika sonra, kayıkla balina arasında bir encablure^[17] mesafe kalmıştı.

Kıç tarafta ayağa kalkan tayfabaşı, memelinin sol böğrüne sokulacak biçimde tekneyi yaklaştırdı. Fakat büyük özen göstererek tehlikeli kuyruktan sakınmaya çalışıyordu. Zira bir kuyruk darbesi kayığı alabora etmeye yeterdi.

Ön tarafta kaptan, dengesini iyice korumak için bacaklarını açmış, ilk darbeyi indirmek amacıyla zıpkını kavramıştı. Onun ustalığına güvenilebilirdi; suların üstüne çıkan kalın yığına ilk darbeyi vuracaktı.

Kaptanın yanında, bir yarım fiçinin içinde beş ip yumağından birincisi duruyordu, ipin ucu sımsıkı zıpkına bağlanmıştı. Eğer balina çok derinlere dalarsa, geride kalan dört yumak art arda salıverilecekti.

“Hazır mıyız çocuklar?” diye mırıldandı kaptan.

Küreği geniş avuçlarıyla sımsıkı kavrayan Howik, “Evet!” dedi.

“Yaklaş! Yaklaş!”

Baş tayfa emre uydu, balina avcı kayığı hayvana en az dört metre sokuldu.

Balina oralı bile olmadı, sanki uykudaydı. Uyurken baskın yiyen balinalar daha kolay ele geçer ve yedikleri ilk darbe ölümcül sonuç doğurur.

Kaptan Hull, “Bu hareketsizlik epey şaşırtıcı!” diye düşündü. “Keratanın böyle uyumaması lazım, garip!.. Bunda bir iş var!”

Hayvanın öbür böğrünü görmeye çalışan baştayfa da aynı şeyi düşünüyordu.

Ama artık düşünme zamanı değil, saldırıya geçme zamanıydı.

Kaptan zıpkını tam ortasından tuttu, balinanın böğürüne tam isabet alması için birkaç kez salladı. Sonra kolunun var gücüyle fırlattı.

Birdenbire bağırdı:

“Geriye! Geriye!”

Birlikte kürek çeken tayfalar kayığı hızla gerilettiler; bu hamlenin amacı hayvanın kuyruk darbelerinden sakınmaktı.

Fakat o anda baştayfanın haykırışı duyuldu. Balinanın niçin uzun süredir hareketsiz kaldığını bu haykırış açıkladı.

“Bir balina yavrusu!” dedi baştayfa.

Gerçekten, zıpkını yiyen balina ters dönmüştü. Böğründe bir yavruya süt veriyordu.

Kaptan Hull bu durumu çok iyi bilirdi; zira balinanın yakalanması daha da zorlaşacak, hem kendisini hem “küçüğünü” -bu sıfat en az sekiz metre boyunda bir hayvana uygun düşüyor mu bilmem- korumak için şiddetli bir savunma yapacaktı.

Bu arada, korkulduğu gibi, balina ansızın tekneye saldırmadı. Onu zıpkına bağlayan ipi kesip sıvışmaya da gerek kalmadı. Tam tersi -genellikle hep böyle olurdu- balina, peşinde yavrusu, yanlamasına suya daldı, sonra müthiş bir sıçramayla son süratle uzaklaşmaya başladı.

Ancak ilk dalışından önce, ikisi de ayakta duran kaptanla baştayfa onu görme fırsatı buldular ve değerini takdir etmekten kendilerini alamadılar.

Gerçekten yaratığın boyutları çok büyüktü. Başından kuyruğuna en az otuz metre uzunluğundaydı. Koyu sarımtrak renkteki derisi, daha koyu siyah lekelerle benek benekti.

Başlangıçta başarılı bir saldırı yapmışlardı ama böylesi kıymetli bir avı ellerinden kaçıırırlarsa, çok yazık olurdu.

Kovalamaca, daha doğrusu bağlayıp çekme işlemi başlamıştı. Kürekleri yukarı kaldırılan avcı kayığı sulara ok gibi süzülüyordu.

Hızlı ve tehlikeli dalıp çıkmalara rağmen, Howik telaşsızca kayığı dengede tutmayı başarıyordu.

Gözünü avından ayırmayan kaptan, sonsuz nakaratını tekrarlayıp duruyordu:

“Onu gözden kaçırma Howik! Gözden kaçırma!”

Baştayfa bir an hata yapmazdı. Uyanıklığından emindiler.

Bu arada, balina avcı kayığı her ne kadar balinanın hızına ulaşmasa da, zıpkına ekli ip öyle hızla boşalıyordu ki ateş almasından korkulabilirdi; yani ip, avcı kayığının kaplamalarına sürtünerek tutuşabilirdi. Nitekim kaptan, ip kangalının bulunduğu fiçıya su doldurarak onu ıslak tutuyordu.

Öte yandan, balina ne duruyor ne yavaşlıyordu. Birincinin ucuna ikinci ip geçirildi. O da aynı hızla boşalmakta gecikmedi.

Beş dakika içinde, üçüncü ipi eklemek gerekti; o da sularda kayboldu.

Jubarte durmuyordu. Anlaşılan zıpkın, yaşamsal bir organına saplanmamıştı. Hattâ hayvanın su yüzeyine çıkacak yerde daha derinlere daldığı, ipin dibe doğru gitmesinden anlaşıyordu.

Kaptan, “Aksi şeytan!” diye haykırdı. “Bu namussuz beş kangal ipimizi de bitirecek!”

Baştayfa, “Bizi *Pilgrim*’den çok uzaklaştırarak!” diye ekledi.

“Ama su yüzeyine çıkıp nefes alması lazım!” dedi kaptan. “Bu, balık değil ki, havasız kalamaz!”

Tayfalardan biri gülererek, “Sıvışmak için nefesini tutmuştur!” dedi.

Gerçekten ip aynı hızla boşalıyordu.

Çok geçmeden, üçüncü ipe dördüncüsünü eklemek zorunda kaldılar. Ancak akıbetlerini düşünen tayfalar biraz endişelendiler.

“Aksi şeytan! Aksi şeytan!” diye söyleniyordu kaptan. “Böyle şey görmedim! Bu hayvanın içine iblis girmiş!”

Nihayet beşinci kangal ip salıverildi. Yarısı çoktan gitmişti.

“İyi! İyi!” diye bağırdı kaptan. “İpin gerginliği azalıyor! Balina yorulmaya başladı!”

O sırada *Pilgrim*, avcı kayığından sekiz kilometre uzakta bulunuyordu.

Bir kancanın ucunda bayrak sallayan Kaptan Hull, geminin yaklaşması için işaret verdi.

Hemen o anda, Tom ve arkadaşlarından yardım alan Dick Sand, serenleri rüzgarın estiği yöne çevirmek için brasya ediyordu.

Aksi gibi, yel zayıf ve uyumsuzdu. Kısa süreli soluklarla esiyordu. Açıkçası *Pilgrim*, kayığa ulaşmak için epey zorlanacaktı.

Bu arada, aynı düşünüldüğü gibi, balina nefes almak için su yüzeyine gelmişti. Zıpkın hâlâ böğrüne saplanmış durumdaydı. Hareketsiz duruyor, yavrusunu bekliyordu. Bu çılgınca kaçış sonucu, yavrusu geride kalmış olsa gerekti.

Kaptan Hull yelkenliye ulaşmak için kürekleri zorladı. Çok geçmeden, az bir mesafe almışlardı.

İki kürek hamle yaparken iki tayfa silahlandılar; hem kaptanda hem onlarda uzun mızraklar vardı. İlk fırsatta, hayvana fırlatacaklardı.

Howik ustalıkla manevra yaptı, balinanın aniden üzerlerine gelmesi durumunda, kayığı hızla kaçirtacak biçimde hazır tuttu.

“Dikkat!” diye bağırdı kaptan. “Iska geçmeyin! İyi nişan alın çocuklar! Tamam mıyız Howik?”

Baştayfa,

“Her şey hazır mösyö,” cevabını verdi. “Yalnız bir şey canımı sıkıyor! Bu kadar hızlı sıvışan hayvan şimdi sakın!”

“Doğru Howik, ben de kuşkulandım.”

“Haydi meydan okuyalım!”

“Evet, ama ön taraftan gidelim.”

Kaptan Hull git gide hareketleniyordu.

Kayık biraz daha yaklaştı. Jubarte olduğu yerde dönüyordu. Yavrusu yanında yoktu; belki de onu

arıyordu.

Birdenbire kuyruğuyla bir hareket yaptı; bu hareket onu on metre uzaklaştırdı.

Bir daha mı kaçacaktı? Sularda yeniden bitmez tükenmez kovalamaca mı başlayacaktı?

“Dikkat!” diye haykırdı kaptan. “Hayvan bize saldırmaya hazırlanıyor! Dümene Howik, dümene!”

Balina gerçekten yüzünü avcı kayığına döndü ve kocaman yüzgeçleriyle denizi döverek öne doğru atıldı.

Bu doğrudan darbeyi bekleyen tayfabaşı, ustalıklı bir manevrayla sıyrıldı. Teknenin yanından geçen hayvan, ona isabet ettiremedi.

Yanlarından geçerken iki tayfa ve kaptan, yaşamsal bir organını vurmaya çalışarak üç kuvvetli mızrak darbesi indirdiler.

Balina durdu, yükseklere kanla karışık su püskürttü. Yeniden tekneye doğru dönerek sıçradı. Görüntü dehşet vericiydi.

Bu saldırıdan sıyrılmak için bu denizcilerin deneyimli balıkçılar olması gerekiyordu.

Kayığı yan tarafa kaçırarak Howik, bu saldırıyı da ustalıklı savuşturdu.

Üç darbe daha, hayvanda üç yeni yara açmıştı. Fakat geçerken, müthiş kuyruğuyla suyu öyle bir dövdü ki sanki deniz kabarmış gibi muazzam bir dalga oluştu.

Kayık az kalsın alabora oluyordu. Üzerinden geçen dalga, içerisini yarısına kadar suyla doldurdu.

“Kovalara, kovalara!” diye haykırdı kaptan.

Kürekleri terk eden iki tayfa hızlı hızlı suyu boşaltmaya koyuldular. O esnada kaptan, gereği kalmayan ipi kesiyordu.

Hayır! İstirabından çılgına dönen hayvanın kaçmaya hiç niyeti yoktu.

Bir anda saldırdı, acısından daha da korkunçlaşmıştı.

Gerisin geri dönerek bir kez daha saldırdı.

Gelgelelim, yarısına kadar suyla dolan balina avcı kayığı kolay kolay sıyrılamıyordu. Bu koşullarda, kendisini tehdit eden saldırıyı nasıl savuşturacaktı? Artık manevra yapamazsa, kaçması imkânsızdı.

Zaten ne denli hızlı kaçsa, süratli balina iki sıçrayışta onu yakalayabilirdi. Artık kendini savunmak ve balınaya saldırmaktan başka çare yoktu.

Kaptan Hull hiç duraksamadı.

Yalnız hayvanın üçüncü saldırısı zararsız atlatılmadı. Kayığın yanından geçerken, kocaman sırt yüzgeci yanlara sürtündü. Darbe o denli şiddetliydi ki Howik’i yere savurdu.

Ne yazık ki sallanma sonucu hedefini şaşırarak üç mızrak hamlesi boşa gitti.

Ayakta durmakta kendisi de zorlanan kaptan, “Howik! Howik!” diye seslendi.

Baştayfa ayağa kalkarak, “Buradayım!” cevabını verdi.

Fakat yere düşerken küreğinin kuyruk darbesi sonucu parçalandığını fark etmişti.

Kaptan Hull, “Başka bir kürek al! Başka bir kürek!” dedi.

“Tamam!” karşılığını verdi Howik.

O anda, kayığın ancak üç yüz metre ötesinde, sularda bir kaynaşma meydana geldi.

Balınanın yavrusu yeniden ortaya çıkmıştı. Onu gören jubarte yavruya doğru atıldı.

Bu olay boğuşmayı ancak daha da korkunçlaştırabilirdi. Jubarte, hem kendisi hem yavrusu için çarpışacaktı.

Kaptan Hull, *Pilgrim* tarafına baktı. Kancaya takılı bayrağı sinirli sinirli salladı.

Kaptanın birinci işaretini de alan Dick Sand başka ne yapabilirdi? *Pilgrim*’in yelkenleri açılmış, rüzgar onları şişirmeye başlamıştı. Ne var ki yelkenli gemi, daha hızlı ilerlemesini sağlayacak bir pervaneden yoksundu. Dick filikalardan birini denize atsa ve kara derililerle birlikte kaptanın

yardımına koşsa, bu hatırı sayılır bir zaman kaybı olurdu. Kaldı ki genç denizci, ne olursa olsun gemiyi terk etmeme emri almıştı. Bu arada, kıç taraftaki filikayı askılarından indirtip denizde çekmeye başladı. Bunu bir önlem olarak düşünmüştü. Koşullar zorunlu hale gelirse, kaptan ve arkadaşları o filikaya sığınacaklardı.

O sırada, yavrusunu bedeniyle korumaya alan jubarte, yeniden iş başı yapmıştı. Bu kez niyeti, tekneye doğrudan saldırmaktı.

Kaptan Hull son kez, “Dikkat Howik!” diye haykırdı.

Fakat baştayfa bu kez çaresizdi. Uzunluğuyla kolayca manevra yapabildiği kol yerine, elinde kısa bir kürek tutuyordu.

Kayığı döndürmeye çabaladı.

Mümkün değildi.

Tayfalar her şeyin bittiğini anladılar. Hepsi ayağa kalkarak müthiş bir feryat kopardılar. Ses belki *Pilgrim*'e kadar gelmişti.

Canavarın korkunç bir kuyruk darbesi teknenin altına vurdu.

Dayanılmaz bir şiddetle havaya fırlayan kayık üç parçaya ayrılarak, balinanın sıçrayışlarıyla köpük köpük karışan sulara düştü.

Ağır yara alan talihsiz tayfalar, kimisi yüzerek, kimisi bir tahta parçasına tutunarak son çırpınışlarla hayatta kalmaya çalışıyorlardı.

Kaptan Hull'un baştayfayı bir tahta kalıntısının üzerine çekmeye çalıştığı görüldü.

Fakat öfkesinin son kertesine varan jubarte geri dönüp atıldı. Belki müthiş acı çektiğinden bunlar son sıçrayışlarıydı. Zavallıların hâlâ yüzmeye çalıştığı suları kuyruğuyla şiddetle dövdü.

Birkaç dakika sonra, her yana köpükleri saçılan su yığınından başka şey görünmüyordu.

Filikaya binen Dick Sand ve kara derililer bir çeyrek saat sonra felaket mahalline ulaştılar. Her türlü canlı varlık ortadan yok olmuştu. Kan rengine bürünen sularda balina avcı kayığının birkaç kalıntısı yüzüyordu.

KAPTAN SAND

Korkunç felaket karşısında, *Pilgrim* yolcularının ilk izlenimi merhamet ve tiksintiyle karışık duygulardı. Kaptan Hull ile beş tayfanın içler acısı ölümünden başka şey düşünmüyorlardı. Tüylere diken diken eden sahne, gözlerinin önünde cereyan etmiş, o insanları kurtarmak için ellerinden hiçbir şey gelmemişti! Avcı kayığının mürettebatını zamanında kurtarmaya bile yetişememişlerdi. Kaptan Hull ve arkadaşları sonsuza dek yok olmuşlardı.

Yelkenli gemi uğursuz yere geldiği zaman, Misis Weldon diz çöktü ve ellerini göğe açtı.

“Dua edelim!” dedi dindar kadın.

Küçük Jack’i kucakladı, o da ağlayarak annesinin yanında diz çöktü. Zavallı çocuk her şeyi anlamıştı. Dick Sand, Nan, Tom ve öteki zenciler ayakta duruyorlardı; başları eğikti. Hepsi Misis Weldon’un duasını yinelediler.

Sonra Misis Weldon arkadaşlarına dönerek, “Şimdi dostlarım,” dedi, “kendimiz için dua edelim de Tanrı bize güç ve cesaret versin!”

Evet! Her şeye kadir olan Tanrıya yalvarmaktan başka şey yapamazlardı; zira durumları çok ciddiye!

Onları götüren geminin artık kaptanı yoktu; mürettebatı da yok olmuştu. Şu uçsuz bucaksız Pasifik Okyanusu’nun ortasındaydılar. Karadan yüzlerce kilometre uzakta, rüzgarların ve dalgaların esiri olmuşlardı.

Şu balınayı hangi uğursuzluk *Pilgrim*’in karşısına çıkarmıştı? Mütevazı insan, zavallı Kaptan Hull, yağ stokunu tamamlamak için her şeyi riske etmişti! Bu, daha büyük bir talihsizlikti! Balina avı yıllıklarında bununki kadar kötü bir felakete rastlanmamıştır! Öyle ki tayfalardan biri bile hayatta kalmamıştı!

Evet! Müthiş bir uğursuzluk!

Gerçekten, *Pilgrim*’de bir tek denizci dahi yoktu.

Yo hayır, bir tane vardı! Dick Sand acemi bir denizciydi; on beş yaşında genç bir adam!

Kaptan, baştayfa, tayfalar, denebilir ki bütün mürettebatı o temsil ediyordu.

Gemide bir kadın yolcu vardı; bir anne ve oğlu. O kadının varlığı durumu daha da güçleştiriyordu.

Daha başka, birkaç zenci bulunuyordu. Namuslu, yürekli, içtenlikli adamlardı. Onlardan ne istenirse itaat etmeye hazırlardı. Gelgelelim denizcilik mesleğinin en basit özelliklerinden yoksundular.

Dick Sand kımıldamadan duruyordu; kollarını kavuşturmuş, hamisi Kaptan Hull’un sulara gömüldüğü yere bakıyordu. O adamcağızı öz babası gibi sevmişti. Sonra, gözlerini ufukta gezdirdi. Yardım alabileceği bir gemi görmeye çalıştı. Misis Weldon’u hiç olmazsa o gemiye emanet edebilirdi.

Evet, sırf bu yüzden *Pilgrim*’i terk etmemişti! Onu bir limana ulaştırmak için her çareye başvuracak, Misis Weldonla çocuğunu emin ellere bırakacaktı. Ruh ve beden olarak bağlı olduğu o iki varlık hakkında hiçbir endişesi kalmayacaktı.

Okyanusta in cin top oynuyordu. Balinanın ortadan kayboluşundan sonra, denizin yüzeyinde yaprak

kımıldamıyordu. *Pilgrim*'in etrafında her şey su ve havadan ibaretti. Ticaret gemilerinin yolu üstünde mi bulunuyorlardı? Genç denizci bunu pek iyi bilmiyordu. Balina avcı gemileri de uzakta olsalar gerekti.

Bu arada, her şeyi bütün çıplaklığıyla görmek ve olduğu gibi kabul etmek gerekiyordu. Dick Sand de böyle yaptı ve yüreğinin ta derinliklerinden yardım etmesi için Tanrı'ya yalvardı.

Nasıl bir karar almalıydı?

O sırada, Negro güvertede görüldü. Felaketten sonra orayı terk etmişti. Böyle karanlık bir kişilik, o yıkım karşısında neler hissetmişti? Bu konuda kimse bir şey söyleyemezdi. Kılı kıpırdamadan, sessizliğini bozmadan o yıkımı seyretmişti. Tabii hiçbir ayrıntıyı gözünden kaçırmadan. Fakat böylesi bir olayda, onu dikkatli gözlerle gözlemlemeyi düşünselerdi, kılının bile kıpırdamadığını, yüzündeki duygusuzluğu görüp hayrete düşerlerdi. Yaşamlarını yitiren mürettebat için dua eden dindar Misis Weldon'un çağrısına da karşılık vermemiştir.

Negoro kış tarafa ilerliyordu. Dick Sand de aynı yerde kımıldamadan bekliyordu. Genç denizciye üç adım kala durdu.

Dick Sand, "Benimle mi konuşacaksınız?" diye sordu.

Negoro soğuk soğuk cevap verdi:

"Kaptan Hull'la ya da o olmazsa baştayfa Howik'le konuşacaktım."

Genç denizci, "Bildiğiniz gibi ikisi de öldü!" diye bağırdı.

Negoro küstahça, "Şimdi geminin kumandası kimde?" diye sordu.

Dick Sand duraksamadan, "Bende," dedi.

Omuzlarını silken Negro, "Sizde mi?" diye seslendi. "On beş yaşında bir kaptan!"

Genç denizci aşçıbaşının üstüne yürüyerek, "On beş yaşında bir kaptan!" cevabını verdi.

Adam geri çekildi.

Misis Weldon, "Artık burada bir tane kaptan var, Kaptan Sand!" dedi, "bunu aklınızdan çıkarmayın! Herkes şunu bilmeli ki o kendine itaat ettirmesini bilecektir!"

Negoro alaycı bir ses tonuyla anlaşılmayan bir iki kelime mırıldanarak eğildi ve işinin başına döndü.

Görüldüğü gibi Dick'in kararı kesindi.

Bu sırada, sertleşmeye başlayan rüzgarın etkisiyle, yelkenli geniş kabuklular alanını çoktan aşmıştı.

Dick Sand yelken takımının durumunu inceledi. Sonra, bakışları güverteye yöneldi. İçinde korkunç bir sorumluluk duygusu uyandı. Bütün geleceğini bu duygu belirleyecekti; onu kabullenmek için güçlü olması lazımdı. *Pilgrim*'den hayatta kalanlara baktı; o insanların bakışları şimdi kendi üstüne dikilmişti. Kendisine güvendiklerini, bakışlarından okuyordu. O da kendisine güvenebileceklerini iki kelimeyle belirtti.

Dick Sand böylece bütün içtenliğiyle vicdan muhasebesini yapmış oldu.

Tom ve arkadaşlarının kollarından yararlanarak geminin yelken takımını koşullara göre değiştirebilecek veya yönlendirebilecek yeterlikteydi. Gelgelelim, bu konuda gerekli bütün bilgilere henüz sahip değildi, sonuçta ölçüm yaparak geminin konumunu belirleyemezdi.

Dört beş yıl daha geçtikten sonra, Dick Sand bu zorlu ve güzel denizcilik mesleğini temelinden öğrenmiş olacaktı. Sekstant kullanmayı bilecek, onunla yıldızların açılal yüksekliğini ölçecekti. Kaptan Hull'un her gün elinin altındaydı bu araç. Kronometre üzerinde Greenwich meridyeninin saatini okuyacak, sonuçta saat açısı sayesinde boylamı bulacaktı. Güneş her gün danışmanı olacaktı! Ay ve yıldızlar ona şöyle diyeceklerdi: İşte Okyanusta senin geminin bulunduğu mevki! Şu gökyüzünde, kusursuz işleyen bir duvar saatinin akrep ve yelkovanı gibi göz kırpan yıldızlar görecekti! Hiçbir sarsıntının bozamayacağı bu doğruluk o denli mutlak ki... İşte bu gökyüzü ona

zamani ve mesafeleri öğretecekti! Kaptanın her gün yaptığı gibi, astronomik gözlemler sonucu, yaklaşık bir kilometre farkla *Pilgrim*'in bulunduğu mevkiyi saptayacak, izlenilen ve izlenecek olan rotayı belirleyecekti!

Şimdi tahminen bildiği şeyleri, yani paraketeyle ölçmeyi ve pergelle izlenen yolu bulmayı, akıntı ve rüzgarla yön değiştirmelerin düzeltilmesini, öğrenmesi gerekiyordu.

Tabii karardıydı; bilgisizliğine asla boyun eğmeyecekti

Misis Weldon son derece azimli gözüken genç denizcinin ruhundan geçenleri anlamıştı.

Titremeyen bir sesle, "Teşekkür Dick," dedi, "Kaptan Hull artık yok! Bütün mürettebat onunla birlikte yok oldu. Geminin kaderi senin ellerinde! Gemiyi ve içindekileri sen kurtaracaksın!"

Dick Sand, "Tabii Misis Weldon, tabii!" cevabını verdi. "Deneyeceğim, Tanrı'nın yardımıyla!"

"Tom ve arkadaşları sağlam adamlar; onlara kesinlikle güvenebilirsiniz."

"Biliyorum, onları denizci yapacağım, birlikte ilerleyeceğiz. Hava güzelse iş kolay! Bozuksa... O zaman birlikte mücadele edeceğiz ve sizi kurtaracağız Misis Weldon; sizi ve küçük Jack'inizi, herkesi! Evet, sanırım, bunu başaracağım..."

Yineledi:

"Tanrı'nın yardımıyla!"

Misis Weldon sordu:

"Şimdi Dick, *Pilgrim*'in bulunduğu yeri bilebilir misin?"

Genç denizci, "Çok kolay," cevabını verdi. "Geminin haritasına başvurmadan başka yapılacak bir şey yok. Dün Kaptan Hull o mevkiyi haritada işaretlemişti."

"Gemiyi doğru rotasına sokabilecek misin?"

"Evet, doğruya yöneleceğim. Amerikan kıyısına yakın bir yerde karaya ulaşabiliriz." Misis Weldon uyardı:

"Yalnız Dick, başımıza gelen felaket önceki projelerimizi değiştirdi, anlıyorsun değil mi? Artık *Pilgrim*'i Valparaisoya götürmek söz konusu değil. Amerikan kıyısına en yakın liman şimdi bizim varış noktamız."

Genç denizci, "Kuşkusuz Misis Weldon," karşılığını verdi. "Hiç endişelenmeyin! Amerikan kıyısı güneye doğru uzanıyor; ona ulaşmamamız mümkün değil."

Misis Weldon, "Nerede bulunuyor?" diye sordu.

Dick Sand pusula yardımıyla saptadığı doğuyu parmağıyla göstererek, "İşte bu yönde," dedi.

"Anlaşıldı Dick, ister Valparaiso'ya ister kıyının herhangi bir noktasına ulaşalım; önemi yok! Yeter ki karayı bulalım!"

Genç denizci kararlı bir sesle, "Öyle yapacağız Misis Weldon; sizi güvenli bir yere çıkaracağım," cevabını verdi. "Zaten karaya yaklaşırsak, kıyı boyu kabotaj seferleri yapan gemilere rastlamamız büyük olasılık. Ah! Misis Weldon, rüzgar kuzeybatıdan esmeye başlıyor! Tanrı'dan dileyelim de hep aynı yönden gelsin; çok iyi yol alırız, çok iyi! Tam yol gideriz, bütün yelkenleri açarız; randa yelkeninden flock yelkenine kadar!"

Dick Sand, elinin altında iyi bir gemi olduğuna inanan, bu geminin her bakımdan efendisi olan, kendine güvenen bir denizci gibi konuşuyordu. Dümen yekesine geçecek, yelkenleri uygun biçimde yönlendirmeleri için arkadaşlarına seslenecekti ki Misis Weldon her şeyden önce *Pilgrim*'in bulunduğu yeri saptaması gerektiğini ona hatırlattı.

Gerçekten, yapılacak ilk iş bunu gerektiriyordu. Dick Sand, haritayı almak için kaptanın kamarasına gitti. Bulunulan mevki önceki gün haritada işaretlenmişti. Nitekim, yelkenlinin 43° 35' enleminde, 164° 13' boylamında bulunduğunu Misis Weldon'a gösterdi. Zira yirmi dört saatten bu yana hiç yol almamışlardı.

Misis Weldon haritanın üzerine eğildi. Uçsuz bucaksız Okyanusun sağ tarafında karayı simgeleyen siyah boyalı yere bakıyordu. Orası Güney Amerika kıyılarını temsil ediyordu. Pasifik'le Atlantik arasında yer alan kocaman bir kara parçası. Horn Burnu'ndan başlayıp Kolombiya sahillerine kadar uzanıyordu. Haritayı böyle incelerken, gözünde küçülen bölgelere bakarak *Pilgrim* yolcularının memleketlerine dönmesinin kolay olacağını düşünmüş olsa gerekti. Denizcilik haritalarındaki ölçeklere alışkın olmayanların kapıldığı bir yanılsamaydı bu. Gerçekten, aynı bu kâğıt parçasında olduğu gibi, kara, Misis Weldon'a, gözlerinin önünde beliriverecekmiş gibi geliyordu.

Bu arada şu beyaz sayfaya bakarsak, *Pilgrim* tam mevkiinde duruyordu ama, haşlamlılar sınıfının ancak mikroskopla görülebilen en küçük yaratıklarından birine benziyordu. Boyutları belirsiz olan o matematiksel nokta, aslında uçsuz bucaksız Pasifik'te kaybolmuş gibiydi.

Dick Sand, Misis Weldon kadar aynı şeyleri hissetmiyordu. Karanın ne denli uzak olduğunu biliyor, bu uzaklığın yüzlerce kilometre mesafeyi bulabileceğini tahmin ediyordu. Fakat kararı kesindi; onu bekleyen sorumluluğu yüklenecek bir adam olmuştu.

Harekete geçmenin tam zamanıydı. Git gide sert esmeye başlayan kuzeybatı rüzgarından yararlanmak gerekiyordu. Olumsuz rüzgar yerini elverişli rüzgara bırakıyordu. Gökyüzünde dağılan sirus bulutları bu rüzgarın belirli bir süre daha devam edeceğini belli ediyordu.

Dick Sand, Tom ve arkadaşlarını yanına çağırıldı.

“Dostlarım,” dedi, “bizim geminin sizden başka mürettebatı yok. Sizin yardımınız olmadan manevra yapamam. Mesleğiniz denizcilik değil; ama kollarınız sağlam. Onları *Pilgrim*'in hizmetine verin, bu şekilde onu yürütebiliriz. Hepimizin kurtuluşu, gemide her şeyin yolunda gitmesine bağlı.”

Tom, “Mösyö Dick,” karşılığını verdi, “ben ve arkadaşlarım sizin tayfanız olduk. İyi niyeti elden bırakmayız. İsteğiniz doğrultusunda, ne yapabilirsek onu yapacağız.”

Misis Weldon, “İhtiyar Tom güzel konuştu,” dedi.

Dick Sand, “Evet, güzel konuştu,” diye ekledi. “İhtiyatlı olmak lazım, hiçbir şeyi tehlikeye atmamak için yelkenleri zorlamayacağım. Az hızlı, ama daha güvenli gideriz. Koşullar bunu dayatıyor zaten. Dostlarım, her birinizin ne yapacağını şimdi göstereceğim. Bana gelince, yorgunluk onun başından ayrılmaya beni zorlayana kadar dümen yekesinde duracağım. Belirli süreler, birkaç saat uyku beni kendime getirmeye yetecektir. İşte bu birkaç saatlik dilimde birinin yerime geçmesi zorunlu. Tom, pusuladan yararlanarak bu işi nasıl yapacağınızı size açıklayacağım. Zor değil, biraz dikkat harcarsanız, gemiyi doğru yönde tutmayı öğrenirsiniz.”

İhtiyar zenci, “Ne zaman isterseniz yerinizi alırım Mösyö Dick,” cevabını verdi.

Genç denizci, “İyi, güzel,” dedi, “o zaman gün sonuna kadar yanımda kalın, yorgunluk beni bunaltırsa, birkaç saatliğine yerimi alacaksınız.”

Küçük Jack, “Dostum Dick,” diye seslendi, “ben de biraz yardımcı olabilir miyim?”

Jack'i kollarıyla kucaklayan Misis Weldon, “Tabii sevgili çocuğum,” dedi, “dümeni kullanmayı öğreneceksin, şundan eminim ki ne zaman dümen yekesine geçsen güzel yol alacağız!”

Ellerini şaklatan küçük Jack, “Tabii! Tabii! Anne, sana söz veriyorum!” diye karşılık verdi. Genç denizci tebessüm etti:

“Evet, becerikli miçolar doğru rüzgarı bilir! Yaşlı denizciler onları iyi tanır!”

Sonra Tom ve öteki kara derililere seslenerek, “Dostlarım,” dedi, “tam yol için serenleri brasya edeceğiz. Sadece benim söylediklerimi dinleyin.”

Tom, “Emriniz olur Kaptan Dick, emriniz olur!” cevabını verdi.

SONRAKİ DÖRT GÜN

Dick Sand artık *Pilgrim*'in kaptanı olmuştu. Bir an bile yitirmeden, zorunlu önlemleri almış, geminin bütün yelkenlerini devreye sokmuştu.

Doğal olarak yolcuların biricik umudu vardı: Valparaiso olmasa da Amerikan sahilinde herhangi bir limana varmak, Dick Sand için önemli olan *Pilgrim*'in süratini ve yönünü tanımak, bu şekilde işin içinden sıyrılmaktı. Bunun için, pusula ve parakete kullanarak gidilen yolu günü gününe haritada işaretlemek yetiyordu. Gemide kadranlı ve pervaneli bir parakete bulunuyor, geminin belirli bir zaman zarfındaki hızını tam isabetle saptıyordu. Kullanımı çok kolay olan bu yararlı aygıt, çok faydalı olabilirdi. Kara derililer de onu hatasız kullanmayı öğrenmişlerdi.

Bir tek faktör işi bozabilirdi: Akıntılar. Onlarla başa çıkabilmek için imkânlar yetersizdi; yalnızca astronomik gözlemler o konuda doğru sonuçlara varabilirdi. Ne var ki genç acemi denizci, o gözlemleri yapabilecek düzeyde değildi.

Dick Sand'in aklından bir ara *Pilgrim*'i Yeni Zelanda'ya geri döndürmek düşüncesi geçti. Yolculuk daha az zaman alırdı. Şimdiye dek olumsuz görünen rüzgar elverişli hale dönmeseydi, kesinlikle bu kararını uygulardı. Oysa şimdi en iyisi, Amerika'ya doğru yönelmekti.

Gerçekten, rüzgar tam elverişli duruma dönmüştü. Şu anda, daha sertleşme eğilimi göstererek kuzeybatıdan esiyordu. Bu fırsattan yararlanıp mümkün mertebe yol almak lazımdı.

Dick Sand bütün yelkenleri açıp *Pilgrim*'i tam yol ilerletti.

Yelkenli bir gemide, mizana direğinde dört köşeli dört yelken bulunur: Alt direkte mizana yelkeni, üstte gabya yelkeni, pruva direğinin üstünde bir pruva yelkeni ve kakatua^[18] yelkeni.

Ana direğe gelince, tam tersi, yelken takımı bakımından daha az yüklüdür. Sadece alt direğinde bir randa yelkeni, üstte de küçük bir yelken vardır.

Bu iki direk arasına, ön tarafı destekleyen iplerin üstüne, üç köşeli üç kat yelken daha gerilebilir.

Nihayet, ön tarafta, cıvadranın üstünde ve onun dışı sarkan ucunda, üç flok yelkeni yer alır.

Flok yelkenleri, randa yelkeni, kontrbabafingo yelkeni ve yelken iplerine bağlı küçük yelkenlerin kullanılması kolaydır. Bu yelkenler direğe tırmanmaya gerek kalmadan güverteden açılabilir. Ayrıca gevşek tutulmaları öncelikli olarak zorunlu olduğundan köstekler yardımıyla serenlere sıkıştırılmamışlardır.

Buna karşılık, mizana direğindeki yelkenlerin manevrası, denizcilik mesleği bakımından daha çok deneyimli olmayı gerekli kılar. Gerçekten, bu yelkenleri hazırlamak zorunlu olduğu zaman, ister mizana direğindeki çanaklıktan, ister pruva direğinin yekeleri üzerinden, çarmıklara tırmanmak gereklidir. Camadan alarak onları küçültmek veya yelken iplerini gevşetmek ya da germek için de bu önemlidir. İşte deneyimi olmayanlar için ölümcül tehlikesi olan iş de buradadır; basamaklarda koşma zorunluluğu, serenlerin altına gerilen devingen iplerin birini tutarken öbür eliyle çalışmak... Geminin baş tarafının inip kış tarafının kalkması ve sağa sola yalpa vurması, gittikçe sertleşen rüzgarın etkisiyle yelkenlerin çarpışması, bir adamı birden güverteden aşağı fırlatabilir. Bu çalışma, Tom ve arkadaşları için gerçekten tehlike doğurabilirdi.

Bereket versin, ılımlı bir yel esiyordu. Deniz çalkanmaya henüz yüz tutmamıştı. Geminin sağa sola

yalpa vurması ya da baş tarafın inip kış tarafın kalkması, o denli şiddetli sayılmazdı.

Kaptan Hull, felaket yerine ulaşması için Dick Sand'e işaret verdiği zaman, *Pilgrim* sadece flok yelkenlerini, randa yelkenini, mizana yelkeni ve gabya yelkenini kullanıyordu. Orsa alabandadan yelin estiği yöne geçmek için, genç denizci yalnızca mizana yelkenini aşağıya doğru çekmekle yetinmişti. Kara derililer de bu işe zorlanmadan yardımcı olmuşlardı.

Şimdiyse bütün yelken takımını açarak yönetmek söz konusuydu. Yani sırayla pruva yelkeni, kakatua yelkeni, kontrbabafingo yelkeni ve direği tutan iplere bağlı yelkenler açılacaktı.

Genç denizci beş zenciye seslenerek, "Dostlarım," dedi, "benim söylediklerimi yapacaksınız, her şey yolunda gidecek."

Dick Sand dümen yekesinde kalmıştı.

"Haydi Tom!" diye haykırdı. "Yelkenleri boşaltın!"

Bu deymi anlamayan Tom, "Boşaltayım mı?.." dedi.

"Evet... Gevşek bırakın! Siz de Bat!.. Aynı şekilde!.. Güzel!.. İpini çekin... Gerginleştirin... Yukarı çekin!"

"Böyle mi?" diye sordu Bat.

"Evet, öyle. Çok iyi!.. Haydi Hercule... Biraz kuvvetli! İyi bir hamle."

"Biraz kuvvetli!" demek Hercule göre ihtiyatsızca bir uyarıydı. Zira dev adam öyle bir hamle yaptı ki her şeyi koparabilirdi.

Dick Sand gülerek uyardı:

"O kadar kuvvetli değil dostum! Bütün direk takımını aşağı indireceksiniz."

"Şöyle biraz çekmiştim!" karşılığını verdi Hercule.

"Tamam, fazla zorlamayın! Yeterli olduğunu görürsünüz! iyi, gevşetin... bağlayın... bağlayın... işte böyle!.. Güzel!.. Hepsini! Çekin... Asılın..."

Ve iskele tarafının, ipleri gevşetilen bütün mizana direğinin yelkenleri yavaş yavaş döndü. O sırada, yelkenleri şişiren rüzgar gemiye belirli bir hız kazandırdı.

Bunun ardından Dick Sand flok yelkenlerinin iskotalarını gevşettirdi.

"Her şey tamam dostlarım!" dedi. "Çok iyi oldu! Şimdi ana direk ugraşalım. Ama bir şey koparmayın Hercule!"

Dev cüsseli, daha fazla taahhüde girmek istemediğinden, "Dikkat ederim," dedi.

İkinci iş hayli kolaydı. Gizin iskotası yavaşça gevşetildiğinden, randa yelkeni daha normal şekilde rüzgarı aldı ve ön tarafın yelkenlerine kendi gücünü ekledi.

Kontrbabafingo çubuğu, randa yelkeninin üstüne yerleştirilmişti. Gelişi güzel istinga edildiğinden, yelken ipine ağırlık verip iskota ederek sonra bastırmak gerekecekti. Fakat Hercule, dostu Actéon'la birlikte öyle şiddetle çekti ki yelken ipi koptu. Küçük Jack de onlara katılmıştı.

Üçü birden düştüler. Bereket, Jack'in bu olayla eğlenmesinin dışında bir şey olmadı.

"Bir şey olmaz! Bir şey olmaz!" diye bağırdı genç denizci, "iki ucu geçici olarak birbirine bağlayın, yelkeni yavaşça yükseltin!"

Dümen yekesini bırakmayan Dick Sand'in gözetiminde, bu iş de yapıldı. *Pilgrim* şimdiden hızlı hızlı ilerliyordu. Burnunu doğuya döndürmüştü; aynı yönü korumaktan başka yapılacak şey kalmamıştı. Bu da son derece kolaydı; zaten rüzgar elverişliydi ve geminin birden yön değiştirme olasılığı yoktu.

"İyi dostlarım, iyi!" dedi genç denizci. "Yolculuğun sonuna varmadan iyi denizciler olacaksınız!"

Tom, "Elimizden geleni yaparız Kaptan Sand," diye cevap verdi.

Misis Weldon bu yiğit adamlara iltifatlar yağdırdı.

Küçük Jack da bu övgülerden payına düşeni aldı. Gerçekten tatlı tatlı çalışmıştı.

Hercule gülerek, “Sanırım Mösyö Jack,” dedi, “yelken ipini koparan sizsiniz! Amma bilek gücünüz varmış! Siz olmasanız, bir şey yapamazdık!”

Çok gururlanan küçük Jack, dostu Hercule’ün elini kuvvetle sıktı.

Pilgrim’in yelken takımının açılması hâlâ tamamlanmamıştı. Üst yelkenlerden yoksundu. Tam yol gidişte onların katkısı küçümsenecek gibi değildi. Pruva yelkeni, kakatua yelkeni ve küçük yelkenlerin o yelkenlere ihtiyacı vardı. Ve Dick Sand onların açılmasına karar verdi.

Bu iş ötekilerden daha zor olsa gerekti. Gerçi direğin iplerine bağlı yelkenler açısından sorun yoktu; zira bunlar aşağıdan açılabilir, gevşetilebilir ve bağlanabilirlerdi. Fakat sorun, mizana direğinin dört köşe yelkenlerindeydi. Onları germek ya da gevşetmek için ta tepeye çıkmak gerekiyordu. Dick Sand acemi mürettebatını riske atmak istemediğinden bu işi üzerine aldı.

Tom’u yanına çağırıp dümeni ona bıraktı. Gemiyi hangi yönde tutacağını da gösterdi. Sonra, Hercule, Actéon, Bat ve Austin’den bir ikisini kakatua yelkeninin iplerine, ötekileri pruva yelkeninin iplerine yerleştirip direk takımına atıldı. Mizana direğinin çarmık merdivenlerinden gabya direğinin çarmık merdivenlerine tırmanarak direk takımının kollarına ulaşmak, genç denizci için çocuk oyuncağı gibi bir şeydi. Bir dakika sonra, pruva direğinin seren basamağında ve sıkıştırılmış yelkeni tutan köstekleri gevşetiyordu.

Sonra, direğin kollarında ayağa kalktı, kakatua direğinin serenine tırmandı, orada hızlı hızlı yelkeni boşalttı.

Dick Sand işini bitirmişti. Sancak tarafının petriçelerinden birine tutunup güverteye kadar kendini bıraktı.

Orada, onun uyarıları sonucunda, iki yelkenin de iskotaları sımsıkı gerilip bağlandı, sonra iki seren blok halde açıldı. Ana direk mizana direği arasında bulunan küçük yelkenler de açıldı. İş bitmiş sayılırdı.

Hercule bu sefer hiçbir şeyi bozmamıştı.

Şimdi *Pilgrim* bütün yelkenlerine kavuşmuştu. Kuşkusuz, Dick Sand mizana direğindeki iskele tarafında bulunan, hafif dört köşe yelkenleri de devreye sokardı ama bu zahmetli bir manevraydı. Bu koşullarda çok zaman alacaktı, çok hızlı gerçekleştirilemezdi. Genç denizci orada durdu.

Tom, dümen başındaki görevinden alındı; Dick Sand yeniden dümen yekesine geçti.

Rüzgar sertleşiyordu. *Pilgrim* sancak tarafına hafifçe yan yatarak, hızlı hızlı denizde süzülüyordu. Arkasında yassı bir dümen suyu bırakıyor, bu da hiç sapmadan yol aldığını belli ediyordu.

Bunun üzerine, Dick Sand, “İyi yol yapıyoruz Misis Weldon!” dedi. “Tanrı yardımcımız olsun da şu rüzgarın durumu bozulmasın!”

Misis Weldon genç denizcinin elini sıktı. Geçirdiği heyecanlar onu yorgun düşürmüştü. Kamarasına döndü ve uykuya benzemeyen bir çeşit sersemlik içinde kendini yatağına bıraktı.

Yeni mürettebat, yelkenlinin güvertesinde kalmıştı. Ön taraf kasarasında, Dick Sand’ın emirlerini bekliyorlardı. Yani rüzgarın değişimine göre yelkenleri yönlendireceklerdi. Ancak rüzgar aynı hızı korudukça ve aynı yönden estikçe yapılacak bir iş yoktu.

Bütün bu zaman zarfında, kuzen Bénédict ne yapıyordu?

Kuzen Bénédict elinde büyüteç, gemide keşfettiği bir eklembacaklıyı inceliyordu. Bu, düzkanatlılar sınıfından basit bir böcekti. Başı, öngöğsünün altında kayboluyordu. Dış kanatları yassı, karnı yuvarlak, kanatları epey uzundu. Hamamböcekleri familyasına aitti ve Amerikan hamamböceği türündendi.

Özellikle Negoro’nun mutfağını araştırırken onu bulmuştu. Tam o sırada, aşçıbaşı böceği acımasızca ezmek üzereydi. İşte bu yüzden bir öfke anı doğmuş, fakat Negoro bu tepkiyi soğuk karşılamıştı.

Gelgelelim bu kuzen, Kaptan Hull ve arkadaşlarının o uğursuz balina avına girişmelerinden bu yana gemide neler olduğunu biliyor muydu? Tabii, kuşkusuz. *Pilgrim*, balina avcı kayığının kalıntılarının yanına geldiği sırada, o da güvertede idi. Yelkenlinin mürettebatı gözlerinin önünde ölmüştü.

Bu felaketin onu hiç etkilemediğini düşünmek, kalpsiz biri olduğunu sanmaktır. Herkesçe hissedilen, başkalarına yönelik merhamet duygusu elbette onda da vardı. Kuzininin durumu da onu etkilemişti. Misis Weldon'un eline sarılarak, "Korkmayın! Buradayım! Sizin yanınızdayım!" demişti.

Sonra, kuzen Bénédict kamarasına dönmüştü. Büyük olasılıkla, bu acı olayın sonuçlarını ve ne gibi yılgınlık göstermeyen davranışlar sergilemesi gerekeceğini düşünecekti.

Fakat kamarasına yürürken söz konusu hamamböceğine rastlamıştı. İddia ettiğine göre -bazı böcek bilimcilere karşı doğrulanmış bir iddia- renkleri bakımından dikkat çekici olan bu tür hamamböcekleri, öteki bilindik hamamböceklerinden çok farklı özellikler taşımaktadır. Hemen incelemeye koyulduğundan *Pilgrim*'i yöneten Kaptan Hull ve bu zavallının mürettebatıyla birlikte öldüğü belleğinden uçup gitmişti! Hamamböceği bütünüyle onu büyülemişti! Yaratığa hayranlık duyuyor ve tiksinti verici böcek, ona kutsal domuzlan böceği gibi görünüyordu.

Gemide yaşam olağan akışına dönmüştü. Gerçi herkes uzun süre o acı ve beklenmedik felaketin etkisinde kalmış olsa gerekti.

O gün, Dick Sand her şeyin yerli yerinde olması ve en küçük olasılıklara karşı hazırlıklı bulunmak için koşuşturdu. Kara derililer şevkle ona itaat ediyorlardı. *Pilgrim*'de dört dörtlük bir düzen hüküm sürüyordu. Her şeyin kazasız belasız devam edeceği umut edilebilirdi.

Öte yandan, Negoro da Dick Sand'in otoritesine gölge düşüren bir davranışta bulunmuyordu. Sessiz kalarak o otoriteyi kabullenmiş gibiydi. Her zamanki gibi daracık mutfakta çalışıyor, eskiden olduğu gibi pek ortalıkta görünmüyordu. Zaten en ufak bir kabahat işlese, itaatsiz bir davranış gösterse, yolculuğun geri kalan süresi içinde Dick Sand onu ambara kapatmaya kararlıydı. Bu durumda, yemeklerden anlayan Nan, aşçılık hizmetini üzerine alacaktı. Nitekim Negoro, kendisinin olmazsa olmaz biri olmadığını farkındaydı. Çok yakından takip edildiği için, hiçbir aykırı hareket göstermiyordu.

Akşama doğru iyice sertleşen rüzgar, *Pilgrim*'in yelken takımında herhangi bir değişikliği zorunlu kılmadı. Zaten, geminin sağlam direkleri, iyi durumda bulunan demirden donanımı, daha sert bir rüzgara bile dayanıklı olmasını sağlardı.

Gece boyu, genellikle yelken azaltılır; üst yelkenler, kontrbabafingo yelkeni, pruva yelkenleri ve kakatualar indirilir. Bu, ihtiyati bir önlemdir; zira şiddetli bir fırtınanın gemiyi her an vurması olasıdır. Ne var ki Dick Sand, bu önlemi almanın zorunlu olmadığını düşündü. Havanın durumu herhangi bir olumsuzluk hissettirmiyordu. Zaten ilk geceyi güvertede geçirecek, her şey gözünün önünde olacaktı. Üstelik daha hızlı gidecekler, bu durumda daha az تنها kıyılarına varmakta gecikmeyeceklerdi.

Dick Sand'in kullanabildiği aygıtların pusula ve parakete olduğunu söylemiştik. Böylece *Pilgrim*'in katettiği yolu, yaklaşık olarak ölçebiliyordu.

Gün boyu, genç denizci paraketeyi yarım saatte bir suya fırlatarak aygıtın verilerini not etti.

Pusulaya gelince, gemide iki tane vardı. Bunlardan biri pusula kutusu içinde dümendeki adamın gözlerinin önüne yerleştirilmişti. Gündüzleri gün ışığından, geceleri iki lambanın ışığından yararlanan kadranı, her an geminin izlediği rotayı belirliyordu.

Öteki pusula, eskiden Kaptan Hull'un oturduğu kamaranın parmaklık demirine asılmıştı. Bu şekilde kaptan hiç odasından çıkmadan gemiyi izleyebiliyordu. Rotadan sapma olup olmadığına bakıyor, dümen yekesindeki adamın ihmal veya beceriksizlik sonucu gemiyi yolundan saptırıp saptırmadığını

anlayabiliyordu.

Zaten uzun sefer yapan gemilerde en az iki pusula ve iki kronometre olması usuldendi. Bu aygıtların birbiriyle karşılaştırılarak sonuçta verilerinin kontrol edilmesi gerekiyordu.

Dolayısıyla Pilgrim, bu açıdan epey donanımlıydı. Adamlarına özen göstermelerini söyleyen Dick Sand, onları uyardı. Çünkü bu pusulalar kendisi için çok gerekliydi.

Fakat aksi gibi, 12'sini 13 Şubat'a bağlayan gece, genç denizci dümen yekesinde nöbette iken, uğursuz bir kaza meydana geldi. Kaptanın kamarasının parmaklık demirine bakır bir bilezikle asılı pusula yerinden çıkarak düştü, olay ancak ertesi gün fark edildi.

Bakır bilezik yerinden nasıl çıkmıştı? Anlaşılır gibi değildi. Büyük olasılıkla oksitlenmiş ve geminin bir yalpa vurması anında düşmüştü. Doğal olarak gece vakti denizin ne yapacağı bilinmezdi. Her neyse, yere düşen pusula bir daha kullanılamayacak biçimde kırılmıştı.

Dick Sand'in bu duruma çok canı sıkılmıştı. Bundan böyle, salt dümen yerinde bulunan pusulayı kullanabilirdi. Genç denizci herhangi bir kazaya uğramaması için sağlam pusulanın korunması bakımından bütün önlemleri aldı.

Bu olay hariç tutulursa, *Pilgrim*'de her şey yolunda gidiyordu.

Dick Sand'in huzurlu halini gören Misis Weldon'a yeniden güven gelmişti. Zaten kendini bırakıp asla umutsuzluğa düşmemişti. Her şeyden önce, Tanrı'dan gelecek iyiliğe inanıyordu. Nitekim içtenlikli ve dindar bir Katolikti; dua ederek kendini teselli ediyordu.

Dick Sand, her şeyi düzenleyip gece boyu dümende kalıyordu. Gündüz beş altı saat uyuyor, bu da ona yeter gibi görünüyordu, zira yorgunluk hissetmiyordu. Dümenden ayrıldığı zaman zarfında, yerine Tom ya da oğlu Bat geçiyordu. Verdiği öğütler sayesinde ikisi de yavaş yavaş usta dümenciler olacaktı.

Misis Weldon ile genç denizci çoğu kez bir arada söyleşiyorlardı. Dick Sand, yürekli ve zeki kadının uyarılarını seve seve dikkate alıyordu. Her gün ona harita üzerinde katedilen yolu gösteriyor, geminin rotası ve hızı hakkında bilgi veriyordu.

Genellikle şöyle diyordu:

“Görüyorsunuz ya Misis Weldon, olumlu rüzgarlar sayesinde Güney Amerika kıyılarına ulaşmamız işten bile değil. İddia etmiyorum ama, şuna içtenlikle inanıyorum, bizim gemi karayı gördüğü zaman, Valparaiso da yakınlarda olacak!”

Kuzeybatı rüzgarlarıyla işi kolaylaşan geminin doğru yönde gittiği konusunda Misis Weldon kuşku duyamazdı. Fakat Amerikan kıyısı kadına hâlâ o denli uzak görünüyordu ki! Denizde ve havanın durumunda meydana gelecek bir değişiklik onlara öyle tehlikeler yaşatabilirdi ki!

Yaştı bütün çocuklar gibi kaygısız olan Jack, her zamanki oyunlarına başlamıştı. Güvertede koşuyor, Dingo'yla eğleniyordu. Dostu Dick'in eskisi kadar kendisiyle ilgilenmediğini fark ediyordu. Fakat annesi genç denizciyi işleriyle baş başa bırakmak gerektiğini açıklayarak bu ilgisizliğin sebebini belirtti. Küçük Jack bu nedenleri haklı buldu ve “Kaptan Sand”i bir daha rahatsız etmedi.

Gemide yaşam böyle sürüp gidiyordu. Kara derililer akıllıca işlerini yapıyorlar, denizcilikte her gün biraz daha deneyim kazanıyorlardı. Tom doğal olarak baştayfa olmuştu; onu bu göreve seçenler arkadaşlarıydı. Genç denizci dinlenirken, kumanda Tom'a geçiyor, oğlu Bat ve Austin nöbet tutuyorlardı. Dick Sand'in yönetiminde Hercule ve Actéon öteki nöbetçileri oluşturuyorlardı. Bu şekilde, biri dümen başındayken, ötekiler ön tarafı gözlüyorlardı.

Her ne kadar civar sularda kimsecikler yoksa da her an bir çarpışmadan korkulabilirdi. Genç denizci, gece boyu pürdikkat etrafı kolaçan ediyordu. Işıklarını yakmadan asla yol almıyordu. Sancak tarafında yeşil ışık, iskele tarafında kırmızı ışık yanıyordu. Böylece güvenle ilerliyorlardı.

Bununla beraber, dümen başında geçirdiği gecelerde, Dick Sand dayanılmaz bir sersemliğe

kapıldığını hissediyordu. Eli içgüdüsel olarak dümen yekesini bırakmıyordu. Bu durum, pek hesaba katmadığı bir yorgunluğun sonucuydu.

Nitekim 13'ü 14 Şubat'a bağlayan gece, Dick Sand kendini aşırı yorgun hissetti. Dümeni ihtiyar Tom'a bırakarak birkaç saat dinlenmek zorunda kaldı.

Gökyüzü kara bulutlarla kaplıydı. Akşam soğuk havanın etkisiyle bulutlar yoğunlaşmıştı. Koyu karanlıktı; karanlıklara gömülen üst yelkenleri birbirinden ayırt etmek mümkün değildi. Hercule ve Actéon ön tarafta nöbetteydiler.

Kıç tarafta, pusula kutusu belli belirsiz bir ışık yayıyor, bu ışık dümen yekesinin metalik kaplamasından yansıyor. Sağdaki ve soldaki borda fenerleri, ışıklarını yanlara yansıttığından geminin güvertesi koyu karanlığa gömülüyordu.

Sabah saat üçe doğru, bir çeşit iptonizma olayı meydana geldi ve ihtiyar Tom bilincini yitirdi. Gözleri uzun süredir pusula kutusunun ışığına dikiliydi; birdenbire görme özelliğini kaybettiler. Adam sahici bir uyurgezerliğe düştü.

Yalnız etrafı görememesi şöyle dursun, biri ona dokunsa, kuvvetle sıkıştırırsa bile büyük olasılıkla hiçbir şey hissetmeyecekti.

Nitekim güvertede süzülen bir gölgeyi fark etmedi.

Negoro'ydu bu.

Aşçıbaşı kıç tarafa gelince, pusula kutusunun altına, elinde tuttuğu hayli ağır bir nesneyi yerleştirdi. Sonra, pusulanın ışıklı kadrana bir an göz attı ve kimseye görünmeden kayboldu.

Eğer ertesi gün, Negoro tarafından yerleştirilen bu nesneyi Dick Sand fark etseydi, hemen oradan çekip çıkarırdı.

Gerçekten, bu bir demir parçasıydı, pusulanın göstergelerini etkileyerek onu bozacaktı. Mıknatıslı ibre sapmıştı ve dünyanın kuzeyinden biraz farklılaşan manyetik kuzeyi belirleyecek yerde, kuzeydoğuyu işaret ediyordu. Yani kırk beş derecelik bir sapma söz konusuydu.

Tom neredeyse hemen uyuşukluğundan kurtuldu. Gözleri pusulanın üzerine dikildi... *Pilgrim*'in doğru yönde olmadığına inandı, daha doğrusu inanmak zorunda kaldı.

Bir dümen hamlesi yaparak geminin burnunu doğuya çevirdi... Doğrusunun böyle olduğunu düşünüyordu.

Fakat ibrenin sapmasıyla bu yönün güneydoğuya doğru kırk beş derece değiştiğini aklına bile getirmedi.

Böylece, elverişli rüzgar devam ederken, istenilen yönde gittiği sanılan *Pilgrim* rotasında meydana gelen kırk beş derecelik bir yanlıyla ilerliyordu!

FIRTINA

Bu olayın ardından gelen hafta boyunca, 14 Şubat'tan 21'ine kadar, gemide kayda değer bir şey olmadı. Kuzeybatı rüzgarı giderek sertleşiyor, *Pilgrim* hızlı hızlı yol alıyordu. Yani yirmi dört saatte ortalama iki yüz elli kilometre. Bu boyutta bir gemiden beklenen de aşağı yukarı bu kadardı.

Dick Sand, yelkenlinin civar sulara epey yaklaşmış olacağını tahmin ediyordu. Bu sular, bir yarımküreden öbürüne geçmeye çalışan uzun mesafe posta gemilerinin yolları üzerindeydi. Genç denizci bu gemilerden birine rastlamayı umut ediyordu. Ya yolcularını o gemiye aktaracak ya da o gemiden takviye için ödünç birkaç tayfa alacaktı. Gelgelelim o denli gözlemelerine rağmen hiçbir gemi görünmedi; deniz ıssızlığını koruyordu.

Dick Sand aslında bu duruma pek şaşırıyordu. Güney denizlerine daha önce üç kez balina avı seferi yapmış, Pasifik'in bu bölümünden defalarca geçmişti. Nitekim bu bölgede, kâh Horn Burnu'ndan Ekvator'a çıkan kâh Güney Amerika'nın ucuna inen herhangi bir Amerikan ya da İngiliz gemisine çok nadiren rastlamıştı.

Yalnız Dick Sand'in bilmediği bir şey vardı. Acaba *Pilgrim* bölge bakımından daha mı yukarıda, yani kendisinin sanmadığı kadar daha güneyde miydi? İşte bunu bilemiyordu.

Bunun iki nedeni vardı:

Birincisi, bu sulardaki akıntıların hızını genç denizci tam anlamıyla değerlendiremezdi. Nitekim, kendisi farkına varmamıştı ama, o hızlı akıntılar büyük olasılıkla gemiyi rotasından saptırılmış olabilirdi.

İkincisi, Negoro'nun sahtekarca girişimi sonucunda bozulan pusula, doğru olmayan değerleri veriyordu. Üstelik öteki pusulanın kırılması nedeniyle Dick Sand bu değerleri denetleyemiyordu. Öyle ki doğuya yöneldiğini sanıyor, oysa gerçekte güneydoğuya gidiyordu! Pusulayı gözünün önünden ayırmıyor, paraketeyle düzenli olarak ölçüm yapıyordu. Gerçi bu iki aygıt belirli ölçüde *Pilgrim*'in doğru yol almasını sağlıyor, katedilen mesafenin kaç kilometre olduğunu bildiriyordu. Ama bu kadarı yeterli miydi?

Bu arada, yolculukta geçen bazı olaylar Misis Weldon'u endişelendirmeye başlamıştı. Genç denizci, elinden geldiği kadar kadının endişelerini gidermeye de çalışıyordu.

“Varacağız, varacağız!” diye yineliyordu. “Şöyle ya da böyle, nasıl olursa olsun, eninde sonunda Amerikan kıyısını bulacağız!”

“Buna kuşku yok Dick!”

“Tabii kuşkunuz olmasın Misis Weldon! Yalnız keşke bu gemide olmasaydınız; o zaman daha huzurlu olurum. O zaman sırf kendimize karşı sorumlu olurduk, ama...”

Misis Weldon, “İyi de ben gemide olmasaydım,” diye cevap verdi, “şayet kuzen Bénédict, Jack, Nan ve ben, *Pilgrim*'in yolcusu olmasaydık, Tom ve arkadaşları denizden kurtarılmasaydı, gemide sadece iki kişi kalacaktınız, sen ve Negoro!.. O muzır adamla tek başına ne yapardın? Hiç güven duymayacaktın! Evet çocuğum, ne yapardın?”

Dick kararlı bir sesle, “Negoro'nun zarar vermesinin önüne geçerdim,” dedi.

“Gemiye tek başına mı yürütecektin?”

“Evet... Tek başına... Tanrı'nın yardımıyla!”

Bu sözlerdeki kararlılık Misis Weldon'un umutlarını güçlendiriyordu. Yine de küçük Jack'i gördükçe endişeleri çoğalıyordu! Kadın, anne tarafını hiç belli etmek istemiyorsa da kalbini sıkıştırıcı duyguları bastıramıyordu!

Bu arada, genç acemi denizci, mevkiini belirlemek için hidrografik deneyimlerinde fazla ilerlememişse de “havayı koklamak” söz konusu olduğu zaman gerçek bir denizci gibi koku alıyordu. Bir yandan havanın durumu, diğer yandan barometrenin göstergeleri, onun her an tetikte kalmasını sağlıyordu. İyi bir hava tahmincisi olan Kaptan Hull, barometreye nasıl başvuracağını ona öğretmişti. Gerçekten o aygıtın tespitleri son derece inandırıcıydı.

Barometre^[19] gözleminden edinilen bilgiler özetle şöyle sıralanabilir:

1° Uzun süreli güzel havanın ardından barometre hissedilir biçimde aniden düşmeye başlarsa, besbelli ki yağmur yağacaktır; fakat güzel hava daha uzun süreli olursa, hava durumunda hiçbir şey fark edilmeden barometrik tüldeki cıva, iki ya da üç günde düşebilir. Dolayısıyla, cıvanın düşüşü ile yağmurun başlayışı arasındaki zaman uzarsa, yağışlı hava daha uzun sürecek demektir.

2° Bunun tersine, zaten uzun süreli olan yağışlı havada, barometre düzenli biçimde yavaş yavaş yükselmeye başlarsa, açıktır ki güzel hava gelecektir. Barometrenin yükselmeye başlamasıyla güzel havanın gelmesi arasındaki zaman ne kadar uzun sürmüştü, güzel hava da o zaman aralığı kadar uzun sürecektir.

3° Yukardaki iki şıkta, hava değişikliği barometre sütununu hemen harekete geçirirse, bu değişiklik çok kısa sürecek demektir.

4° Eğer barometre, iki ya da üç gün boyunca devamlı olarak yavaş yavaş yükselirse, aynı üç gün boyunca yağın yağmur durmamakla birlikte, güzel havayı haber verir ve olay karşılıklı olarak böyle gider; fakat barometre yağmur boyunca iki ya da daha fazla gün yükselir, sonra arkasından güzel hava gelirse, yeniden düşmeye başlar. Bu demektir ki güzel hava çok kısa sürecektir ve olay karşılıklı olarak böyle gider.

5° ilkbahar ve sonbahar aylarında barometrede ani düşüş, rüzgar alametidir. Yaz mevsiminde hava çok sıcaksa, bu fırtına işaretidir. Kış mevsiminde, biraz ömürlü olan don olayından sonra barometrik sütunda meydana gelen hızlı düşüş, yağmur ve buzların çözülmesine eşlik eden rüzgar değişikliğinin habercisidir; ancak don olayı boyunca ortaya çıkan yükselme, kar yağışı başlayacağını belirtir.

6° Barometredeki hızlı titreşimler, az süreli kurak ya da yağışlı hava olarak asla algılanmamalıdır. Bu belirtiler yükselme ya da alçalma olarak yorumlanır ve yavaş, sürekli bir biçimde oluşur.

7° Sonbaharın sonuna doğru, uzun süren yağışlı ve rüzgarlı havadan sonra barometre yükselir. Bu yükselme, rüzgarın kuzeye geçtiğini ve don olayının yaklaştığını bildirir.

Bu değerli aygıtın göstergelerinden edinilecek genel sonuçlar böyle.

İşte bunu Dick Sand çok iyi biliyordu. Denizcilik yaşamının çeşitli aşamalarında kendini iyi sınamıştı. Bu yüzden her türlü olasılığa karşı uyanık davranmaya çok yatkındı.

Nitekim, 20 Şubat'a doğru barometrik sütunda oluşan titreşimler, genç denizcinin kafasını kurcaladı. Her gün, büyük özenle defalarca ölçüm yapıyordu. Gerçekten, barometre yavaş yavaş hissedilir biçimde düşmeye başlamıştı. Bu düşüş yağmur habercisiydi. Fakat yağmurun yağması gecikti. Dick Sand'in bundan çıkardığı sonuç bozuk havanın devam edecekti. Gerçekten de öyle oldu.

Yağmurla beraber rüzgar da başladı. Aslında o tarihte, havanın saniyede yirmi beş metre -başka deyişle saatte otuz bir mil^[20]- hızla yer değiştirmesi için rüzgarın şiddeti yeterliydi.

Pilgrim'in yelken ve direk takımını tehlikeden korumak amacıyla Dick Sand bazı önlemler almak zorunda kaldı.

Kakatua, kontrababafingo ve flok yelkenlerini indirtti. Pruva yelkeni için de aynı şeyi yapmaya karar verdi. Sonra gabya yelkenini kasacaktı.

Son işlemin bazı zorlukları olsa gerekti. Zira mürettebat henüz o kadar deneyimli değildi. Yine de kararsız kalmadan işi bitirmeliydi. Ve kimse tereddüt etmedi.

Dick Sand, beraberinde Bat ve Austin olmak üzere, mizana direğinin donanımına tırmandı ve hiç zorlanmadan pruva yelkenini toplamayı başardı. Daha az tehditkar bir hava olsaydı iki sereni direğin üstünde bırakacaktı; ama direği de büyük olasılıkla mayna etmek zorunda kalacağını sezerek iki sereni de topladı ve güverteye salladı. Şunu anlamak gerekir ki rüzgar çok şiddetlendiği zaman yalnız yelkenleri değil, direkleri de azaltmak zorunludur. Bu önlem gemi için büyük bir hafifleme sağlar, üst tarafın yükü azaldığından hem baş kış vurması, hem yalpalardan ileri gelen darbelere karşı daha az yorulur.

Bu iş tamamlanınca -iki saati aldı- Dick Sand ve arkadaşları gabya yelkenini kasmakla uğraştılar. Bütün modern gemilerde olduğu gibi *Pilgrim* de çift gabya yelkeni taşııyordu. Bu da manevrayı kolaylaştırdı. Aksi halde eskisi gibi çabalayacaklardı; yani ip merdivenleri tırmanacaklar, rüzgarda uçuşan yelkeni tutacaklar ve sımsıkı iplerine bağlayacaklardı. Uzun süre gerektiren, zor ve tehlikeli bir işti bu. Buna karşılık, azaltılan gabya yelkeni rüzgar almadığından, yelkenli de hafiflemiş oluyordu.

Dick Sand, Bat ve Austin'le birlikte tekrar aşağı indi. Hava durumu "şiddetli rüzgar" diye nitelendirilen koşullar altındaydı.

Ondan sonra gelen üç gün, 20, 21 ve 22 Şubat'ta, rüzgarın şiddeti ve yönü hissedilir biçimde değişmedi. Bununla beraber, barometrik tüpdeki cıva, düşmeye devam ediyordu ve sonuncu gün, genç denizci cıvanın sürekli olarak yirmi sekiz pus onda yedinin^[21] altında kaldığını belirledi.

Zaten, belirli bir zaman sonra barometrenin yeniden yükseleceğine dair hiçbir belirti yoktu. Havanın durumu bozuk ve aşırı rüzgarlıydı. Dahası, gökyüzünü yoğun bulutlar örtüyordu. Bunlar öyle kalın tabakalar halindeydi ki güneş ışını bile dışarı sızılmıyordu. Güneşin nereden doğup nereden battığını anlamak bile zorlaşıyordu.

Dick Sand endişelenmeye başladı. Hiç güverteyi terk etmedi. Çok az uyuyordu. Her şeye rağmen yılgınlık göstermeyen kişiliği, derin kaygılarını geri püskürtebiliyordu.

Ertesi gün, 23 Şubat, rüzgar sabahleyin biraz yatıştır gibi oldu, ama Dick Sand buna güvenemedi. Haklı da çıktı. Öğleden sonra rüzgar tekrar sertleşti ve deniz daha çalkantılı oldu.

Saat dörde doğru, ortalıkta pek görülmeyen Negoro mutfaktan çıktı ve ön taraf kasarasına geldi. Suskunluğunu hiç bozmayan bu adam, yarım saat kadar ufku gözlemledi.

Art arda uzun dalgalar beliriyor, ama şimdilik çarpışmıyorlardı. Yine de rüzgarın kuvvetinden daha yüksekler çıkıyorlardı. Bundan şöyle bir sonuç çıkarılabilirdi: Batı tarafında, hayli yakın bir mesafede, hava koşulları çok kötüydü ve bu koşullar suları vurmakta gecikmeyecekti.

Negoro, *Pilgrim*'in etrafında iyiden iyiye karışan uçsuz bucaksız denize baktı. Sonra soğuk ve donuk bakışları göğe doğru yöneldi.

Göğün durumu kaygı vericiydi. Bulutlar birbirinden çok farklı bir çabuklukla yer değiştiriyordu. Daha yukardaki bulutlar, atmosferin alt tabakalarındaki bulutlardan daha hızlı hareket ediyorlardı. Çok yakında gerçekleşecek olayı şimdiden görmek gerekiyordu. Kalın bulut yığınları alçalarak fırtınaya dönüşecek, belki de kasırğa patlayacaktı. Şimdilik ortalıkta şiddetli rüzgar hüküm sürüyordu, yani hava saatte yetmiş kilometre hızla yer değiştiriyordu.

Ya Negoro böyle şeylerden korkacak adam değildi, ya da hava tehditlerinden hiçbir şey anlamıyordu; açıkçası hiç etkilenmemiş gibiydi. Bu arada, dudaklarında kötücül bir gülümseme belirdi. Sanki bütün olan bitenler onun keyfini kaçırarak yerde hoşuna gidiyordu. Bir an, cıvadranın

üstüne çıkıp halatlara kadar süründü. Böylece görüş açısını genişletti. Sanki gözleri ufukta bir şey arıyordu. Sonra aşağı indi, sakın sakın, tek kelime etmeden, tek hareket yapmadan mutfağa geri döndü.

Bu arada, bütün bu ürküntü verici koşullar karşısında, bir şey gemidekileri sevindirebilirdi. O denli şiddetli ve giderek şiddetlenecek olan rüzgar, *Pilgrim* için elverişli sayılırdı. Bu sayede Amerikan kıyısına ulaşması daha çabuklaşacaktı. Eğer hava fırtınaya dönüşmezse, yolculuk büyük bir tehlikeyle karşılaşmadan devam ederse, asıl büyük tehlike kıyının bilinmeyen bir tarafına yanaşırken çıkacaktı.

Dick Sand'i en çok düşündüren de bu durum olacaktı. Karayla karşılaştıktan sonra, kıyıyı tanıyan bir kılavuz bulamazsa nasıl manevra yapacaktı? Olumsuz hava onu sığınacak bir liman aramak zorunda bırakırsa ne olacaktı? Zira o kıyıya tamamen yabancıydı. Tabii şu anda bu olasılıkla kafasını yormasına gerek yoktu. Zamanı gelince bir karar alınırdı. Kesin! Dick Sand o kararı alırdı.

24 Şubat'tan 9 Mart'a, geçip giden on üç gün boyunca, havanın durumu hiç değişiklik göstermedi. Gökyüzü devamlı olarak yoğun bulutlarla kaplıydı. Rüzgar birkaç saat azaldı, sonra aynı şiddetle yine başladı. İki üç kez barometre yükseldi, ancak bu yükseliş çok aniydi; havanın değişeceğini, rüzgarın hafifleyeceğini pek göstermiyordu. Zaten, barometrik tüp neredeyse hemen iniyor ve yakın gelecekte kötü havanın son bulacağını hiçbir şey belli etmiyordu.

Dick Sand'i ciddi biçimde endişelendiren sağanakla karışık sert fırtına patladı. İki üç kez yıldırım, geminin sadece birkaç yüz metre ötesine dalgalara düştü. Sonra bardaktan boşanırcasına yağmur başladı. Ortaya çıkan su buharı *Pilgrim*'in çevresini yoğun bir sis tabakasıyla örttü.

Saatler boyu, gözcülük yapan adam hiçbir şey göremedi. Rastgele ilerliyorlardı. Gemi dalgalara karşı çok dayanıklıydı ama yine de şiddetle sarsılıyordu. Bereket versin, Misis Weldon geminin yalpa vurmasına ve baş tarafının inip kış tarafının kalkmasına hiç rahatsızlık duymadan katlanıyordu. Fakat küçük oğlu çok etkilenmişti, çok özen gösterip onu iyileştirmek zorunda kalacaktı.

Kuzen Bénédict'e gelince, Amerikalı hamamböceklerine kendini vermiş, sanki onların toplumuna katılmıştı. Adeta San Fransisco'da çalışma odasındaydı; sakın sakın araştırmasına devam ediyordu.

Yine ne mutlu ki Tom ve arkadaşları deniz tutmasına karşı duyarlı değildiler. Bu sayede genç denizciden yardımlarını esirgemediler. Dick'e gelince, gemide böyle olumsuz havanın neden olduğu dengesizliklere kesinlikle alışkındı.

Pilgrim'in yelken takımı azaltılmıştı. Buna rağmen hızla yol alıyordu. Dick Sand, bu duruma göre yelkenlerin biraz daha azaltılması gerekeceğini düşündü. Ancak tehlike doğurmadığı için bu şekilde devam etmek istedi. Ona göre, kara çok uzak olmasa gerekti. Nitekim herkes dikkatle gözlüyordu. Bununla beraber genç denizci, karanın ilk belirtilerini keşfetmek için arkadaşlarının gözlerine pek güvenemezdi. Ne de olsa, denizin ufuklarını gözlemlemeye pek alışkın olmayan biri, özellikle puslar arasına gizlenen karanın hatlarını ayırt etmeyi beceremezdi. Nitekim Dick Sand bizzat kendisi gözlüyor, daha iyi görebilmek için direklerle tırmanıyordu. Gelgelelim, Amerika kıtası hiç de görünmüyordu.

Bu da genç denizciyi hayretlere düşürüyordu. Ağzından kaçan birkaç kelime sonucu, Misis Weldon hayrete düştüğünü anlamıştı.

Günlerden 9 Mart'tı. Genç denizci ön tarafta duruyor, bazen denizi ve göğü gözlemliyor, bazen şiddetli rüzgar yüzünden yıpranmaya başlayan *Pilgrim*'in direklerine bakıyordu.

Bir an dürbünü gözlerinden ayırdığı sırada Misis Weldon, "Hâlâ bir şey göremiyor musun Dick?" diye sordu.

"Hiçbir şey Misis Weldon, hiçbir şey!" diye cevap verdi genç denizci. "Bu arada, şiddetli rüzgar sonucu, ufuk biraz netleşir gibi oluyor."

“Sana göre, Amerika kıtası pek uzak olmasa gerek, öyle değil mi?”

“Öyle olabilir Misis Weldon, yalnız bir şey beni şaşırtıyor, hâlâ görünürde yok!”

Misis Weldon devam etti:

“Ama gemi iyi yol aldı.”

Dick Sand, “Evet,” dedi, “rüzgar kuzeybatıdan estiğinden beri yolu güzel. Yani zavallı kaptanımız ve mürettebatını yitirdiğimiz günden beri! O gün 10 Şubat’tı. Bugün 9 Mart. Yirmi yedi gün geçmiş!”

Misis Weldon, “Peki bu tarihte, karadan ne kadar uzaktayız?” diye sordu.

“Şöyle böyle yedi bin kilometre Misis Weldon. Bazı şeyler konusunda kuşukum kalmazsa, bu rakam için eminim, ama otuz kilometre yanılabilirim.”

“Geminin sürati ne kadardı?”

Genç denizci, “Günde ortalama üç yüz kilometre; rüzgar sertleştiğinden beri bu böyle!” cevabını verdi. “Nitekim karanın görünmemesine şaşıyorum! Daha da şaşırtıcı bir şey var. Bu suları sık sık ziyaret eden gemilerden hiçbirine rastlamadık!”

Pilgrim’in süratini takdir eden Misis Weldon, “Yanılmış olamaz mısın Dick?” diye sordu.

“Hayır Misis Weldon. Bu konuda yanılmış olamam. Yarım saatte bir paraketeyle ölçüm yaptım ve sonuçları tam isabetle belirledim. Bakın, yeniden fırlatacağım. Saatte on beş kilometre hızla ilerlediğimizi göreceksiniz. Yani günde iki üç yüz kilometre yapıyoruz!”

Dick Sand, Tom’u çağırdı ve paraketeyi fırlatmasını söyledi. İhtiyar bu işe çok alışmıştı.

İpin ucuna sıkı sıkıya bağlanan parakete getirildi ve dışarı sarkıtıldı.

Yirmi beş kulaç derinliğe inmişti ki Tom’un elindeki ip birden boşaldı.

“Ah! Mösyö Dick!” diye haykırdı.

“Ne var Tom?”

“İp kopmuş!”

“Kopmuş mu!” diye bağırdı Dick Sand. “Parakete kayboldu gitti!”

İhtiyar Tom, kopan ipin geri kalanını gösterdi.

Gerçekten doğruydı. Yetersiz gelen ipin uzunluğu değildi, çünkü ip tam ortasından kopmuştu. Üstelik aynı ip, birinci kalite özellikteydi. Demek ki koparken isperçinalar tuhaf biçimde aşınmıştı. Gerçekten de öyle olmuştu. Dick Sand ipin geri kalanını elle kontrol ettiği zaman bunu tespit etti. Ama aşınma nasıl olmuştu? Biraz kuşkulanan genç denizci bu soruya cevap bulamadı.

Her neyse, parakete kaybolup gitmişti. Şimdi Dick Sand’ın elinde, gemisinin hızını ölçecek hiçbir araç kalmamıştı. Biricik aygıt olarak pusuladan başka şey yoktu. Onun göstergelerinin de gerçeği yansıtıp yansıtmadığını bilmiyordu.

Misis Weldon bu olaydan dolayı onun çok üzüldüğünü görünce, konu üzerinde fazla ısrar etmedi ve kamarasına çekildi.

Gerçi *Pilgrim*’in sürati ve sonuçta katedilen mesafe artık bilinmiyordu ama, dümen suyunun azalmadığını görmek zor sayılmazdı.

Gerçekten, ertesi gün 7 Şubat’ta, barometre yirmi sekiz pus^[22] onda ikiye düştü. Saatte doksan kilometre hızla esen bir fırtınanın habercisiydi bu.

Geminin güvenliğini tehlikeye sokmamak amacıyla yelken takımının durumunu bir daha acilen gözden geçirmeliydi.

Dick Sand pruva ve kontrbabafingo yelkenleri ile alçak yelkenleri indirmeye karar verdi. Sadece flok yelkeni ve az kasarak gabya yelkeniyle devam edecekti.

Bu zorlu işte yardımcı olmaları için Tom ve arkadaşlarını çağırdı. Zira çarçabuk bitecek bir iş değildi.

Bu arada, çabuk davranmak gerekiyordu, çünkü fırtına tüm şiddetiyle patlamıştı.

Dick Sand, Austin, Actéon ve Bat direklere tırmandılar. O sırada Tom dümendeydi. Hercule kendisine verilen emirle yelken iplerini gevşetmek amacıyla güvertedeydi.

Yoğun çabaların ardından kontrbabafingo ve pruva direğindeki yelkenler indirildi. Bu arada, yiğit insanlar belki yüz kez denize düşme riskini yaşadılar. Zira yalpa darbeleri direkleri şiddetle sallıyordu. Sonra azaltılan gabya yelkeni ve sıkıştırılan mizana yelkeni dışında, yelkenlinin üzerinde küçük flok yelkeni ile kasılmış gabya yelkeninden başka şey kalmadı.

Ne var ki yelken takımı iyice azaltılmış olmasına rağmen, *Pilgrim* aşırı süratinden bir şey kaybetmiyordu.

12'sinde, hava yine kötü bir görünüm sergilemeye başladı. O gün, şafak vakti, Dick Sand dehşet içinde barometrenin yirmi yedi pus^[23] onda dokuza düştüğünü gördü.

Müthiş bir fırtına patlamak üzereydi. *Pilgrim*'in üzerinde çok az yelken kalmıştı ama, bu duruma onlar bile dayanamazdı.

Gabya yelkeninin parçalanmakta olduğunu gören Dick Sand, onun da toplanmasını emretti.

Fakat boşunaydı. O anda patlayan şiddetli rüzgar yelkeni kopardı. Direğin üstünde bulunan Austin'e iskele iskotası çarptı. Hafif şekilde yaralanmıştı. Güverteye inebildi.

Aşırı derecede endişeye kapılan Dick Sand bir şey düşünüyordu: Böyle çılgınca çalkantıya kapılan gemi her an parçalanabilirdi. Zira kıyının sığ kayalıkları uzak sayılmazdı. Ön tarafa baktı, ama kara parçasını işaret eden bir şey göremedi, dümen yekesine geri döndü.

Bir saniye sonra, Negro güvertede göründü. Orada birdenbire, istem dışı bir hareketle kolu ufukta bir noktaya doğru uzandı. Sanki pusların arasından yüksek bir kara parçasını tanımıştı!..

Bir kez daha hınzır hınzır gülümsedi ve gördüğü şey hakkında tek kelime etmeden işinin başına döndü.

UFUKTA

O tarihte, fırtına en korkunç çehresine bürünmüştü. Yani artık kasırgaydı. Rüzgar güneybatıdan bindirmişti. Hava, saatte doksan mil^[24] süratle yer değiştiriyordu.

Gerçekten bir kasırgaydı. Dehşet verici rüzgarlardan biri. Bir limanın gemilerini bir çırpıda karaya fırlatıp parça parça edebilirdi.. Hattâ karaya sığınmış olan en sağlam yapılı gemiler bile dayanamazlardı. Nitekim, 25 Temmuz 1825'te patlayan kasırga, Guadeloupe'ü yıkıp mahvetmiş, yirmi dörtlük ağır topları kundaklarından söküp atmıştı! Kabaran dalgaların arasına düşen bir geminin ne hale gelebileceğini tasavvur edin! Yine de sırf devingenliği sayesinde kurtulabilir! Rüzgarın sert darbelerine dayanır, sağlam yapılı olduğundan şiddetli dalgalara göğüs gerebilir, işte *Pilgrim* de bu durumdaydı.

Birkaç dakika içinde gabya yelkeni parça parça oldu, küçük flok yelkeni koparak gitti. Dick Sand dayanıklı bezden yapılmış fırtına yelkenini açmaktan bile vazgeçti. Oysa bu yelken, geminin yönetilmesini kolaylaştırırdı.

Artık *Pilgrim* yelkensiz devam ediyordu. Rüzgar gövdesini, direklerini, donanımını etkiliyor, ama hızından bir şey kaybetmiyordu. Hattâ ara sıra dalgaları yarar gibi oluyor, onları sıyırıp geçiyordu.

Bu koşullarda, fırtınanın coşturduğu kocaman dalgalarla sallanan geminin yalpaları ürkütücüydü. Kıç taraftan gelen şiddetli dalgalar gemiyi istila edebilirdi. Bu su yığınları yelkenliden daha çabuk hareket ediyor ve yelkenli onlardan önce yükselmezse kıç taraftan vurmakla tehdit ediyorlardı. Fırtınadan kaçan bir gemi için en büyük tehlike budur.

Fakat bu tehlikeyi bertaraf etmek için ne yapmalı? *Pilgrim*'i daha hızlandırmak mümkün değildi, zira üzerinde yelken parçası bile kalmamıştı. Öyleyse mümkün olduğu kadar dümene hakim olarak dalgaların gücünü kırmak lazımdı.

Dick Sand artık dümeni bırakmıyordu. Bir dalga darbesiyle sürüklenmemek için kendini belinden bağlamıştı. Tom ve Bat de kendilerini bağlamışlar, ona yardıma hazır bekliyorlardı. Hercule ve Actéon kendilerini palamar babalarına kancalamışlar, ön tarafı gözlüyorlardı.

Misis Weldon, küçük Jack, kuzen Bénédict, Nan, genç denizcinin emrine uyarak kıç tarafta kamaralarında kalmışlardı. Misis Weldon güvertede kalmayı tercih ederdi ama Dick Sand buna kesinlikle karşı çıkmıştı. Zira öyle bir şey kendini tehlikeye atmak demektir.

Bütün ambar kapakları sımsıkı kapatılmıştı. Geminin üzerinden aşan şiddetli dalgalara direnmeleri umut edilebilirdi. Talihsizlik sonucu o su yığınlarına yenik düşerlerse, gemi sular altında kalarak batabilirdi. Yine ne mutlu ki gemi ambarında istifleme çok olumlu gerçekleştirilmişti. Öyle ki yelkenlinin şiddetle yana yatması bile yükünü yerinden kıpırdatamıyordu.

Dick Sand uykuya ayırdığı saatleri yine azaltmıştı. Ne var ki Misis Weldon hastalanmasından korkuyordu. Biraz dinlenmesi için ondan söz aldı.

Ancak bir gün yatarken, 13'ü 14 Mart'a bağlayan gece, yeni bir olay meydana geldi.

Tom'la Bat kıç taraftaydılar. O sırada, güvertede nadiren görünen Negro onlara yaklaşıp konuşmak istemiş gibi göründü; ama Tom'la oğlu yüz vermediler.

Birdenbire sağdan sola vuran şiddetli bir yalpa sonucu Negro düştü; sulara gömülmesine ramak

kalmışken pusula kutusuna tutundu.

Pusulanın kırılmasından korkan Tom bir çığlık attı.

Dick Sand uykusunun bir anında bu sesi işitti ve dışarı fırlayarak kış tarafa koştu.

Negoro çoktan ayağa kalkmıştı. Ama elinde, pusula kutusunun altına soktuğu demir parçasını tutuyordu. Şimdi onu yerinden çıkarmıştı. Dick Sand parçayı fark etmedi.

Şimdi pusulanın doğru yönü göstermesi Negoro'nun işine yarıyor muydu? Evet, güneybatıdan esen rüzgar şimdi işine geliyordu!

“Ne var?” diye sordu genç denizci.

Tom, “Şu uğursuz aşçı az kaldı pusulanın üstüne düşecekti!” cevabını verdi.

Bu sözler üzerine, iyice endişelenen Dick Sand pusula kutusuna eğildi, iyi durumdaydı, iki lambası da yanıyordu.

Genç denizcinin yüreği ferahladı. Gemideki yegane pusulanın kırılması onulmaz bir felaket olurdu.

Gelgelelim, Dick Sand'in gözlemleyemediği bir şey vardı. Pusula demir parçasından kurtulmasından bu yana normal pozisyonunu almıştı ve bu meridyende olması gereken şekliyle, tam isabetle manyetik kuzeyi gösteriyordu.

Bununla beraber, Negoro istem dışı düşmesinden dolayı sorumlu tutulmasa da geminin kış tarafında o saatte ne aradığı sorusu Dick Sand'in aklına gelmişti.

“Burada ne arıyorsunuz?” diye sordu.

Negoro, “Canımın istediğini” karşılığını verdi.

Bir an, öfkesini tutamayan Dick Sand, “Ne demek istiyorsunuz?” diye bağırdı.

Aşçıbaşı cevap verdi:

“Demek istiyorum ki kış tarafta dolaşmayı yasaklayan bir kural yok!”

Dick Sand, “Tamam, o kuralı ben koyuyorum,” dedi, “ve sizin kış tarafa geçmenizi yasaklıyorum!”

Negoro, “Sahi mi?” karşılığını verdi.

Kendine o denli hakim olan genç denizci, tehditkar bir hareket yaptı.

Tabancasını çekip aşçıbaşına doğrultarak, “Negoro,” dedi, “şunu iyi bilin ki bu tabanca her zaman yanımda, ilk disiplinsizce davranışınızda beyninizi dağıtırım!”

O sırada, Negoro iki büklüm olduğunu hissetti.

Bu, Hercule'dü. Sadece ağır elini onun omzuna koymuştu.

“Kaptan Sand,” dedi dev cüsseli, “şu serseriye gemiden atmamı ister misiniz? Balıkların hoşuna gidecektir!”

Dick Sand, “Şimdilik bırakın,” karşılığını verdi.

Kara derili üzerinden elini kaldırıncı Negoro ayağa kalktı. Hercule'ün önünü keserek, “Pis zenci,” dedi, “bunun hesabını sorarım!”

Bu arada, rüzgar değişiyordu; kırk beş derece yön değiştirmiş gibiydi. Ancak genç denizcinin dikkatini çeken tuhaf bir şey vardı. Deniz bu değişikliği hiç belli etmiyordu. Gemi hâlâ aynı yönde ilerliyor, rüzgar ve dalgalar doğrudan arkadan vuracak yerde, şimdi iskele tarafının yanından vuruyorlardı. Gemiyi şiddetli dalgaların saldırısına maruz bırakan tehlikeli bir durumdu bu. Nitekim Dick Sand fırtınadan kaçmaya devam etmek için nöbet zamanını artırmak zorunda kaldı.

Fakat öte yandan, dikkati iyice uyarılmıştı. Negoro'nun düşmesi ile birinci pusulanın kırılması arasında bir ilinti olup olmadığını kendine soruyordu. Aşçıbaşı orada ne arıyordu? İkinci pusulanın da kullanım dışı kalmasında bir çıkarı var mıydı? Bu çıkar nasıl bir şeydi? Anlaşılacak gibi değildi. Herkes nasıl bir an evvel Amerikan kıtasına ulaşmayı arzuluyorsa, Negoro da bunu arzulamıyor muydu?

Dick Sand kuşkularını Misis Weldonla paylaştı. O da güvensizliğini doğru buldu ve aşçıbaşının

davranışları için makul bir sebep bulamadı.

Sonuçta Negoro, ihtiyaten iyice gözlenmeye başlandı. Zaten, genç denizcinin emirlerini dinliyordu. Bir daha geminin kış tarafına adımını atmadı; üstelik yaptığı iş oraya gitmesini hiç gerekli kılmıyordu. Diğer yandan Dingo arka tarafa yerleşmişti; biraz da bu yüzden aşçıbaşı uzak duruyordu.

Bütün hafta boyu, fırtına hız kesmedi. Barometre hiç düşmüyordu. 14'ünden 21 Mart'a, birkaç yelkeni açabilmek bile mümkün olmadı, çünkü rüzgar dinmek nedir bilmiyordu. *Pilgrim* yirmi dört saatte üç yüz kilometrenin altına düşmeyen bir hızla kuzeydoğuya kaçmaya devam ediyor, ama bir türlü kara görünmüyordu! Bu kara, Pasifik'le Atlantik arasında yüz yirmi dereceyi aşan muazzam bir engel oluşturan Amerika'ydı!

Dick Sand delirip delirmediğini düşündü. Hâlâ gerçeğin içinde mi yaşıyordu? Günler boyu, farkına varmadan acaba yanlış rotayı mı izlemişti? Hayır, bu bakımdan yanılmazdı! Pusuların arasında kalsa da güneş daima onun karşısından doğuyor, arkasından batıyordu! İyi de şu kara nereye kaybolmuştu? Belki de gemisinin üzerinde parçalanacağı Amerika kıtası, şurada değilse, neredeydi? İster güney ister kuzey kıtası olsun -bu kargaşada her şey mümkündür- *Pilgrim* ikisini de ıskı mı geçmişti? O korkunç fırtınanın başından beri neler olmuştu? Şimdi neler oluyordu, ölüm kalım meselesi haline gelen şu kara parçası hâlâ neden görünmüyordu? Pusula Dick Sand'i yanıltmış olabilirdi; ikinci pusula elinden gittiğinden, birincinin göstergelerini artık kontrol edemiyordu. Gerçekten bu olumsuz durum karanın yokluğunu açıklayabilirdi!

Nitekim dümen yekesini bırakır bırakmaz, Dick Sand gözlerini haritadan ayırmıyordu! Ama boşuna araştırıyordu; zira harita karanlıkta kalan bir noktayı açıklamıyordu. O karanlık nokta Negoro'nun kendisini içine soktuğu durumdu; onun için anlaşılmaz kalıyordu. Zaten hiç kimse onu anlayamazdı!

Bununla beraber o gün, 21 Mart'ta, sabah sekize doğru, çok ciddi bir olay yaşandı.

Ön tarafta gözcülük yapan Hercule, "Kara! Kara!" diye haykırdı.

Dick Sand ön tarafa atıldı. Denizci gözleri olmayan Hercule yanılmış olmasındı?

"Kara nerede?" diye bağırdı Dick Sand.

Kuzeydoğu ufkunda neredeyse belirsiz bir noktayı işaret eden Hercule, "Orada!" cevabını verdi.

Denizin ve göğün uğuldamalarından sesler zar zor duyuluyordu.

Genç denizci, "Karayı gördünüz mü?" diye sordu.

Hercule başıyla onaylayarak, "Evet," dedi.

Sonra elini ön taraf iskelesine uzattı.

Genç denizci bakıyor, hiçbir şey göremiyordu.

O sırada, Hercule'ün bağırışını işiten ve güverteye çıkmayacağına söz veren Misis Weldon güverteye fırladı.

"Misis!.." diye haykırdı Dick Sand.

Kendini anlatamayan Misis Weldon da kara derilinin haber verdiği karayı aradı. Sanki bütün yaşamı gözlerindeydi.

Herhalde Hercule'ün karayı işaret ettiği yer yanlış bir noktaydı. Ne Misis Weldon ne de Dick Sand bir şey görebiliyordu.

Tam o anda birdenbire Dick Sand de elini uzattı.

"Evet! Evet! Kara!" dedi.

Pusuların arasından tepe gibi bir şey görünüyordu. Denizci gözleri onu yanıltamazdı.

"Tamam! Tamam!" diye haykırdı.

Heyecanlı heyecanlı küpeşteye tutunuyordu. Yere devrilmemek için Hercule'ün destek olduğu Misis Weldon, adeta umutsuzca beklenen karadan gözlerini ayıramıyordu.

Yüksek bir tepeden oluşan kara parçası on beş kilometre ötede sol tarafta yükseliyordu. Bulutların

aralanmasıyla dışarı sızan aydınlık sonucu daha açık seçik belli oldu. Herhalde Amerikan kıtasının herhangi bir çıkmasıydı. Yelkenleri inik *Pilgrim*, dosdoğru ona yönelecek durumda değildi; ama karaya yanaşabilirdi.

Birkaç saatlik işti bu. Şimdi sabahın sekiziydi. Demek ki öğleye varmadan *Pilgrim* karanın yanında olacaktı.

Dick Sand'in bir işareti üzerine, Hercule Misis Weldon'u arka tarafa götürdü. Zira bir inip bir yükselen yalpalara dayanamazdı.

Genç denizci bir dakika daha ön tarafta kaldı, sonra ihtiyar Tom'un yanına, dümen yekesine döndü. O denli arzuyla beklenen, o denli gecikerek gözüken karayı nihayet görüyordu! Ama şimdi bir dehşet duygusuyla ona bakıyordu!

Gerçekten, *Pilgrim*'in içinde bulunduğu koşullar, yani fırtınadan kaçışı, rüzgara rağmen karayı buluşu, bütün korkunç olasılıkları beraberinde getiriyordu.

iki saat daha geçti. Kara çıkıntısı geminin yolu üzerinde belirginleşti. O sırada, Negoro'nun güverteye çıktığı görüldü. Bu sefer kıyıya son derece dikkatle baktı. Ne yapacağını bilen bir adam gibi başını kımıldattı ve kimsenin işitemeyeceği bir isim telaffuz ettikten sonra aşağı indi.

Dick Sand çıkıntının ardında belirginleşen kıyı şeridini gözlemlemeye çalışıyordu. İki saat geçti. Çıkıntı sol arka tarafta yükseliyor, ama kıyı henüz iyice seçilemiyordu.

Bu arada, gökyüzü ufukta aydınlanmaya başlamıştı. Sıra sıra And Dağlarıyla çevrili ve Amerikan karası olması muhtemel yüksek bir kıyı şeridi otuz kilometre uzaktan görülüyordu.

Dick Sand dürbününü aldı ve bütün doğu ufku çizgisinde yavaş yavaş gezdirdi. Hayır! Hiçbir şey görmüyordu!

Öğleden sonra saat ikide, *Pilgrim*'in arkasında kara görüntüsünün bütün izleri silinmişti. Ön tarafta, dürbün ancak yüksek ya da alçak bir kıyı şeridinin profilini seçebiliyordu.

O zaman Dick Sand'in ağzından bir feryat çıktı. Hemen güverteyi terk edip Misis Weldon'un küçük Jack, Nan ve kuzen Bénédict'le birlikte bulunduğu kamaraya indi.

“Bir ada! Sadece bir ada!” dedi. Misis Weldon, “Bir ada mı Dick! Ama hangisi?” diye sordu.

Genç denizci, “Haritadan bakacağız!” cevabını verdi. Kaptanın kamarasına koşup geminin haritasını getirdi.

“Orada Misis Weldon, orada!” dedi. “Gördüğümüz kara, Pasifik'in ortasında kayıp bir nokta! Ancak Paskalya Adası olabilir! Bu sulara başka şey bulunmaz!”

Misis Weldon, “Ve çoktan onu gerilerde bıraktık!” diye ekledi. “Evet, rüzgar bizi sürükledi!”

Misis Weldon dikkatli dikkatli Paskalya Adası'na göz gezdirdi. Haritada belli belirsiz bir noktaydı.

“Amerikan kıyısından ne kadar mesafede?” “Otuz beş derece!” “Ne eder uzunluk ölçüsü olarak?”

“Şöyle böyle üç bin kilometre.” “Peki *Pilgrim* hiç yol almadı mı? Madem ki kıtadan bu kadar uzaktayız!”

Düşüncelerini toparlamak için bir an elini alnına koyan Dick Sand, “Misis Weldon,” dedi, “bilemiyorum.. bu inanılmaz gecikmeye anlam veremiyorum!.. Hayır, anlamsız.. Meğer ki pusulanın göstergeleri yanlış olsun!.. Ama bu ada, Paskalya Adası'ndan başkası olamaz; çünkü kuzeydoğu rüzgarını arkamıza alarak yol aldık. Tanrı'ya şükür ki bulunduğum mevkiyi belirlememe yardımcı oldu. Evet! Bu, Paskalya Adası! Evet! Kıyıdan üç bin kilometre uzakta! Fırtınanın bizi nasıl

sürüklediğini nihayet anladım ve yatıştığı zaman biraz şansımız yaver giderse Amerikan kıtasına ayak basarız! Şimdi hiç olmazsa gemimiz uçsuz bucaksız Pasifik'te kaybolmuş sayılmaz!"

Genç denizcinin güven verici sözleri onu dinleyen herkes tarafından paylaşıldı. Misis Weldon da bu sözlere inandı. Bu zavallı insanlar galiba acılarının sonuna geliyordu.

Paskalya Adası -gerçek adı Vay-Hu- 1686'da David tarafından keşfedilmiş, Cook ve Laperouse tarafından ziyaret edilmiştir. 27° güney enlemiyle 112° doğu boylamı arasında bulunur. Eğer yelkenli bu şekilde kuzeye doğru on beş derece sürüklendiyse, bunun nedeni güneybatıdan gelen ve kaçmak zorunda kaldığı fırtınaydı.

Sonuçta, *Pilgrim* karadan hâlâ üç bin kilometre uzaktaydı. Bununla beraber, şiddetle esen rüzgarın etkisiyle en az on gün içinde Güney Amerika'nın herhangi bir kıyısına ulaşırdı.

Fakat genç denizcinin söylediği gibi, hava daha elverişli olmaya başlayınca, kara görüldüğü zaman, birkaç yelkenin açılması umut edilebilirdi!

Bu hâlâ Dick Sand'in umuduydu. Günlerdir süren bu kasırganın sonunda "kendini öldürerek" biteceğini düşünüyordu. Üstelik şimdi, Paskalya Adasının tespit edilmesi sayesinde, mevkiini tam isabetle tanıyor ve yeniden gemisinin efendisi olduğundan, onu güvenli bir yere götüreceğine inanıyordu.

Evet! Denizin ortasında soyut bir noktanın belirlenmesi tanrının lütfü gibi bir şeydi. Bu nokta Dick Sand'e güven kazandırmıştı. Kasırganın kaprisleri doğrultusunda hareket etseydi, en azından körü körüne gidecek ama gemiye söz geçiremeyecekti.

Zaten *Pilgrim*'in yapısı sağlam ve donanımlıydı. Fırtınanın amansız saldırıları karşısında çok az etkilenmişti. Gördüğü hasar sadece gabya yelkeni ve küçük flok yelkeninin kaybıyla sınırlı kalmıştı, bu da onarılacak bir kayıp sayılırdı. Gövdenin, güvertenin döşeme tahtaları, bir damla su sızdırmamıştı. Tulumbalar tümüyle sağlamdı. Bu durumda, korkacak bir şey yoktu.

Geriye öfkesini hiçbir şeyin yatıştıramadığı şu bitmez tükenmez kasırğa kalıyordu. Bu kargaşayla gemisiyle beraber belirli bir yere kadar mücadele edebilirdi ama rüzgarın kesilmesi, denizin yatışması, havanın sakinleşmesi için emir veremezdi. Gemide "Tanrı'dan sonra efendiydi", geminin dışında rüzgarlara ve dalgalara bir tek Tanrı emir veriyordu.

KARA! KARA!

Bu arada, yüreğinin içi inançla dolu olan Dick Sand belirli oranda haklı çıkıyordu.

Ertesi gün, 27 Mart'ta, barometrik tüpteki cıva sütunu yükseldi. Yükselme ne birdenbire ne de gözle görülür biçimde oldu. Çok sınırlı kaldı; ama devam edeceği benziyordu. Fırtına doğal olarak hızını kesecek gibiydi. Deniz aşırı çalkantılı temposunu sürdürdü. Ancak rüzgarın azaldığı ve hafifçe batıya sarktığı görüldü.

Gerçi Dick Sand hâlâ yelken açmayı düşünemiyordu. En az açılan yelken bile başını alıp gidebilirdi. Bununla beraber, yirmi dört saat geçmeden önce bir fırtına yelkeni açmayı umut ediyordu.

Gerçekten rüzgar gece vakti hayli hissedilir biçimde yavaşladı; gemiyi sular altında bırakmakla tehdit eden şiddetli dalgaların neden olduğu yalpalar eskisine nazaran gemiyi daha az sarsıyordu.

Yolcular birer birer güvertede görünmeye başladılar. Artık geminin üzerinden aşan bir dalgayla sürüklenme riski taşıyorlardı.

Yemek salonunu ilk terk eden Misis Weldon oldu. Dick Sand bir önlem olarak onu bütün fırtına süresince orada kapalı kalmaya zorlamıştı. Güvertede genç denizciyle konuştular. Dick Sand bu denli yorgunluğa insanüstü bir çabayla direnmiş, zayıflayıp sararmıştı. Zayıflamasının nedeni uykusuzluk olsa gerekti. Çünkü o yaşta uykuya öyle ihtiyaç duyulur ki! Evet! Yürekli doğası her şeye direniyordu. Aşırı yorgunlukların bedelini belki bir gün pahalıya ödeyecekti. Ama şimdi kendini bırakmanın zamanı değildi. Dick Sand bunların hepsini göze almıştı. Misis Weldon hiç yılgınlık göstermediğini fark etti.

Ne de olsa inancı vardı yiğit Sand'in ve bu inanç ona emir veriyordu.

Misis Weldon elini genç denizciye uzatarak, "Dick, sevgili çocuğum, kaptanım!" dedi.

Dick Sand gülümseyerek bağırdı:

"Ah! Misis Weldon! Kaptanınıza itaat etmiyorsunuz! Güverteye çıkıyorsunuz, onun uyarılarına rağmen kamaranızı terk ediyorsunuz!"

Misis Weldon, "Evet, sana itaat etmiyorum," diye cevap verdi. "Çünkü fırtına dincekmiş gibi bir önsezim var!"

Genç denizci, "Diniyor gerçekten Misis Weldon," dedi, "yanılmıyorsunuz! Barometre dünden beri düşmedi. Rüzgar yavaşladı. Sanırım en büyük tehlike geçti."

"Tanrı seni seviyor Dick! Ah! Çok acı çektin zavallı çocuğum! Öyle zordu ki..."

"Bu, benim görevim Misis Weldon."

"Ama biraz dinlenebilecek misin artık?"

Genç denizci, "Dinlenmek mi!" dedi. "Dinlenmeye ihtiyacım yok Misis Weldon! Sağlığım yerinde Tanrı'ya şükür! Sonuna kadar gitmem lazım, daha işim bitmedi ki! Siz beni kaptan tayin ettiniz; *Pilgrim* yolcularını emin ellere teslim edene kadar kaptan kalacağım."

Misis Weldon karşılık verdi:

"Dick, kocam ve ben bu yaptıklarını asla unutmayacağız."

Dick Sand, "Her şeyi Tanrı yapıyor," dedi, "her şeyi!"

"Çocuğum yineliyorum, bedensel ve ruhsal bakımdan yılgınlık göstermedin. Bir erkek olduğunu"

kanıtladın. Kumanda etmeye yaraşan bir erkek. Çok yakında, öğrenimin biter bitmez -kocam beni yalancı çıkarmaz- James-W. Weldon Şirketi adına kaptanlık yapacaksın!”

Gözleri yaşaran Dick Sand, “Ben mi!.. Ben mi!” diye haykırdı.

Misis Weldon devam etti:

“Dick! Eskiden manevi evladımızdın. Şimdi oğlumuz oldun; annenin ve küçük kardeşin Jack’in hayatını kurtardın! Sevgili Dick, kendim ve kocam adına seni kucaklıyorum!”

Yürekli kadın genç denizciyi kollarına alarak çok duygulanmak istemiyordu ama, dışa taşan duygularına engel olamıyordu. Dick Sand’in duygularına gelince, onları hangi kalem tasvir edebilirdi! Velinimetleri için hayatını bile vermeyi göze alabilirdi. Bunun için gelecekte onu bekleyen bütün tehlikeleri şimdiden kabul ediyordu.

Görüşmeden sonra, Dick Sand kendini daha güçlü hissetti. Elverişli hale gelen rüzgar biraz yelken açmasını sağladı. Gemisini bir limana götüreceğine artık kuşkusuz kalmamıştı. Nihayet gemideki insanlar kurtulacaklardı.

29’unda, rüzgar azalmaya yüz tuttuğundan, mizana ve gabya yelkenlerini açmayı düşündü. Sonuçta, yönü iyice kesinleşen *Pilgrim*’in hızı artacaktı.

Gün ağarırken güverteye çıkarak, “Haydi Tom! Haydi dostlarım!” diye haykırdı. “Buraya gelin! Kollarınıza ihtiyacım var!”

İhtiyar Tom, “Biz hazırız Kaptan Sand!” cevabını verdi.

Hercule, “Her şeye hazırız,” diye ekledi. “Fırtına esnasında yapacak bir şey bulamadık, kafayı yemeye başlıyordum!”

Küçük Jack, “Kocaman ağzınla üfleme lazımdı!” dedi. “Bahse girerim, rüzgardan daha kuvvetli esersin!”

Dick Sand gülerek, “İlginç bir fikir Jack!” dedi. “Rüzgar durduğu zaman Hercule’ü yelkenlere üfletiriz!”

Dev bir Boreas gibi yanaklarını şişiren yiğit kara derili, “Emrinizdeyim Mösyö Dick!” cevabını verdi. “Gabya yelkenimizi fırtına alıp götürdüğüne göre, yeni bir yelkeni serene bağlamakla işe başlarız. Biraz zor olacak ama, yapılması şart!”

“Yapılacak!” diye onayladı Actéon.

Her an iş yapmaya hazır olan küçük Jack, “Size yardım edebilir miyim?” diye sordu.

Genç denizci, “Tabii Jack’im,” dedi. “Dostumuz Bat’le dümene yardım edeceksiniz.”

Söylemeye belki hiç gerek yok ama, küçük Jack *Pilgrim*’in dümen yardımcısı oldu diye gurur duyabilirdi.

Dick Sand ekledi:

“Şimdi iş başı, mümkün olduğu kadar dikkat edelim!”

Genç denizci tarafından yönetilen kara derililer hemen işe koyuldular. Gabya yelkenini serene bağlamak, Tom ve arkadaşları için biraz zordu. Rulo halindeki yelkeni önce açmak, sonra serene sabitlemek gerekiyordu.

Gerçekten Dick Sand öyle iyi kumanda ediyor ve öyle iyi sözü dinleniyordu ki bir saatlik çalışma sonunda yelken serene bağlandı, seren gerildi ve gabya yelkeni uyumlu biçimde kasıldı.

Mizana yelkeni ile ikinci flok yelkenine gelince, bunlar fırtınadan önce aşağı çekilmişti; rüzgarın şiddetine rağmen fazla zorlanmadan yerlerine geçirildiler.

Nihayet o gün, sabah saat onda, *Pilgrim*, gabya yelkeni, mizana yelkeni ve flok yelkenini açmış yol alıyordu.

Dick Sand, daha fazla yelken açılmasını tedbirli olmak bakımından uygun görmemişti. Rüzgar hız kesmedikçe -yirmi dört saatte en az üç yüz kilometre sürat sağlıyordu- yelken takımına güvenmesi

gerekiyordu. Zaten on güne varmadan Amerikan kıtasına ulaşılması için bu hız yetiyordu.

Genç denizci, dümen yekesine geri dönüp işini devralırken *Pilgrim*'in dümen yardımcısı üstat Jack'e teşekkür etti. Bu durum onun çok hoşuna gitmişti. Gemi dalgalardan etkilenmiyor, iyi yol tutuyordu. Denizle az çok içli dışlı olanlar, Dick Sand'in sevincini anlarlar.

Ertesi gün, bulutlar yine aynı hızla yer değiştiriyor, ama aralarında büyük boşluklar bırakıyorlardı. Bu boşluklardan sızan güneş ışınları sulara yansıyor, *Pilgrim* bazen ışığa boğuluyordu! Işıl ışıl parlayan canlılık güzel şeydi! Ara sıra doğudan süzülen geniş bulutlar ışığı örtüyorlar, ışık kaybolmak üzere yeniden beliriyordu. Hava güzelleşmeye başlıyordu.

Geminin içini havalandırmak amacıyla ambar kapakları açılmıştı. Sağlık dolu bir hava ambara giriyor, mürettebatın görev yeri olan arka taraftaki kamara tertemiz hava alıyordu. Güverteye serilen ıslak yelkenler kurutuluyordu. Güverte de yıkanmıştı. Dick Sand iyi bir temizlik yapılmadan gemisinin bir limana yanaşmasını istemiyordu. Mürettebatı aşırı yormadan, her gün birkaç saat bu işte çalıştırabilir ve iyi sonuç alabilirdi.

Genç denizci artık paraketeyle ölçüm yapamıyordu ama, bir geminin dümen suyunu değerlendirebilecek deneyimi olduğundan onun hızını yaklaşık olarak anlayabiliyordu. Yedi günden önce karayı göreceğinden emindi. Geminin muhtemelen bulunduğu yeri harita üzerinde Misis Weldon'a gösterdi ve bu düşüncesini onunla paylaştı.

Misis Weldon, "İyi güzel de, kıyının hangi noktasına varacağız Dick?" diye sordu.

Genç denizci Peru'dan Şili'ye doğru uzanan kıyı şeridini işaret ederek, "Buraya Misis Weldon," cevabını verdi. "Tam yeri bakımından bir şey söyleyemem. İşte Paskalya Adası; batıda kaldı. Hiç değişiklik göstermeyen rüzgarın yönüne bakarak karanın doğuda olacağı sonucuna vardım. Bu kıyılarda çok sayıda konaklama limanı bulunur. Ancak hangisine varacağımızı sorarsanız, şu anda bilmiyorum."

"Ne olursa olsun Dick, o liman bize kollarını açacak!"

"Tabii Misis Weldon. Hem oradan San Fransisco'ya hemen geri dönme şansınız bulacaksınız. Pasifik Deniz Seferleri Kumpanyası o kıyı şeridinde en iyi organize olmuş şirkettir. Şirketin buharlı gemileri kıyının belli başlı noktalarına sefer yapar. Dolayısıyla Kaliforniya'ya dönmeniz hiç zor olmayacak."

Misis Weldon, "*Pilgrim*'i San Fransisco'ya ulaştırmayı düşünmüyor musun?" diye sordu.

"Tabii düşünüyorum, sizi karaya çıkardıktan sonra. Mürettebat bulabilirsek yükümüzü boşaltmak için Valparaiso'ya gideceğiz. Kaptan Hull da böyle düşünüyordu. Sonra bağlı olduğumuz limana döneceğiz. Yalnız daha önce sizi bırakmazsak çok gecikirsiniz; sizden ayrı kalmak beni üzecek gerçi..."

Misis Weldon, "Öyle olsun Dick," dedi. "Ne yapacağımıza sonra karar veririz. Yalnız bir şey var galiba. Sanki karadan gelecek tehlikelerden korkar gibisin!"

Genç denizci, "Gerçekten korkmak gerekir," cevabını verdi, "ama şu sularda bir gemiye rastlamayı umut ediyorum; gelgelelim şimdiye dek bir tekini dahi görmedim, bu beni hayretlere düşürüyor. Bir tanesini yolumuz üzerinde görsem, hemen iletişim kuracağım. Tam bulunduğumuz mevkiyi bildirir, böylece karaya ulaşmamız kolaylaşır."

Misis Weldon, "Bu kıyıda kılavuzluk yapan adamlar bulunmaz mı?" diye sordu.

Dick Sand, "Bulunması lazım," diye cevap verdi, "ama karaya çok yakın yerde olmalılar sanırım. Yani karaya yaklaşmaya devam etmeliyiz."

Genç denizcinin bütün olasılıkları nasıl hesapladığını öğrenmek için ısrar eden Misis Weldon, "Ya kılavuz bulamazsak?" dedi.

"Bu durumda Misis Weldon, hava açık, rüzgar elverişli olursa, sığınacak yeri bizzat ben arayacağım. Rüzgar sertleşirse, o zaman..."

“O zaman? Ne yapacaksın Dick?”

Dick Sand devam etti, “O zaman, *Pilgrim* bir kere karaya oturduktan sonra, tekrar yüzdürmek kolay olmayacak.”

“Ne yapacaksın?” diye yineledi Misis Weldon.

Bir an alını kırışan genç denizci, “Gemiye karada terk etmek zorunda kalırım,” karşılığını verdi. “Ah! Kötü bir akıbet, Tanrı acısın da o hale düşmeyelim! Ama tekrarlıyorum Misis Weldon, Tanrı her zaman yanımızdadır. Bir geminin bizi görmemesi mümkün değil! Yani umudumuz var! Karaya çıkarız ve o zaman düşünürüz!”

Evet, gemisini karada terk etmek en kötü sonlardan biriydi. Gözü hiç yılmayan bir denizci bile böyle bir karar alırken dehşete kapılır! Nitekim Dick Sand’ın hâlâ biraz şansı vardı ve o akıbeti şimdilik düşünmek bile istemiyordu.

Birkaç gün boyunca, hava koşullarında genç denizciyi yine çok endişelendiren dengesizlikler oldu. Rüzgar hızını arttırmıştı, barometrik sütündeki iniş çıkışlar daha sertleşeceğini gösteriyordu. Dick Sand yine endişeye kapılmıştı, bütün yelkenleri indirmek zorunda kalıp kalmayacağını düşünüyordu. Hiç olmazsa gabya yelkenini direğinde bırakmak işini çok kolaylaştıracaktı. Nitekim sürüklenme riskine kapılıncaya kadar ona dokunmamaya karar verdi. Ancak direklerin sağlamlığını güvence altına almak için petriçeleri ve çarmıkları gerdirdi. Her şeyden önce, durumu iyice tehlikeye atmamak gerekiyordu; zira *Pilgrim*’in direkleri yerinden çıkabilir, en ciddi tehlikelerden birini yaşayabilirlerdi.

Nitekim bir iki kez yükselen barometre sonucu rüzgarın yön değiştirmesinden, yani doğuya geçmesinden korktular. Çünkü o zaman rotayı yelin estiği yöne çevirmek gerekecekti.

Bu da Dick Sand için yeni bir sorun olacaktı. Ters yönden gelen rüzgara ne yapabiliirdi? Bütün yelkenler aşağı! O duruma düşerse, yeni gecikmeler, yeni riskler onları bekliyordu!

Bereket versin, bu endişeler gerçek olmadı. Kâh kuzeye kâh güneye geçerek birkaç gün yön değiştiren rüzgar, sonunda batıda karar kıldı. Ne var ki direk takımını yoran şiddetli bir rüzgardı bu.

Günlerden 5 Nisan’dı. *Pilgrim*’in Yeni Zelanda’dan ayrılışından bu yana iki ay geçip gitmişti. Yirmi gün boyunca, ters rüzgar ve uzun süreli duraklamalar geminin ilerlemesini geciktirmişti. Daha sonra, hızla karaya ulaşmasını sağlayacak elverişli koşulları bulmuştu. Fırtınada bile hızından bir şey kaybetmemişti. Dick Sand günde ortalama üç yüz kilometre hız yaptığını tahmin ediyordu. Peki şimdiye dek niçin karayla buluşmamışlardı? O da *Pilgrim*’den mi kaçıyordu? Bunun anlaşılması zordu.

Kara derililerden birinin devamlı olarak dümen yekesinde kalmasına rağmen hiçbir kara görünmüyordu.

Çoğu kez dümene Dick Sand geçiyordu. Orada, gözünde dürbün, herhangi bir dağ sırası arıyordu. And Dağları çok yüksekti. Bulutların arasından dorukları görünebilirdi. Tom ve arkadaşları gördükleri şekilleri kara parçası sanarak çoğu kez yanılmışlardı. Oysa bunlar bulutların oluşturduğu tuhaf biçimlerdi. Hattâ öyle oldu ki bu namuslu insanlar gördükleri şeylerin kara parçası olduğunu iddia ettiler; fakat belirli bir süre sonra optik yanılgıya düştüklerini kabul ettiler. Zira sözüm ona kara yer değiştiriyor, şekilden şekile giriyor, sonunda tümüyle siliniyordu.

6 Nisan’da kuşkuya hiç yer kalmadı.

Sabah saat sekizdi. Dick Sand dümene geçmişti. O anda, güneşin ilk ışınları pusları dağıttı ve ufuk çırçıplak göründü.

O denli beklenen haykırış nihayet Dick Sand’ın ağzından çıktı:

“Kara! Kara, işte orada!”

Sesi işiten herkes güverteye koştu. Kendi yaşındakiler gibi meraklı olan küçük Jack, karaya

çıkılmalarıyla sıkıntılarından kurtulacak olan Misis Weldon, nihayet Amerikan kıtasına ayak basacak olan Tom ve arkadaşları, zengin bir böcek koleksiyonu kurma hayalinden bir türlü vazgeçmeyen kuzen Bénédicte oradaydı.

Bir tek Negoro görünmedi.

Herkes Dick Sand'ın gördüğünü gördü. Kimi gayet net görüyor, kimi de kara olduğuna inanarak bakıyordu. Fakat genç denizcinin denizi gözlemlemeye öylesine alışmış gözleri yanılamazdı. Zaten bir saat sonra yanılmadığı anlaşılacaktı.

Doğuya doğru yaklaşık altı kilometre ötede, hayli alçak bir sahil şekilleniyordu ya da en azından öyle görünüyordu. Arkasında, yüksek And sıradağları bulunsa gerekti, ancak yoğun bulutlar dorukların görünmesine izin vermiyordu.

Pilgrim yaklaştıkça genişleyen bu sahile doğru hızlı hızlı ilerliyordu.

İki saat sonra, beş kilometre mesafe kalmıştı.

Kıyı şeridinin bu tarafı kuzeydoğuda hayli yüksek bir burunla sona eriyor, burunda bir çeşit liman göze çarpıyordu. Buna karşılık, güneydoğuda sahil ince bir kara dilimi biçiminde uzanıyordu.

Az çok yüksek kayalıklarda, birbirinden ayrık ağaçlar vardı. Fakat bölgenin coğrafi özelliğinden dolayı doğaldır ki yüksek And sıradağları arka planda kalıyordu.

Öte yandan, görünürde bir gemiye barınak sağlayacak ne bir liman, ne akarsu ağızı, ne de bir konut seçiliyordu.

Şimdi, *Pilgrim* dosdoğru karaya ilerliyordu. Yelken azaltmıştı, yandan gelen rüzgar onları yeniden açması için Dick Sand'e fırsat vermiyordu.

İlerde, uzun bir kayalık şerit beliriyor, deniz köpük köpük beyazlanarak kayaları yıkıyordu. Dalgalar bazen kayaları aşırıyordu; orada şiddetli bir karışıklık olsa gerekti.

Sahili gözlemlemek için ön taraf kasarasında durduktan sonra Dick Sand, kıç tarafa döndü ve tek kelime etmeden dümene geçti.

Rüzgar giderek şiddetleniyordu. Çok geçmeden, yelkenli ile kıyı şeridi arasında bir kilometre kalmıştı.

Dick Sand o sırada küçük bir koy fark etti ve oraya girmeye karar verdi; fakat oraya ulaşmak için sığ kayalıklardan geçmek gerekiyordu. Onların arasından bir geçit bulmak gerçekten zordu. Dalgaların oraya çarpıp geri dönmesi de arkada suyun bulunmadığını işaret ediyordu.

O sırada, güvertede dolaşan Dingo ön tarafa atıldı, karaya bakarak acı acı havladı. Sanki bu kıyı şeridini tanıyordu. İçgüdüğü ona belki acı bir anısını hatırlatmıştı.

Negoro büyük olasılıkla köpeği işitmişti; kendini tutamayıp mutfaktan fırladı, köpekten korkmasına rağmen gelip dirseklerini küpeşteye dayadı.

Ne büyük şansı vardı ki acı havlamaları sürekli olarak karaya yönelen Dingo, onu fark etmemişti.

Aşçıbaşı dalgaların kırıldığı o öfke saçan yere baktı; görünüm onu ürkütmemişe benziyordu.

Aşçıbaşını gözleyen Misis Weldon, adamın hafifçe yüzünün kızardığını görür gibi oldu, bir an yüz hatları kasılmıştı.

Pilgrim'i rüzgar buralara atmıştı; sürüklendikleri şu kara parçasını Negoro tanıyor muydu acaba?

O sırada, Dick Sand yerini ihtiyar Tom'a bırakıp dümeni terk etti. Önünde yavaş yavaş açılan küçük koya son kez bakarak dayanıklı bir sesle, "Misis Weldon," dedi, "artık sığınacak yer bulma umudum yok! Bütün çabalarıma rağmen, yarım saat geçmeden *Pilgrim* sığ kayalıkların üzerine oturacak! Karaya çıkmalıyız! Artık gemiyi bir limana götüremem! Sizi kurtarmak için onu kaybetmek zorundayım! Sizin kurtuluşunuzla gemi arasında tercih yapamam!"

Misis Weldon, "Elinden gelen her şeyi yaptın mı Dick?" diye sordu.

Genç denizci, "Her şeyi," dedi.

Sonra, karaya oturmak için hemen hazırlıklara girişti.

İlk önce, Misis Weldon, Jack, kuzen Bénédict, Nan cankurtaran simitlerini bağladılar. Dick Sand, Tom ve kara derililer usta yüzücülerdi. Çarpışma sonucu denize düşerlerse karaya yüzeceklerdi.

Hercule özellikle Misis Weldon'u koruyacaktı. Dick Sand küçük Jack'i kollamayı üzerine aldı. Kuzen Bénédict çok sakindi; böcekbilim kutusuyla güvertede bekliyordu. Genç denizci onu Bat ve Austin'e emanet etti. Negoro'ya gelince, tuhaf sakinliği kimsenin yardımına ihtiyacı olmadığını açıklar gibiydi.

Dick Sand olağanüstü bir önlem olarak ön taraf kasarasına bir düzine kadar fiçı yerleştirtti. Bunlar balina yağı içeren yükün bir parçasıydı.

Bu yağ *Pilgrim* karaya oturduğu anda dökülerek su moleküllerini kayganlaştıracak ve kısa bir süre denizi ağırlaştıracaktı. Ayrıca büyük olasılıkla, geminin sığ kayalıklardan süzülüşü kolaylaşacaktı.

Dick Sand herkesin sağ salim kurtulması için hiçbir şeyi ihmal etmek istemiyordu.

Bütün önlemler alındıktan sonra, genç denizci geri dönüp dümen yekesine geçti.

Pilgrim artık karaya çok yaklaşmıştı; neredeyse sığ kayalıklara temas etmek üzereydi. Sancak tarafının böğrü şimdiden dalgaların kırıldığı yerin köpüklerine karışıyordu. Genç denizci, geminin omurgasının her an dipteki bir kayaya çarpmasını bekliyordu.

Birdenbire, Dick Sand suyun renginde bir değişiklik fark etti. Sığ kayalıkların arasından bir geçit göze çarpıyordu. Hemen korkusuzca oraya girmek lazımdı; böylece kıyının en yakın yerine çıkabilirlerdi.

Hiç tereddüt etmedi. Bir dümen hamlesi gemiyi yilankavi, daracık suyoluna soktu.

Bu noktada, deniz daha kudurgandı; dalgalar güverteye tırmanıyorlardı.

Kara derililer ön tarafta, fiçuların yanında iş başındaydılar; genç denizcinin emirlerini bekliyorlardı.

“Yağı boşaltın! Boşaltın!” diye haykırdı Dick Sand.

Sulara dökülen yağ büyülenmiş gibi denizi ağırlaştırdı; bir saniye sonra yine kuduracaktı.

Pilgrim kayganlaşan sulara hızlı hızlı süzüldü, dosdoğru sahile yöneldi.

Ansızın bir çarpışma meydana geldi. Güçlü bir dalgayla kaldırılan gemi karaya oturmuş, direkler kimseyi yaralamadan devrilmişti.

Çarpma sonucu yarılan *Pilgrim*'in gövdesi şiddetli bir su istilasına uğradı. Ancak kıyıyla uzaklık yarım metre kadardı; siyahımtrak küçük kaya zinciri, kolayca karaya ulaşılmasını sağlıyordu.

Nitekim on dakika sonra, *Pilgrim*'de bulunanlar karaya çıkmışlardı.

YAPILMASI GEREKEN

Uzun aralıklarla sekteye uğrayan, daha sonra kuzeybatı ve güneybatıdan esen rüzgarlarla kolaylaşan deniz yolculuğu aşağı yukarı yetmiş dört gün sürmüştü, sonunda *Pilgrim* karaya ulaşmıştı!

Bu arada, sağ salim kurtulur kurtulmaz, Misis Weldon ve arkadaşları Tanrıya şükrettiler. Gerçekten fırtına onları Polinezya'nın uğursuz adalarına değil de bir kıtaya atmıştı. Güney Amerika'nın herhangi bir yerinde karaya çıktıklarına göre, memleketlerine geri dönüşleri çok zor olmayacaktı.

Pilgrim'e gelince, o bitmişti. Değerini yitirmiş bir gemi iskeletinden ibaretti. Dalgalar çok geçmeden birkaç saat içinde kalıntılarını alıp götürecekti. Ondan geri kalan bir şeyi kurtarmak artık mümkün değildi. Gerçi Dick Sand kendi armatörüne el değmemiş bir gemiyi geri götürmenin sevincini yaşayamıyordu ama, hiç olmazsa gemidekiler sağ salim kurtulmuşlardı. Üstelik onların arasında James. W. Weldon'un karısı ve çocuğu da vardı.

Öte yandan yelkenlinin Amerikan kıtasının hangi kısmında karaya oturduğu uzun uzun tartışılacak bir konuydu. Dick Sand'in sandığı gibi burası Peru sahili miydi? Olabilirdi; zira Paskalya Adası'nın ölçümünü yaparken, rüzgarın etkisiyle *Pilgrim*'in kuzeydoğuya sürüklendiğini belirlemişti. Kuşkusuz ekvatorial bölgenin akıntıları da gemiyi etkilemişti. Kırk üçüncü derece enlemindeyken kırk beşinci dereceye sapmıştı.

Demek ki yelkenlinin oturduğu kara parçasının mevkiini acilen belirlemek önem kazanıyordu. Bu kara parçasının Peru'ya ait olduğu varsayılırsa, civarda limanlar, kasabalar, köyler yok sayılmazdı. Sonuçta, insanların yaşadığı bir yere ulaşmak zor olmayacaktı. Gelgelelim kıyı şeridinin bu kısmında kimsecikler yoktu.

Siyah kayaların etrafa dağıldığı daracık bir kumsaldı burası. Kayaların kopmasından ileri gelen geniş oyuklardan oluşan, ortalama yükseklikte bir uçurumla kuşatılmıştı. Şurada burada, birkaç yumuşak yokuş tepeye kadar çıkmaya izin veriyordu.

Kuzeyde, geminin karaya oturduğu yerden yarım kilometre ötede, açık denizden fark edilmeyen küçük bir akarsuyun ağzı açılıyordu. Akarsuyun kenarlarından çok sayıda "rhizophora" sarkıyordu; Hindistan'daki hemcinslerinden oldukça farklı bir çeşit sakız ağacıydı bu.

Uçurumun doruğuna -burası hemen keşfedilmişti- yoğun bir orman örtüsü hakimdi. Yeşilimtrak ağaç kümeleri kıvrım kıvrım dalgalanıyor, arka plandaki dağlara kadar uzanıyordu. Kuzen Bénédict bitkibilimci olsaydı, oradaki ağaçlara hayran kalmaktan kendini alamazdı! Öyle çeşit çeşit, şimdiye kadar hiç görmediği ağaçlardı bunlar!

Söz gelimi uzun boylu baobab ağaçları. Yanlış bir teşhis sonucu bu ağaçların olağanüstü uzun ömürlü olduğu söylenmiştir. Aynı ağaçların kabuğu Mısır siyenitine benziyordu. Ayrıca palmyeler, beyaz çam ağaçları, demirhindi ağaçları, biber fidanlarının özel bir türü ve Yeni Kıtanın kuzey bölgesinde bir Amerikalının görmeye alışık olmadığı yüz çeşit bitki.

Ancak daha ilginç bir şey vardı. Söz konusu orman dokusu içinde çok sayıda çeşidi olan palmye ailesinin bir tek örneğine rastlanmamıştı. Oysa palmyelerin bin çeşit türü vardır ve neredeyse tüm yeryüzüne yayılmıştır.

Kumsalın üstünde, çok sayıda çığırtkan kuş uçuyordu. Bunlar genellikle kırlangıç türleriydi. Siyah tüylü, çelik mavisi bir rengi yansıtan, başının üst kısmında kestane sarısı leke olan kuşlar. Gri renkli, boynu tümüyle çıplak birkaç sülün, şurada burada havaya yükseliyordu.

Misis Weldon ile Dick Sand bu uçan kanatlıların o kadar yabani olmadığını gözlemlediler. Kendilerine yaklaşılmamasına izin veriyorlar, hiç korkmuyorlardı. İnsandan korkmayı hâlâ nasıl öğrenmemişlerdi! Acaba bu sahil iyice ıssız bir yer miydi? Galiba ateşli bir silah patlamasını hiç işitmemişlerdi!

“Pelican minör” cinsinden birkaç pelikan, deniz üstündeki kayalıkların kenarlarında dolaşıyordu. Alt çenelerinde bulunan torbaya küçük balıkları dolduruyorlardı.

Açık denizden gelen birkaç martı, *Pilgrim*'in etrafında dönüp durmaya başlamıştı. Ne var ki bu kuşlar, kara parçasının bu tarafında görünen biricik canlı varlıklardı. Tabii bu varlıklara çok sayıda ilginç böceği de dahil etmek zorundayız. Kuzen Bénédict onları keşfetmek için epey zamanını verebilirdi.

Ancak küçük Jack ne kadar uğraşırsa uğraşsın, böcekler bu ülkenin adını söyleyemezlerdi. Bunun için bir yerliye danışmak gerekirdi.

Kimsecikler yoktu, daha doğrusu bir yerli bile görünmüyordu. Konut, kulübe ya da küçük ev yerine geçen hiçbir şey yoktu. Ne kuzeyde, küçük ırmağın ötesinde, ne güneyde ne şu uçurumun üst kısmında ne de yoğun ormanın ağaçları arasında böyle bir şey vardı. Havaya yükselen bir duman yoktu. İnsanlara dair hiçbir iz, hiçbir belirti görünmüyordu.

Dick Sand şaşkınlığa kapılacak insanlardan değildi. “Neredeyiz? Nerede olabiliriz?” diye düşündü. “Nasıl şey, konuşacak kimse yok mu?” Gerçekten, kesinlikle kimseler yoktu. Herhangi bir yerli olsa, Dingo bunu hisseder, havlayarak haber verirdi. Köpek kumsalda gidip geliyor, burnu yerde, kuyruğu sarkık, boğuk boğuk homurdanıyordu. Tabii bu çok tuhaf bir davranıştı. Öte yandan, ne bir hayvan ne bir insanın yaklaştığını bildiriyordu.

Misis Weldon, “Dick, Dingo ya bak!” dedi. Genç denizci, “Evet, çok tuhaf!” dedi. “Sanki bir şeyler bulmaya çalışıyor!” Misis Weldon, “Gerçekten çok tuhaf!” diye mırıldandı. Sonra devam ederek, “Negoro ne yapıyor?” diye sordu.

Dick Sand, “Dingo'nun yaptığını yapıyor,” cevabını verdi, “gidiyor, geliyor!.. Ne de olsa, burada serbest sayılır. Artık ona emir vermeye hakkım yok. *Pilgrim*'in karaya oturmasından sonra hizmeti bitti!”

Gerçekten Negoro, geçmişteki anılarını canlandırmak isteyen biri gibi kumsalı arşınıyor, geri dönüyor, sahile ve kayalara bakmıyordu. Bölgeyi tanıyor muydu? Kendisine böyle bir şey sorulsa, büyük olasılıkla cevap vermekten kaçınırdı. En iyisi çok sosyal olmayan bu insanla fazla ilgilenmemekti. Dick Sand çok geçmeden onun küçük ırmağın kıyısına yöneldiğini gördü. Negoro uçurumun öbür tarafına dönüp gözden kayboldu; genç adam artık onu düşünmekten vazgeçti.

Dingo hâlâ durmadan havlıyordu; aşçıbaşı ırmak kıyısına geldiği zaman adeta birdenbire sustu. Şimdi, en acil işi düşünmek lazımdı. En acil iş, nasıl olursa olsun bir barınak bulunmasıydı. Geçici olarak oraya yerleşecekler, biraz da yiyecek tedarik edeceklerdi. Sonra birbirlerine danışarak gereken neyse onu yapacaklardı.

Yiyecek bakımından kafayı kurcalayacak bir şey yoktu. Geminin kumanya ambarı, kazada hayatta kalanlar için boşalmıştı; bölgenin sunacağı kaynaklar da işin cabasıydı. Kırılan dalgalar şuraya buraya, deniz üstündeki kayalara gemiden bir sürü eşya fırlatmıştı. Suların çekilmesi bu manzarayı daha net biçimde gösteriyordu. Tom ve arkadaşları birkaç fiçı bisküvi, konserve kutuları, kuru et

sandıkları topladılar. Deniz suyu bu malzemeye hiç zarar vermemiştir. Yiyecek içecek bakımından küçük grup uzunca bir süre güvence altındaydı. Bu süre zarfında pekala bir köy ya da kasabaya ulaşabilirlerdi. Yani bu bakımdan, korkacak bir şey yoktu. Gemiden artakalan çeşitli kalıntılar güvenli bir yere yerleştirildi; böylece yükselen sular onları alıp götürmezdi.

Tatlı su sorun sayılmazdı. İlk başta, Dick Sand küçük ırmaktan birkaç litre su alması için Hercule'ü gönderdi. Ama güçlü kuvvetli zenci, bir fıçı suyu omzunun üstünde getirdi. Su serin ve temizdi; gelgit olayı onu içilebilir kılmıştı.

Ateşe gelince, yakmak zorunlu hale gelirse, etrafta kuru ağaç dalları, sakızağaçlarının çürümüş kökleri yok sayılmazdı. Bunlar bütün yakacak ihtiyacını karşılayabilirdi. Amansız tütün tiryakisi olan İhtiyar Tom bir miktar kavı iyi korunan bir kutuya sımsıkı kapattı. Ateş yakmak gerektiği zaman kumsaldaki çakmaktaşları yeterli olacaktı.

Geriye küçük grubun içine büzülüp barınabileceği bir oyuk bulmak kalıyordu. Bir gece dinlendikten sonra yürümeye koyulmak daha uygun olacaktı.

Söz konusu yatak odasını küçük Jack buldu. Uçurumun dibinde dolanırken, bir kayanın arkasında bir mağara keşfetti. Dalgalar içerisini oyarak perdahlamış, iyice açmıştı.

Küçük çocuk hayran kaldı. Sevinç çığlıkları atarak annesini çağırdı, zafer dolu bir edayla keşfini gösterdi.

“Güzel bir yer Jack'im!” cevabını verdi Misis Weldon. Uzun süre bu sahilde Robinsonlar gibi yaşamak zorunda kalırsak, bu mağaraya senin adını vermeyi unutmayız.”

Mağaranın dört beş metre derinliği vardı ve aynı ölçekte genişlik gösteriyordu. Ama küçük Jack açısından kocaman bir barınaktı. Her neyse, kazazedeleri içine alacak yeterlikteydi ve -bu özelliğini Misis Weldon ile Nan sevinçle karşıladılar- oldukça kuruydu. Ay o sırada birinci dördünde bulunuyordu, nitekim suların gelgit olayından korkmaya gerek yoktu. Yükselen sular uçurumun dibine, sonuçta mağaraya ulaşamazlardı. Yani insanlar uzunca bir süre dinlenebilirlerdi.

On dakika sonra, herkes deniz yosunundan bir örtünün üzerine uzanmıştı. Negro da küçük gruba katılmak zorunda kalmış, ortaklaşa yemekten payını almıştı. Herhalde, içine yıllankavi akarsuyun daldığı balta girmemiş ormanda tek başına tehlikeye atılmayı doğru bulmamıştı.

Öğle vakti saat birdi. Konserve et, bisküvi, tatlı su, ayrıca Bat'ın yaklaşık yetmiş litresini kurtardığı romdan birkaç yudum, bu yemeğin mөнüsünü oluşturdu.

Gerçi Negro yemeğe katılmıştı fakat konuşmalara hiç katılmıyordu. Konuşmaların içeriğinde kazazedelerin durumunu düzeltecek önlemlerin tartışması yer alıyordu. Pek belli etmemekle birlikte, Negro bunları dinlemiş ve kuşkusuz yararlanmıştı.

Bu zaman zarfında Dingo, mağaranın önünde nöbet tutuyordu. Herkes sakin sakin oturabilirdi. Hiçbir canlı varlığın sahilde belirmediği kesindi; aksi halde sadık köpek herkesi uyandırırdu.

Yanına kıvrılarak uykuya dalmış olan küçük Jack'e sarılan Misis Weldon söze girdi, “Dick, dostum,” dedi, “bize gösterdiğin bağlılıktan dolayı herkes adına teşekkür ederim, ama seninle işimiz daha bitmedi. Gemide nasıl bizim kaptanımız olduysan, karada da kılavuzumuz olacaksın. Sana güveniyoruz. Haydi konuş! Ne yapmamız lazım?”

Misis Weldon, yaşlı Nan, Tom ve arkadaşları, herkesin gözü genç denizcinin üzerindeydi. Negro bile acayip bir ısrarla ona bakıyordu. Doğal olarak Dick Sand'in vereceği cevap, özellikle onu ilgilendiriyordu.

Dick Sand birkaç saniye düşündü. Sonra, “Misis Weldon,” dedi, “ilk iş olarak bizim için önemli olan, nerede bulunduğumuzu öğrenmek. Öyle sanıyorum ki bizim gemi Peru kıyılarında bir yerde karaya oturdu. Rüzgar ve akıntılar onu buraya kadar sürüklemiş olsa gerek. Peru'nun güneyinde bir yerde miyiz? Yani çok az meskun olan, pampalarla kaplı bir yer mi burası? Olabilir. Son derece ıssız

şu kumsaldan belli oluyor; yakında kimsecikler yok. Anlaşılan en yakın yerleşim yerinden hayli uzaktayız. Bu da tatsız bir durum!”

Misis Weldon, “Peki ne yapmalı?” diye yineledi.

“Kanımca,” diye ekledi Dick Sand, “içinde bulunduğumuz durumu belirlemeden bu barınağı terk edemeyiz. Yarın, bir gecelik dinlenmenin ardından, aramızdan iki kişi keşif yapmaya gidecek. Çok uzaklaşmadan bir iki yerli bulmaya çalışacaklar. Onlardan bilgi alıp mağaraya dönecekler. On beş yirmi kilometrelik bir çember içinde kimsenin bulunmaması mümkün değil.”

Misis Weldon, “Ayrılacak mıyız?” dedi.

Genç denizci, “Bana göre zorunlu,” cevabını verdi. “Hiçbir bilgi edinemezsek, bu bölge tümüyle ıssızsa! O zaman, başımızın çaresine bakarız.”

Misis Weldon bir an düşündükten sonra, “Hangimiz keşfe gidecek?” diye sordu.

Dick Sand, “Bunu kararlaştırırız,” cevabını verdi. “Her şeyden önce, siz Misis Weldon, Jack, Mösyö Bénédict ve Nan mağaradan ayrılmayacaksınız. Bat, Hercule, Actéon ve Austin sizin yanınızda kalacak, Tom ve ben araştırmaya gideceğiz.”

Sonra aşçıbaşına bakarak ekledi:

“Negoro herhalde burada kalmayı tercih edecektir, öyle değil mi?”

Daha fazla anlamaya yanaşmayan Negoro, “Büyük olasılıkla öyle,” dedi.

Genç denizci devam etti:

“Dingo’yu yanımıza alacağız. Keşifte yardımcı olabilir.”

Adının telaffuz edildiğini duyan Dingo mağaranın önünde belirdi ve Dick Sand’in planını onaylarmış gibi kısıp kısıp havladı.

Genç denizci bu öneriyi yapmıştı ama, Misis Weldon düşünceli havasından kurtulamamıştı. Birbirinden kısa süre de olsa ayrılma fikri onun için çok kritik durumdu. *Pilgrim*’in kazaya uğraması sık sık bu sahili ziyaret eden yerli kabilelerin çok geçmeden dikkatini çekebilirdi. İster kuzey ister güneyden gelen enkaz yağmacıları saldırıya geçebilirlerdi. Bunun için, hep bir arada bulunmak daha güvenli değil miydi?

Genç denizcinin önerisine karşı yapılan bu eleştiri, gerçekten tartışılmayı hak ediyordu.

Ne var ki Dick Sand’in öne sürdüğü kanıtlar karşısında geçersizleşti. Genç denizcinin gözlemleri söyleydi: Buradaki yerlileri Afrika ya da Polinezya vahşileri ile karıştırmamak gerekiyordu. Onlar tarafından yapılacak bir saldırıdan korkmamalıydı. Fakat bu bölgenin Güney Amerika’da nerede bulunduğunu, en yakın yerleşim noktasının ne kadar uzakta olduğunu öğrenmek, aşırı yorgunluğa mal olacaktı. Kuşkusuz ayrılmanın olumsuz yanları vardı; ama dağların eteklerine kadar uzanan bir ormanın ortasında körü körüne yürümekten kötü değildi.

Dick Sand ısrar ederek yineledi:

“Zaten ayrılmanın uzun süreli olacağını sanmam, hattâ uzun sürmeyeceğini iddia edebilirim. En çok iki gün sonra, Tom ve ben bir eve ya da yerliye rastlayamazsak, mağaraya döneceğiz. Zaten buna pek ihtimal vermiyorum, bölgenin içine doğru otuz kilometre dahi ilerlemedik; sonuçta coğrafi konumunu belirleyebiliriz. Değerlendirmelerimde yanılabilirim, çünkü elimde astronomik bakımdan o konumu belirleyecek aygıtlar yok. Enlem bakımından ya yukarda ya aşağıdayız!”

Misis Weldon endişe içinde, “Evet... Elbette hakkın var çocuğum!” dedi.

Dick Sand, “Ya siz, Mösyö Bénédict, bu plan hakkında ne düşünüyorsunuz?” diye sordu.

Kuzen Bénédict, “Ben mi!” dedi.

“Evet, fikriniz ne?”

Kuzen Bénédict, “Hiçbir fikrim yok,” karşılığını verdi. ”Önerilen şeyleri doğru buluyorum ve istenilen her şeyi yapacağım. Burada bir ya da iki gün kalmamız mı isteniyor? Benim işime gelir; kıyı

şeridini böcekbilimsel bakımdan incelerim.”

Misis Weldon Dick'e, “Sen planını uygula,” dedi. “Biz burada kalırız, ihtiyar Tom'la gidersin.”

Kuzen Bénédict son derece sakin, “Anlaştık” diye ekledi. “Ben bölgenin böceklerini ziyaret edeceğim.”

Genç denizci, “Çok uzaklaşmayın Mösyö Bénédict,” dedi. “Hiç tavsiye etmeyiz!”

“Merak etme çocuğum.”

İhtiyar Tom, “Özellikle bize bir sürü sinek getirmeyin!” diye ekledi.

Birkaç dakika sonra böcekbilimci, omzundan sarkan kıymetli teneke kutusu, mağaradan ayrılıyordu.

Neredeyse aynı zamanda, Negoro da ayrılıyordu. Öyle görünüyordu ki bu adam salt kendisiyle ilgileniyordu. Kuzen Bénédict orman içinde araştırma yapmaya gitmek için uçurumun yokuşlarını tırmanırken, o ırmağa doğru ağır adımlarla uzaklaşıyor, kıydan yukarı çıkarak ikinci kez gözden kayboluyordu.

Jack hâlâ uyuyordu. Onu Nan'ın dizleri üstünde bırakan Misis Weldon, kumsala doğru indi. Dick Sand ve arkadaşları onu izlediler. Söz konusu olan, denizin durumunun *Pilgrim*'in gövdesine kadar gitmeye elverişli olup olmadığını görmektir. Zira geminin içinde, küçük grubun hâlâ işine yarayacak bir dolu eşya bulunuyordu.

Yelkenlinin üzerine oturduğu sığ kayalıklar şimdi kurumuştur. Her çeşitten döküntünün ortasında, geminin iskeleti şöyle böyle belli oluyordu; kabaran sular bir kısmını örtmüştü. Görüntü Dick Sand'i biraz şaşırttı. Çünkü bildiği kadarıyla Pasifik'in Amerikan kıyısında gelgit olayları çok zayıftı. Ancak bu olay, kıyıyı döven çılğın rüzgarın marifeti şeklinde açıklanabilirdi.

Gemiyi gören Misis Weldon ve arkadaşları bir hüznü hissettiler. Günlerce onun içinde yaşamışlar, onun içinde acı çekmişlerdi! Kırık dökük hale gelen zavallı geminin üstünde, ne direk ne yelken kalmış, yaşamını yitiren bir varlık gibi yana yatmıştı.

Deniz geminin gövdesini büsbütün parçalamadan ona bakmak gerekiyordu.

Dick Sand ve kara derililer, *Pilgrim*'in yan tarafından sarkan tahtalardan güverteye çıkarak kolayca içeri girebildiler. Tom, Hercule, Bat ve Austin, kumanya ambarında yiyecek-içecek bakımından işe yarar ne varsa dışarı çekiyorlardı. Genç denizci oturma ve yemek salonuna girdi. Karaya oturma esnasında kış taraf su üstünde kalmış, çok şükür ki sular bu odayı basmamıştı. Dick Sand orada iyi durumda olan dört tüfek buldu; Purdey and Co. Fabrikasının mükemmel remingtonlarıydı bu silahlar. Ayrıca tüfeklerin fişekliklerinde yüz kadar fişek vardı. Bu durumda, küçük grup silahlanmış sayılırdı. Her ihtimale karşı, yerliler yolda saldırırlarsa kendilerini savunabileceklerdi.

Genç denizci bir cep fenerini almayı da ihmal etmedi. Yalnız geminin ön tarafında duran haritalar sulardan zarar görmüştü; kullanılacak gibi değildiler.

Ayrıca *Pilgrim*'in ambarında, balınayı parçalamaya yarayan birkaç sağlam büyük bıçak bulunuyordu. Dick Sand böylece arkadaşlarının silah donanımını tamamlayacaktı; altı tane bıçak seçti. Öte yandan, Jack'e ait olan bir oyuncak tüfeği yanında götürmeyi unutmadı.

Gemide kalan öteki eşyalara gelince, ya etrafa dağılıp saçılmışlar ya da işe yaramaz durumdaydılar. Zaten daha fazla eşya toplamak gereksizdi; yolculuk ne de olsa birkaç gün sürecekti. Yiyecek, silah, mühimmat fazlasıyla mevcuttu. Bu arada, Misis Weldon'un öğüdünü dinleyen Dick Sand, gemide bulunan bütün parayı aldı. Meblağ yaklaşık beş yüz dolardı.

Aslında az bir paraydı! Misis Weldon'un yanında daha çok dolar vardı. Ama bulamıyordu.

Negoro değilse, gemiye girip onları alan kimdi? Kaptan Hull'un ve Misis Weldon'un yedek akçesini aşırı kimdi? Tabii hiç kuşku yok, aşçıbaşydı. Bununla beraber, Dick Sand kararsız kaldı. Bu adam hakkında şimdiye kadar bildiği ve anladığı şey, korkulacak bir mizacı olmasıydı; öyle ki

başkasının uğradığı kötülük onu gülümsetiyordu! Evet, Negro kötü ruhlu bir tipti, ama onun bir haydut olduğu sonucuna varılabilir miydi? Dick Sand, karakteri gereği, bunu anlamasa olmayacaktı. Bu arada, kuşklar başka birinin üzerinde toplanabilir miydi? Hayır! Namuslu zenciler mağaradan bir an bile ayrılmamışlardı; oysa Negro kumsalda dolaşp durmuştu. Yalnızca o suçlu olabilirdi. Dick Sand sonuçta Negro'yu sorgulamaya karar verdi. Geri döner dönmez üstünü başına arayacak ve nasıl davranacağına karar verecekti.

Güneş ufukta alçalıyordu. O tarihte, kuzey yarımküreye ışık ve sıcaklık götürmek için henüz ekvatoru geçmemişti. Ama yaklaşıyordu. Deniz ve göğün birleştiği çizgiye neredeyse dik düşüyordu. Alacakaranlık kısa sürdü, gece aniden bastırdı. Bu görüntü genç denizcinin düşüncesini doğruluyordu. Demek ki karaya çıktıkları yer Güney Tropika ile Ekvator arasında bir sahil şeridi olsa gerekti.

O sırada, Misis Weldon, Dick Sand ve kara derililer mağaraya geri döndüler; birkaç saat istirahate çekileceklerdi.

Yoğun bulutlara bürünen göğü gösteren Tom uyardı:

“Gece zorlu geçecek.”

Dick Sand, “Evet,” dedi, “şiddetli rüzgar çıkacak. Ama şimdi ne önemi var! Zavallı gemimiz yok artık, bize ne fırtınadan!”

Misis Weldon, “Tanrı ne isterse o olsun!” dedi.

Koyu karanlığa gömülecek gece boyunca, kara derililerden her biri mağaranın girişinde sırayla nöbet tutacaklardı. Ayrıca etrafi kollaması bakımından Dingo'ya da güvenilebilirdi.

Bu arada, kuzen Bénédict'in geri dönmediğini fark ettiler.

Hercule var gücüyle seslendi. Çok geçmeden, böcekbilimcinin boynu kırılması pahasına uçurumun yokuşlarından indiği görüldü.

Kuzen Bénédict tam anlamıyla çok kızgındı. Ormanda bir tek yeni tür böceğe rastlamamıştı. Hayır, koleksiyonuna katmaya layık bir tek böcek yoktu. Akrepler, kırkayaklar ve öteki çokbacaklılardan istemediği kadar vardı! Ve bilindiği gibi kuzen Bénédict'in çokbacaklılarla arası pek yoktu.

Kuzen:

“Böcekbilimsel bir müzenin onuru olan şu Amerikan altıayaklılardan birine rastlayamadan sekiz on kilometre yapmaya, fırtınaya göğüs germeye, karaya oturmaya hiç değmezmiş! Evet! Bunca çabaya yazık!”

Sonuçta, kuzen Bénédict buralardan çekip gitmek istiyor, şu iğrenç sahilde bir saat daha kalmak istemiyordu.

Misis Weldon büyük oğlunu sakinleştirdi. Ertesi gün mutlu olacağını, şimdi herkesin mağaraya büzülerek güneşin doğuşuna kadar mışıl mışıl uyuyacağını söyleyerek onu teselli etti. O sırada Tom, iyice karanlık basmasına rağmen Negro'nun hâlâ geri dönmediğine dikkati çekti.

Misis Weldon, “Nerede olabilir?” diye sordu.

“Bize ne!” dedi Bat.

Misis Weldon, “Yook önemli,” dedi, “bu adamın bizim yanımızda olmasını isterim.”

Dick Sand, “Kuşkusuz haklısınız Misis Weldon,” cevabını verdi. “Ama bile bile sahte arkadaşlık yapmışsa, onu bizimle birleşmeye nasıl zorlarım, bilmem! Belki bizden kopmakta haklı nedenleri vardır, kimbilir!”

Sonra Misis Weldon'u bir köşeye çekerek ona kuşklarını açtı. Onun da kendisi gibi kuşkulandığını anlayınca hiç şaşmadı. Yalnız bir noktada farklı düşünüyorlardı:

Misis Weldon, “Negoro tekrar görünebilir,” dedi, “çaldığı şeyi emin bir yere saklamıştır. Kanımca yapacağımız en doğru şey, ona inanmasak da kuşklarımızı belli etmemek ve enayi olduğumuza onu

inandırmak.”

Misis Weldon’un hakkı vardı. Dick Sand onun fikrine katıldı.

Bu arada, defalarca Negro’ya seslendiler. Hiç cevap gelmedi. Ya çok uzakta olduğundan işitmiyordu, ya da artık geri dönmek istemiyordu.

O adamdan kurtuldukları için kara derililer hiç pişman değillerdi, ama az önce Misis Weldon’un dediği gibi, uzak da olsa yakın da olsa, artık ondan korkmanın bir anlamı kalmamıştı! Peki şu yabancı diyarda Negro’nun tek başına tehlikeye atılmasını nasıl açıklamalı? Yoksa şu karanlık gecede yolunu mu şaşırılmıştı? Boş yere mağaranın yolunu mu arıyordu?

Dick Sand ve Misis Weldon, bu işi nasıl çözümleneceklerini bilemiyorlardı. Her neyse, Negroyu beklemek için uykusuz kalamazlardı. Herkesin istirahat ihtiyacı vardı.

O anda, kumsala koşan köpek sert sert havladı.

Misis Weldon, “Neyin var Dingo?” diye sordu.

Genç denizci, “Bunu mutlaka anlamamız lazım,” dedi. “Galiba Negro geliyor.”

Bunun üzerine, Hercule, Bat, Austin ve Dick Sand ırmağın ağzına yöneldiler.

Fakat akarsuyun kenarına gelince, ne bir şey gördüler ne bir şey işittiler. Dingo şimdi susuyordu.

Dick Sand ve kara derililer mağaraya döndüler.

Gece uykusu mümkün olan en iyi şekilde organize edildi. Kara derililerden her biri dışarda sırayla nöbet tutacaktı.

Ama Misis Weldon endişeliydi, gözüne uyku girmedi. Ona öyle geliyordu ki üzerine çıkmak için o denli uğraştıkları şu kara parçası, umduğu gibi çıkmamıştı. Yakınlarının güvenliğinden korkuyor, dilediği gibi dinlenemiyordu.

HARRIS

Ertesi gün 7 Nisan'da, gün doğarken nöbet tutan Austin, Dingo'nun havlaya havlaya küçük ırmağa doğru koştuğunu gördü. Hemen ardından, Misis Weldon, Dick Sand ve kara derililer mağaradan fırladılar.

Kesinlikle bir şeyler oluyordu.

Genç denizci, "Dingo canlı bir varlığın kokusunu aldı, insan ya da hayvan olabilir," dedi.

Tom, "Her neyse, bu Negro olamaz," diye uyardı. "Aksi halde köpek öfke içinde havlardı."

Misis Weldon, salt Dick Sand'in anlayabileceği bir bakış atarak, "Negoro değilse, kim olabilir?" diye sordu. "O değilse, kim peki?"

Genç denizci, "Bunu birazdan anlıyoruz Misis Weldon," cevabını verdi.

Sonra, Bat, Austin ve Hercule'e seslendi:

"Silahlarınızı alın dostlarım ve benimle gelin!"

Kara derililer birer tüfek ve bıçak aldı. Tüfeklerin namlusuna fişek sürüldü ve böylece silahlanan dört kişi ırmağın kıyısına yöneldi.

Misis Weldon, Tom, Actéon mağaranın girişinde kaldılar. Küçük Jack ve Nan hâlâ içerideydi.

Güneş yeni doğuyordu. Doğudaki yüksek dağlar tarafından engellenen ışınlar, uçuruma doğrudan ulaşmıyordu. Gerçi batı ufku gidiyorlardı; günün ilk ışınlarıyla birlikte deniz parlıyordu.

Dick Sand ve arkadaşları kıyıyı izliyorlar, kıyının eğik yüzeyi ırmağın ağzıyla birleşiyordu.

Orada zıncı diye kımıldamadan duran Dingo havladı. Besbelli ki bir yerlinin kokusunu almıştı.

Gerçekten bu kez, gemideki düşmanı olan Negro söz konusu değildi.

O anda, bir adam uçurumun son eteğinden dönüyordu. Irmağın kenarından dikkatli dikkatli ilerliyor ve senli benli jestleriyle Dingo'yu sakinleştirmeye çalışıyordu. Anlaşıldığı kadarıyla güçlü hayvanın öfkesinden çekinip telaşlanmıyordu.

"Bu, Negro değil!" dedi Hercule.

"O olmasa da kaybedecek bir şeyimiz yok!" dedi Bat.

Genç denizci, "Evet," dedi, "büyük olasılıkla bir yerli. Bizi birbirimizden ayrılma sıkıntısından kurtaracak. Nihayet nerede olduğumuzu kesinlikle anlayabiliriz!"

Ve dördü birden tüfeklerini omuzlarına asarak yabancıya doğru yöneldiler.

Onların kendisine yaklaştığını gören yabancı aşırı şaşkınlık belirtileri gösterdi. Herhalde bu kara parçasında başka insanlarla karşılaşmayı hiç beklemiyordu. Tabii *Pilgrim*'in kalıntılarını henüz fark etmemişti. Öyle olmasa, şu kazazedelerin nereden çıktığını hemen anlardı.

Aslında, gece boyu kırılan dalgalar, geminin iskeletini parçalamıştı. Açık denizde yüzen enkaz parçalarından başka şey yoktu.

Yabancı, dört silahlı adamın kendi üzerine doğru geldiğini görünce, hemen durdu. Omzundan sarkan bir tüfek taşıyordu. Tüfeği hızla omzundan çekerek eliyle tuttu. Kendini pek güvende hissetmediği anlaşılıyordu.

Dick Sand bir selam verdi, yabancı bunu anlamıştı galiba, zira biraz kararsızlık geçirdi, sonra yaklaşmaya devam etti.

Dick Sand o zaman onu tepeden tırnağa süzdü.

Kırk yaşını geçkin, güçlü kuvvetli bir adamdı. Bakışları canlı, saçları ve sakalı kırlaşmıştı. Teni ormanların ve çayırların açık havasında yaşayan bir göçebeninki gibi güneşten yanmıştı. Tabaklanmış deriden bir çeşit bluzu setre yerine kullanıyordu; başını geniş bir şapka örtüyor, meşin çizmeler dizlerine kadar çıkıyordu; geniş dişli, tekerlekli mahmuzlar, yüksek topuklarında çınılıyordu.

Dick Sand'ın ilk sezdiği şey -gerçek olan da buydu- karşısındaki adamın bir yerli olmayıp pampaların alışlagelmiş serserilerinden biri olduğuydu. Yabancı kanı taşıyan ve pek makbule geçmeyen bu serüvencilere uzak bölgelerde çok sık rastlanırdı. Hattâ hayli katı tutumundan, sakalının kızılıntrak renginden anlaşılan şu ki yabancı Anglosakson kökenli olsa gerekti. Her neyse, ne yerli ne İspanyol'du.

Dick Sand adama İngilizce "Hoşgeldiniz!" deyince durum iyice anlaşıldı. Adam aynı dilde cevap vermişti ve telaffuzu gayet düzgündü.

Genç denizciye doğru ilerledi, "siz de hoşgeldiniz dostum!" diyerek Dick'in elini sıktı.

Kara derililere gelince, onlarla hiç konuşmayıp selam vermekle yetindi.

"İngiliz misiniz?" diye sordu Dick'e.

"Amerikalı'yız," cevabını verdi genç denizci.

"Güneyden mi?"

"Kuzeyden."

Bu cevap yabancıнын hoşuna gitmişti. Dick'in elini Amerikanvari biçimde daha kuvvetli sıktı.

"Genç dostum öğrenebilir miyim?" dedi, "bu sahilde ne arıyorsunuz?"

Tam o sırada yabancı, Dick'in vereceği cevabı beklemeden şapkasını çıkarıp selam verdi.

Misis Weldon kıyıda yaklaşmış ve onunla burun buruna gelmişti.

Yabancıнын sorusuna cevap veren o oldu.

"Mösyö," dedi, "biz kazazedeleriz, gemimiz dün şu sığ kayalıklarda parçalandı!"

Yabancıнын yüzünde bir merhamet duygusu belirdi, gözleri kayalıkta parçalanan gemiyi aradı.

Genç denizci, "Bizim gemiden geriye hiçbir şey kalmadı!" diye ekledi. "Dalgalar gece boyu onu tuz buz etmiş."

Misis Weldon konuşmasını sürdürerek, "Size soracağımız ilk soru, bizim nerede olduğumuz?" dedi.

Bu soruya hayret eden yabancı, "Güney Amerika'nın sahil şeridindesiniz," cevabını verdi. "Bu bakımdan şüphemiz mi var?"

Dick Sand, "Evet mösyö," dedi, "zira fırtına rotamızdan bizi saptırmış olabilir, bunu net biçimde belirleyemedim. Size soruyorum, tam olarak neredeyiz? Sanırım, Peru kıyısındayız, öyle mi?"

"Hayır genç dostum, hayır! Biraz daha güneyde! Bolivya kıyısında karaya oturdunuz."

"Ah!" yaptı Dick Sand.

"Hattâ Bolivya ile Şili'nin sınırdaş olduğu güney bölgesindesiniz."

Kuzeydeki yüksek burnu işaret eden Dick Sand:

"Peki şu burun hangisi?"

Yabancı, "Adını söyleyemem, bilmiyorum," diye karşılık verdi. "Ülkenin iç kısmını oldukça iyi bilirim, sık sık dolaştım. Ama sahili ilk kez görüyorum."

Dick Sand'i aldığı bilgiler düşündürüyordu. Gerçi pek şaşırılmamıştı. Onun tahmini akıntılar konusunda doğru çıkmamıştı, ama bu hata pek önemli sayılmazdı. Gerçekten Paskalya Adası'nda yaptığı ölçüme göre aşağı yukarı yirmi yedinci paralelle otuzuncu paralel arasında bulunduğunu anlamıştı. *Pilgrim* yirmi beşinci paralelde karaya oturmuştu. Zaten hayli uzun bir yolculukta *Pilgrim*'in çok aşırı bir sapmaya uğramasına imkân yoktu.

Kaldı ki yabancıların iddialarında kuşku uyandıracak bir şey yoktu. Sonra bu kıyı madem ki aşağı Bolivya'daydı, bu denli ıssız olmasının da şaşılacak bir yanı olamazdı.

Dick Sand, "Mösyö," dedi, "sizden öğrendiğime göre, Lima'dan hayli uzak mesafede olsak gerek."

"Oh! Lima uzak... Bu tarafta! Kuzeyde!"

Negoro'nun ortadan kaybolmasıyla içine iyice şüphe giren Misis Weldon, yabancıyı pürdikkat gözlemliyordu. Ancak şüphe uyandıracak bir tarafını görmedi. Tavırları, kendini ifade biçimi, normaldi.

"Mösyö," dedi, "merakımı mazur görün ama, Peru kökenliye pek benzemiyorsunuz!"

"Sizin gibi Amerikalıyım misis!.." cevabını verdi yabancı.

Amerikalı kadının adını söylemesini bekledi.

"Misis Weldon," dedi kadın.

"Benim adım Harris, Güney Karolina'da doğdum. Bolivya'nın pampaları uğruna memleketimden ayrılalı yirmi yıl geçti. Şimdi yurttaşlarımı görmek beni sevindirdi."

Misis Weldon, "Şimdi bu havalide mi oturuyorsunuz Mösyö Harris?" diye sordu.

Harris:

"Hayır Misis Weldon," dedi, "güneyde, Şili sınırında oturuyorum. Ama şimdi, kuzeydoğuda Atacama'ya gidiyorum."

Dick Sand, "Bu adı taşıyan çölün içinde miyiz acaba?" diye sordu.

"Tam anlamıyla genç dostum. Çöl, ufku örten dağların ötesine uzanır."

Dick Sand, "Atacama Çölü mü?" diye yineledi.

"Evet," dedi Harris. "Uçsuz bucaksız Güney Amerika'nın bir ülkesi gibidir. Çeşitli bakımlardan farklılık gösterir. Üstelik kıtanın en ilginç ve en az bilinen parçasıdır."

Misis Weldon, "Tek başına mı seyahat ediyorsunuz?" diye sordu.

Amerikalı cevap verdi:

"Oh! Bu yolculuğu ilk kez yapmıyorum! Buradan üç yüz kilometre uzakta önemli bir çiftlik var, San-Felice Çiftliği. Kardeşlerimden birine aittir. Ticari işim için kardeşime gidiyorum. Benimle gelmek isterseniz, orada çok güzel ikram görürsünüz. Atacama kentine ulaşabilmeniz için ulaşım araçları eksik değildir. Kardeşim size araç bulmaktan zevk duyacaktır."

İçtenlikle yapılan öneriler, Amerikalının lehine şeylerdi. Çok geçmeden, Misis Weldon'a dönerek, "Şu zenciler köleniz mi oluyor?" diye sordu.

Eliyle Tom ve arkadaşlarını gösteriyordu.

Misis Weldon heyecanlı heyecanlı, "Artık ABD'de köle yok," dedi. "Kuzey köleliği kaldıralı uzun zaman oldu. Güneyinde Kuzey örneğini taklit etmesi gerekti!"

Harris, "A! Bu doğru," cevabını verdi. "1862 savaşının bu vahim sorunu çözdüğünü unutmuştum."

Sonra kara derililerden söz eden bir Güney Amerikalının diline dolaşan sivri, alaycı bir tonlamayla, "Bu yiğit insanlardan özür dilerim," diye ekledi. "Ama bu centilmenlerin hizmetinizde çalıştığını görünce, sandım ki..."

Misis Weldon ciddi ciddi, "Mösyö, bizim hizmetimizde değillerdi ve asla olmayacaklar," karşılığını verdi.

O sırada ihtiyar Tom, "Size hizmet etmek bizi onurlandırır Misis Weldon," dedi. "Ama Mösyö Harris şunu bilmeli ki biz kimsenin malı olmayız. Ben köleydim, doğru, altı yaşında Afrika'da satıldım. Oğlum Bat, azat edilmiş bir babadan doğmuştur. Arkadaşlarıma gelince, özgür ana babadan doğmuşlardır."

Harris, Misis Weldon'un pek ciddi bulmadığı bir ses tonuyla, "Sizi kutlayabilirim!" cevabını verdi. "Zaten, Bolivya toprağında köleler bulunmaz. Yani korkacak bir şey yok. İngiltere'ye bağlı

devletlerde olduğu gibi, burada da özgürce hareket edebilirsiniz.”

O sırada, küçük Jack gözlerini ovuştura ovuştura, yanında Nan, mağaradan çıktı.

Annesini görür görmez, ona doğru koştu. Misis Weldon onu şefkatle kucakladı.

Amerikalı küçük Jack’e yaklaşıp, “Sevimli çocuk!” dedi.

Misis Weldon, “Benim oğlum,” diye cevap verdi.

“Oh! Misis Weldon, hem kendiniz hem oğlunuz için çok endişelenmiş olmalısınız. Zira oğlunuz bunca acılara katlanmış!”

Misis Weldon, “Tanrı onu o acılardan kurtarıp sağ salim bana teslim etti,” dedi. “Bizi de kurtardı Mösyö Harris.”

Harris, “İzin verir misiniz onu yanaklarından öpeyim?” diye sordu.

Misis Weldon, “Tabii memnuniyetle,” cevabını verdi.

Gelgelelim, “Mösyö Harris”in yüzü küçük Jack’in pek hoşuna gitmemişti. Zira annesine daha sıkı sokuldu.

Harris, “İşe bak!” dedi. “Yani benim sizi öpmemi istemiyorsunuz! Demek sizi korkutuyorum küçük adam!”

Misis Weldon hemen cevabı yetiştirdi:

“Onu mazur görün mösyö! Çekingenliğinden yapıyor.”

Harris, “Öyle olsun!” dedi, “Uzun uzun tanışırız, bir kere çiftliğe gidelim de! Kibar midilliye binince çok eğlenecek, o benim hakkımda kötü konuşmaz!”

Ne var ki Mösyö Harris’in kendisini öpme teklifi gibi, kibar midilli müjdesi de küçük Jack’in yüzünü güldürmeye yetmedi.

Durumdan canı sıkılan Misis Weldon, lafi değiştirmeye yeltendi. Kendini zorunlu hissederek yardımda bulunmaya çalışan bir adamın kalbini kırmak hoş değildi.

Dick Sand bu zaman zarfında San-Felice Çiftliği’ne gitme önerisini düşünüyordu. Harris’in dediği gibi önlerinde üç yüz kilometrelik bir yol vardı. Ormanları, ovaları aşacaklardı. Kesinlikle çok yorucu bir yolculuktu, zira ulaşım araçları çok yetersizdi.

Genç denizci, bu açıdan birtakım gözlemler sundu ve Amerikalı’nın cevabını bekledi.

Harris, “Gerçekten biraz uzun bir yolculuk,” dedi. “Yüz adım kadar geride, ırmak kıyısının arkasında bir atım var. Onu Misis Weldon ve oğluna tahsis edebilirim. Bizim için yayan gitmek zor sayılmaz; hattâ çok yorucu olmaz. Zaten üç yüz kilometre yapacağız dedim ama, şu ırmağın akıntısını izleyeceğiz. Daha önce aynı yolu izledim. Ormandan geçen yolu izlersek mesafe en az yüz otuz kilometre kısalmış olur. Nitekim günde on beş kilometre ilerleyerek sanırım, çok perişan olmadan çiftliğe ulaşabiliriz.”

Misis Weldon Amerikalı’ya teşekkür etti.

Harris, “Önerimi kabul ederek bana en büyük teşekkürü yapmış oldunuz,” karşılığını verdi. “Şu ormandan daha önce hiç geçmedim ama, orada zorlanacağımı sanmam, çünkü pampa alışkanlığım vardır. Yalnız daha ciddi bir sorun var. Yiyecek-içecek sorunu. Ben yalnızca San-Felice Çiftliği’ne yetecek kadar erzak almıştım...”

Misis Weldon, “Mösyö Harris,” dedi, “çok şükür yeterli miktarda erzakımız var, onları seve seve sizinle paylaşırız.”

“Pekala Misis Weldon, gördüğüm kadarıyla her şey yolunda. Yola çıkmaktan başka yapacak işimiz yok.”

Harris ırmak kıyısına doğru yöneldi. Orada bıraktığı yerden atını getirecekti. Tam o sırada, yeni bir soru sormak için Dick Sand onu durdurdu.

Kıyı şeridinden ayrılarak bitmez tükenmez ormanın içine dalıp ilerlemek, genç adamın işine

gelmliyordu. İçinde ne de olsa denizci ruhu vardı; kıyından inip çıkararak gitmek onun işiydi.

“Mösyö Harris,” dedi, “Atacama Çölü’nde yüz doksan kilometre mesafe katetmektense, kıyından niye gitmiyoruz? O da mesafe, bu da mesafe; ister kuzey, ister güney olsun, en yakın kente ulaşmak en doğrusu değil mi?”

Kaşları hafifçe çatılan Harris, “Ama genç dostum,” diye cevap verdi, “kıyı boyunda bir kente ulaşmanız için en az beş yüz altı yüz kilometre katetmeniz lazım; zaten sahili tam bilmiyorum.”

Dick Sand:

“Kuzey tamam da, ya güney?..” diye sordu. Amerikalı:

“Güneyde, Şili’ye kadar ilerlemek gerekir. O yol çok uzundur. Ben sizin yerinizde olsam, Arjantin Cumhuriyeti’nin pampaları boyunca gitmek istemem. Bana gelince, üzgünüm ama, size eşlik edemeyeceğim.”

Bu kez Misis Weldon sordu:

“Şili’den Peru’ya giden gemiler bu kıyından mı geçiyor?”

“Hayır,” dedi Harris. “Çok açıktan gidiyorlar; onlara rastlayamazsınız.”

Misis Weldon, “Anlaşıldı,” dedi. “Peki Mösyö Harris’e soracağın başka soru var mı Dick?”

Kolay kolay pes etmemeyen genç adam, “Bir tane daha var Misis Weldon,” cevabını verdi. “Mösyö Harris’e şunu soracağım: San Fransisco’ya geri dönmek için hangi limanda gemi bulabiliriz söyleyebilir mi?”

Amerikalı, “Bana sorarsanız genç dostum,” dedi, “tam doğru bir şey söyleyemem. Bildiğim tek şey, sizi San-Felicia Çiftliği’ne götürdükten sonra Atacama kentine ulaşım aracı temin etmek ve oradan...”

Bu kez Misis Weldon, “Mösyö Harris,” dedi, “Dick Sand’in önerilerinizi kabul etmemekte kararsız kaldığınızı düşünmeyin lütfen!”

Bu kez Dick Sand cevap verdi.

“Hayır Misis Weldon, hayır, elbette öyle şey düşünmüyorum. Kararsız değilim, yalnız kıyı şeridini izleyememekten dolayı sıkıntı duyuyorum. Birkaç derece kuzey ya da birkaç derece güneyden izlese ne olurdu! Bir limanın yakınlarına gelirdik, bu sayede memleketimize dönmemiz kolaylaşır, Mösyö Harris’in bizim için yorulmasının önüne geçerdik.”

Harris devam etti:

“Sizi yanıltığımı sanmayın Misis Weldon, endişe etmenize gerek yok. Tekrar söyleyeyim, yurtaşlarıyla çok nadir karşılaşma fırsatı bulurum. Onun için kendimi size karşı yükümlü kılmak bana göre büyük bir zevktir.” Misis Weldon, “Teklifinizi kabul ediyoruz Mösyö Harris,” karşılığını verdi, “ama sizi atınızdan yoksun bırakmak istemem. İyi yürüyüşçüyümdür...”

Harris saygıyla eğilerek:

“Ben de iyi yürüyüşçüyümdür. Pampalarda uzun yürüyüşlere alıştım. Kervanınızı geciktirecek ben olmam. Olmaz öyle şey Misis Weldon, siz ve küçük Jack atı kullanacaksınız. Zaten, yol üstünde çiftliğin hizmetkarlarına rastlamamız mümkün. Atlara binmişlerdir; yerlerini bize bırakırlar!”

Dick Sand yeni düşünceler ileri sürdükçe Misis Weldon’un canını sıktığını anladı.

“Mösyö Harris,” dedi, “ne zaman yola çıkarız?”

Harris, “Hemen bugün olabilir genç dostum,” cevabını verdi. “Kötü sezon nisan ayında başlar; bir an önce San-Felice Çiftliği’ne varsanız iyi olur. Aslında, en kestirme yol yine ormandan geçiyor, hattâ en güvenli yol sayılır. Kıyı şeridine nazaran göçer yerliler bakımından daha az tehlikelidir. Zira bu adamlar yorulmak bilmez yağmacılardır.”

Dick Sand kara derililere dönerek, “Tom, dostlarım,” dedi, “yol hazırlıklarına başlamaktan başka geriye bir şey kalmadı. Geminin artakalan kumanyasını götüreceğiz. İçlerinden en kolay taşınabilir erzakı seçin. Küçük balyalar yapalım. Herkes kendi payına düşeni taşıyacak.”

“Mösyö Dick,” dedi Hercule, “isterseniz, bütün yükü ben taşıyabilirim!”

Genç adam, “Yok, olmaz yiğit Hercule’üm!” cevabını verdi. “Yükü paylaşmamız en doğrusu.”

Hercule’e satışa çıkarılmış bir köle gözüyle bakan Harris, “Güçlü kuvvetli bir arkadaşsınız Hercule,” dedi. “Afrika pazarlarında çok pahalıya satılırdınız!”

Hercule gülerek:

“Ne kadar değerliysem, fiyatım da o kadardır. Beni yakalamak istiyorlarsa, köle tüccarları peşimden koşsunlar!”

Her şey ayarlanmıştı. Yola çıkışı çabuklaştırmak için herkes işe koyuldu. Zaten küçük grubun salt yiyecek-içecek ihtiyacı hazırlanacaktı. Yolculuk sahilden çiftliğe kadar sürecekti; olsa olsa on günlük bir yürüyüşü.

Misis Weldon, “Yalnız yola çıkmadan önce söyleyeyim Mösyö Harris,” dedi, “biz sizin konukseverliğinizi kabul edeceğiz ama, siz de bizim konukseverliğimizi kabul edin, rica edeceğim. Tüm kalbimizle yemek ikram ediyoruz!”

Harris keyifli keyifli cevap verdi:

“Kabul ediyorum Misis Weldon, saygıyla kabul ediyorum.”

“Birkaç dakika içinde yemek hazır olacak.”

“Olur Misis Weldon. O birkaç dakikadan yararlanacağım. Gidip atımı getireyim. O da karnını doyuracak.”

Dick Sand Amerikalıya, “Size refakat etmemi ister misiniz mösyö?” diye sordu.

Harris, “Nasıl isterseniz genç dostum,” dedi. “Gelin! Size ırmağın aşağı akıntısını göstereyim.”

İkisi birlikte gittiler.

Bu zaman zarfında, Hercule böcekbilimciyi aramaya gönderildi. Kuzen Bénédict etrafında olup bitenden dolayı endişeliydi. Uçurumun tepesinde dolanıp duruyor, “bulunmaz” böceğin izini sürüyor, zaten bulamıyordu.

Hercule istemese de kuzeni geri getirdi. Misis Weldon yola çıkacaklarını ona bildirdi ve on gün kadar bölgenin içinde ilerleyeceklerini söyledi.

Kuzen Bénédict hemen yola çıkmaya hazırdı. Bütün Amerika’yı boydan boya geçmeye razıydı, yeter ki yolda “koleksiyon yapması” için kendisine izin verilsindi.

Daha sonra, Nan’dan da yardım alan Misis Weldon, lezzetli bir yemek için kolları sıvadı. Yola düzülmeden önce iyi bir giriş olacaktı.

Bu arada Harris, beraberinde Dick Sand, uçurumunun dönemecini dönmüşlerdi. Üç yüz adımlık bir alan içinde ırmağın kıyısını izlediler. Orada, ağaca bağlı bir at, sevinçli kişnemeler çıkararak efendisinin gelişini karşıladı.

Dick Sand’in bilmediği cinsten sağlam bir hayvandı. Uzun boynu, kısa böğürleri ve uzun sağrısı, yassı omuzları vardı. Aslında at, Arap kökenli olduğunu belli eden ayırt edici özellikler yansıtıyordu.

Harris, “Görüyorsunuz ya genç dostum,” dedi, “sağlam yapılı bir hayvan, yolda çok işimizi görecektir, ona güvenebilirsiniz.”

Harris atını ağaçtan çözerken dizginlerinden tuttu; Dick Sand önde, kıydan geri dönmeye başladı. Genç adam bir ırmağa bir de ormana hızlı bir bakış attı. Fakat kendisini endişelendirecek bir şey görmedi.

Bununla beraber, Amerikalının yanına döndüğü zaman, adamın hiç beklemediği apansız bir soru sordu:

“Mösyö Harris,” dedi, “bu gece Negro adında bir Portekizliye rastladınız mı?”

Harris ne demek istendiğini anlamayan bir adam tavrıyla cevap verdi:

“Negoro mu? Negro neyin nesi?”

Dick Sand, “Geminin aşçısıydı,” cevabını verdi. “Ortadan kayboldu.”

Harris, “Boğulmuş olmasın?..” diye sordu.

Dick Sand:

“Olamaz, olamaz!” dedi. “Dün akşam, hâlâ bizimle beraberdi. Gece vakti bizden ayrıldı ve ırmağın kıyısından gitti. Onun için size soruyorum, siz aynı taraftan geldiniz, rastlamadınız mı?”

Amerikalı, “Kimseyle karşılaşmadım,” diye cevap verdi, “eğer sizin aşçı tek başına ormana girdiyse, yolunu şaşırması ihtimali çok kuvvetli. Belki biz giderken karşımıza çıkar!”

Dick Sand, “Evet... Olabilir!” dedi.

İkisi birlikte mağaraya döndükleri zaman, yemeği hazır buldular. Mönü dünkü gibi çeşitli konserveler, bisküvi ve tuzlu sığır etinden oluşuyordu. İştahlı Harris yemeğe şeref verdi.

“Haydi bakalım,” dedi, “görüyorum ki yolda açlıktan ölmeyiz! Genç dostumun bana sözünü ettiği şu zavallı Portekizli hakkında fazla bir şey söyleyemem.”

“Ah!” dedi Misis Weldon. “Negoroyu bir daha görmediğimizi Dick Sand demek size anlattı!”

Genç adam, “Evet Misis Weldon,” diye ekledi. “Mösyö Harris’in onunla karşılaşmış olduğunu öğrenmek istedim.”

Harris, “Anlaşıldı,” dedi. “Şimdi bırakalım şu kaçağı, biz kendi işimize bakalım! Ne zaman isterseniz yola çıkarız Misis Weldon!”

Herkes kendisine ayrılan eşyayı aldı. Hercule’den yardım alan Misis Weldon, ata yerleşti. Nankör küçük Jack bu nefis binek aracını kendilerine tahsis edene teşekkür etmeyi bile düşünmedi.

Jack annesinin önüne oturdu ve “mösyönün atını” çok iyi kullanacağını söyledi.

Atın gemini tutmasını ona bıraktılar. Kervanın reisi Jack’ti artık; bundan kendisinin hiç şüphesi yoktu.

YOLDA

Belirli bir korku içinde -şimdilik o korkunun gerçekliğini yansıtan hiçbir şey görünmemekle birlikte- Dick Sand ırmağın yamacını üç yüz adım tırmandıktan sonra, o ve arkadaşları balta girmemiş ormana daldı. Ormanda on gün boyunca ilerleyeceklerdi.

Buna karşılık, Misis Weldon hem kadın hem anne olarak tehlikeler karşısında iki katı endişe duyabilirdi, ama tam güveni vardı.

İki çok önemli neden içini rahatlatmıştı. İlk, içinde barınan hayvanlar ve yerliler bakımından şu pampa bölgesi öyle çok korkulacak bir yer değildi. Sonra, Harris'in öncülüğünde gidiyorlardı. Amerikalı çok güven verici bir kılavuzdu; yolunu şaşırması beklenemezdi.

Yol boyunca uygulanan yürüyüş düzeni şöyleydi:

İkisi de silahlı olan Dick Sand ve Harris küçük kafilenin başında ilerliyorlardı. Birinde uzun namlulu tüfek, öbüründe remington vardı.

Onların arkasından aynı şekilde silahlı olan Bat ve Austin geliyordu. Biri tüfek, öbürü büyük bıçak taşıyordu.

Daha sonra, at üstünde Misis Weldon ve küçük Jack, onların yanında Nan ve Tom yürüyorlardı.

En arkada, dördüncü remingtonla silahlanan Actéon, kemerinde bir balta taşıyan Hercule geliyordu.

Dingo, her an iz aramaktan bıkmayan bir köpek olarak gidiyor geliyordu. *Pilgrim*'in batmasından sonra bu kara parçasına çıkmasından beri, huyu suyu değişmişti. Sinirli görünüyor, boğuk boğuk homurdanıyordu. Bu homurtuda öfkeden çok üzüntü anlatan bir şey vardı. Herkes bunu anlamıştı ama içyüzünü kimse açıklayamıyordu.

Kuzen Bénédict'e gelince, Dingo kadar yürüyüş düzenine uymasını beklemek olanaksızdı. Özgürce hareket etmesine engel olmak şöyle dursun, zaten ona uyamazdı. Omzundan sarkan teneke kutusu, elinde kapını, boynuna asılı kocaman pertavsızı, bazen arkada kalıyor, bazen ön tarafa koşuyordu. Yüksek ot yığınlarını didik didik ediyor, "kanatlı" türü böcekleri ya da düzkanatlıları araştırıyordu. Sırf bu araştırma uğruna zehirli bir yılan tarafından sokulma riski taşıyordu.

İlk birinci saat, endişelenen Misis Weldon ona yirmi kez seslendi. Hiç aldırış etmedi.

Sonunda onu şöyle uyardı:

"Kuzen Bénédict, uzaklaşmamanızı önemle rica ediyorum. Bu bakımdan çok ciddiylim. Öğüdümü dinlemelisiniz. Son kez yineliyorum."

Laf anlamaz böcekbilimci, "Kuzinim," diyordu, "bir böcek yakaladığım zaman..."

Misis Weldon, "Bir böcek yakaladığınız zaman," diye cevap veriyordu, "ya onun serbestçe uçmasına izin verin, ya da aksi halde o teneke kutunuzu elinizden alacağım!"

Kuzen Bénédict sanki iç organlarını söküyorlarmış gibi haykırdı:

"Kutumu elimden almak mı!"

Misis Weldon acımasızca ekledi:

"Hem kutunuzu hem kapını!"

"Kapanım mı kuzin? Niçin gözlüğümü almıyorsunuz? Bunu yapamazsınız! Hayır! Yapamazsınız!"

“Aa tabii gözlüğünüzü de, onu unutmuştum! Bana hatırlatmanızdan dolayı teşekkür ederim. Bu sayede gözleriniz görmez, akıllı uslu davranırsınız!”

Üçlü tehdit, hiç laf dinlemeyen kuzenin şöyle böyle bir saat boyunca aklını başına toplamasını sağladı. Sonra yeniden uzaklaşmaya başladı, ama bu sefer ne kapanı ne kutusu ne de gözlüğü yanındaydı. Artık kimse karışmıyor, dilediği gibi hareket ediyordu. Hercule özellikle onu kollamayı üzerine aldı -zaten doğal olarak yerine getireceği görevlerden biriydi- Bénédict böceğin peşinde koşarken o da yanında olacaktı.

Bu iş için de anlaşma sağlandıktan sonra, kuzen Bénédict’le artık kimse ilgilenmedi.

Küçük kafiye bilindiği gibi iyice silahlanmıştı ve kendini ciddi biçimde korumaya hazırdı. Göçebe yerlilerle karşılaşmak tehlikeli olabilirdi; Harris de bu tehlikenin üzerinde ısrarla durmuştu. Ne var ki büyük olasılıkla onları hiç görmeyebilirlerdi.

Her neyse, öngörülen önlemlere saygıyla riayet etmek yeterliydi.

Balta girmemiş ormandaki patikalar, bu patika sözcüğünü hak etmiyordu. Bunlar insanlardan çok hayvanların geçiş yollarıydı; zar zor ilerlemeyi sağlıyorlardı. Nitekim, küçük kafilenin on iki saat yapacağı bir yürüyüşte ortalama sekiz on kilometre yürünecekti. Bu mesafeyi, Harris mantığa uygun biçimde hesaplamıştı.

Hava çok güzeldi. Güneş zirveye çıkıyor, ışınlarını neredeyse dikey dalgalarla yayıyordu. Harris bir uyarıda bulundu. Düzlükte sıcaklık dayanılır gibi değilmiş, ama şu balta değmemiş ağaç dalları sıcaklığı çekilir hale getiriyormuş.

Ormandaki ağaçların çoğunluğu herkesin yabancıydı. Ne Misis Weldon ve arkadaşları ne de kara derililer onları tanıyordu. Bu arada bir uzman, onları boylarından çok özellikleri bakımından gözlemlerdi. Şuradaki “bauhinia” ya da demir ağacıydı; orada “molompi” göze çarpıyordu. Bu ağacın sağlam ve hafif kerestesi, kayık kürekleri yapmaya elverişliydi, gövdesi bol miktarda reçine sızdırıyordu; daha ötede, renkli maddeler taşıyan “fustet’ler ve çapı beş metreyi bulan peygamber ağaçları görünüyordu. Yalnız bu ağaçlar, olağan peygamber ağaçlarından daha aşağı kalitede bitkilerdi.

Dick Sand bir yandan yürürken, diğer yandan Harris’e bu çeşitli bitkilerin adını soruyordu.

Harris onun sorusuna cevap vermeden önce, “Hiç Güney Amerika kıyılarını görmediniz mi?” diye sordu.

Genç adam, “Hiç görmedim,” dedi, “yolculuklarım sırasında bu kıyıları görme fırsatı bulamadım, aslında buraları bilen bir kişiyle de hiç konuşmadım.”

“Kolombiya kıyılarını, Şili ya da Patagonya kıyılarını da mı keşfetmediniz?”

“Yok, orasını da bilmem.”

Harris, “Belki yeni kıtanın bu bölümünü Misis Weldon ziyaret etmiştir!” dedi. “Amerikalı kadınlar seyahatlere çok meraklıdırlar, kuşkusuz...”

Misis Weldon lafa karışarak, “Hayır Mösyö Harris,” dedi, “kocamın ticari ilişkileri yüzünden sadece Yeni Zelanda’yı görebildim, başka yere gidemedim. Aşağı Bolivya’nın bu bölümünü bizden kimse bilmez.”

“O zaman hazırlıklı olun Misis Weldon. Siz ve arkadaşlarınız tuhaf bir ülkeyle karşılaşacaksınız. Burası, Peru, Brezilya ya da Arjantin’deki bölgelerle acayip bir çelişki oluşturur. Flora ve fauna bir doğabilimciyi şaşırtacak özellikler gösterir. Ah! Denebilir ki tam isabetli yerde karaya oturmuşsunuz, ne tesadüf!..”

“Sanırım bizi buraya getiren tesadüf değil Mösyö Harris, ama Tanrı.”

Harris dünya işlerine tanrısal iradenin karışmasını asla kabul etmeyen bir adamın ses tonuyla, “Tanrı! Evet! Tanrı!” dedi.

Sonuçta, bu ülkeyi ve ürünlerini küçük kafleden kimse tanııyordu. Harris ormanın ilginç ağaçlarını zevkli zevkli adlandırdı.

Aslında, kuzen Bénédict'in böcekbilimci olmasının yanında, botanikçi olmaması şanssızlıktı. Yeni böcek türleri bulamamıştı ama, botanik alanında güzel keşifler yapabiliirdi. Her boyda bitki, bolluk içinde yüzüyordu; öyle ki aynı bitkilere Yeni Dünya'nın tropikal ormanlarında henüz rastlanamamıştı. Kuzen Bénédict bu bitkilerden birkaçına kendi adını koyabiliirdi. Ama botaniği sevmiyordu. Hiç bitki tanııyordu. Hattâ çiçeklerden nefret ettiği söylenebiliirdi. O çiçeklerden bazıları böcekleri taç yaprağının içine hapseder, sonra zehirli öz sularıyla öldürürmüş.

Orman ara sıra bataklık alana dönüşüyor, ayaklarının altında bazen ırmağın kollarınca beslenen ıslak bir zemin oluşuyordu. Akarsu kolları geçişi tıkadığı zaman, geçilebilen yerleri seçiyorlardı.

Bu derelerin kıyılarında saz demetleri boy atmıştı; Harris onlara papirüs adını verdi. Aslında yanıılmıyordu; papirüs gillerden ot cinsi bu bitkiler, sulak dere kenarlarında bol miktarda bitiyordu.

Sonra, bataklık aşılınca, ormanın sık ağaçları daracık geçitleri örtüyordu.

Harris, Misis Weldon ve Dick Sand'in dikkatini çok güzel abanoz ağaçlarına çekti. Alışılmış abanoz ağacından daha iri şeylerdi ve ticari alışverişte kullanılan hemcinslerinden daha katı, daha siyah odunları vardı. Bir de hintkirazı ağaçları, denizden epey uzak mesafede olmalarına rağmen sayıca çok kabarıktı. Yosundan bir çeşit kürke bürünen ağacın bu süsü, dallarına kadar uzanıyordu. Yaygın gölgeleri, lezzetli meyveleri, onların kıymetini artırmıştı. Bu arada Harris şu hikâyeyi aktardı: Hiçbir yerli bu ağacı dikmeye cesaret edemezmiş. Ülkede geçerli olan batıl inanç şöyle dermiş: "Kim bir hintkirazı ağacı dikerse, ölür!"

Yolculuğun birinci gününde, küçük kafiye öğle vakti mola verdikten sonra, hafifçe eğik bir araziye tırmanmaya başladı. Bir yokuşlar dizisinin başı sayılmazdı bu tırmanma; dağ ile düzlüğü birbirine kavuşturan dalgalı bir çeşit yayladan çıkıyorlardı.

Orada biraz daha az sıkışık olan ağaçlar, kümeler halinde toplanmışlardı. Ot cinsinden bitkiler toprağı işgal etmemiş olsalar, aralık yerlerde yürüyüş daha kolaylaşacaktı. Hindistan cangıllarında yürüdükleri sanılabiliirdi. Irmağın aşağı vadisine nazaran, bitki örtüsü daha az bereketliydi. Ama Eski ya da Yeni Dünya'nın ılımlı bölgelerinden hâlâ üstündü. Bol bol çivit fidanı bitmişti; Harris'e göre, baklagillerden olan bu bitki, bölgenin en istilacı bitkisiymiş. Nerede bir tarla terk edilse, devedikeni ya da ısırganotu gibi hiç önemsenmeyen bu parazit, hemen orayı ele geçirirmiş.

Orman bir ağaçtan yoksun gibi görünüyordu; kauçuk ağacıydı bu. Oysa yeni kıtanın bu bölümünde çok yaygınmış. Gerçekten, çeşitli familyalara ait olan "ficus prinoides", "castilloa elastica", "cecropia peltata", "collophora utilis", "cameraria latifolia" ve özellikle "syphonia elastica", Güney Amerika eyaletlerinde sıkça görülür. İşin tuhafı, bit teki bile kendini göstermiyordu.

Öte yandan, Dick Sand dostu Jack'e kauçuk ağaçlarını göstereceğine söz vermişti. Ne var ki küçük oğlan büyük bir düş kırıklığına uğradı. Oysa asmakabaklarının, konuşan bebeklerin, eklemli kuklaların ve lastik balonların bu ağaçlardan çıkarıldığını hayal etmişti. Hiçbir ağaç göremeyince üzüldü.

Harris, "Biraz sabırlı ol küçük adam!" dedi. "Çiftliğin yakınlarında, bu kauçuklardan yüzlerce bulabiliriz."

Küçük Jack, "Güzel mi onlar, hepsi lastikten mi?" diye sordu.

"Tabii, hepsi lastik. Durun biraz bekleyin, hararetinizi söndürmek için iyi bir meyve yer misiniz?"

Bu önerisinden sonra, ağacın birinden biraz meyve topladı. Meyveler şeftaliler kadar lezzetliydi.

Misis Weldon, "Bu meyve zararsız, eminsiniz değil mi Mösyö Harris?" diye sordu.

Kendi dişleriyle meyveden bir dilim koparan Amerikalı, "Sizi temin ederim Misis Weldon," cevabını verdi. "Hiç şüpheniz olmasın, bu bir hint kirazıdır."

Harris'in daha fazla yalvarmasına fırsat bırakmayan küçük Jack, onu taklit edip meyveyi yedi. Armutların çok güzel olduğunu söyledi; hint kirazını armuta benzetmişti. Ağaçtaki meyveler hemen paylaşıldı.

Söz konusu hint kirazları, mart ve nisan aylarında olgunlaşan türdendi. Ötekiler ancak eylülde olgunlaşırdı; sonuçta meyveleri hamdı.

Ağzı tıka basa dolan küçük Jack, "Çok güzel! Çok güzel!" diyordu. "Ama dostum Dick uslu durursam, kauçukları göstereceğine söz vermişti. Kauçukları istiyorum!"

Misis Weldon, "Onları göreceksin Jack'im," diye yineledi. "Mösyö Harris sana güvence veriyor."

Küçük Jack devam etti:
"Yalnız bu kadar değil, dostum Dick başka şeye de söz verdi!"

Harris gülümseyerek, "Neye söz verdi?" diye sordu.

"Sinekkuşları mösyö."

Harris, "Sinekkuşların da olacak küçük adam," cevabını verdi. "Ama daha uzakta... daha uzak!"

Bu hayvancık, serçegillerden güzel bir kuştı. Sinekkuşlarının bolca yaşadığı bir ülkede bulunuyorlardı; birkaçını görmek isteyen küçük Jack'in hakkı vardı. Bu kuşların tüylerinden yararlanan yerliler, sanatsal örgüler yaparlardı.

Bolivya ormanlarında çok sayıda sinekkuşu vardı ama küçük Jack, Harris'in verdiği sözle yetinmek zorunda kaldı. Amerikalıya göre, henüz kıyıya çok yakındılar ve sinekkuşları Okyanus'a yakın ıssızlıklardan hoşlanmıyorlardı. İnsanın yaşadığı yerden ürkmüyorlardı. Nitekim çiftlikte her gün ötüşleri ile etrafi çınlatırlar, dokuma çıkırığına benzeyen kanat çırpışları duyulurdu.

Küçük Jack haykırdı:

"Ah! Oraya gitmeyi istiyorum!"

San-Felice Çiftliği'ne gitmenin en güvenli yolu, yolda duraklamamaktı. Nitekim Misis Weldon ve arkadaşları, yalnızca dinlenmelerine yetecek kadar zaman kaybediyorlardı.

Ormanın çehresi değişiyordu. Çok sıkışık olmayan ağaçların arasında geniş alanlar açılıyordu. Otlu örtünün belirli yerlerini delip yüzeye çıkan toprak, siyenit ve pembe renkli granit özelliği gösteriyor, bu çıkıntılar lacivert taşı plakalarına benziyordu. Yükseklerde kalın yumrulu bir bitki olan saparna çoğunlukta idi. Bu zambakgiller, içinden çıkılmaz bir birbirine dolaşıklık sergiliyorlardı. En doğrusu yine ormandan gitmek ve onun dar geçitlerini izlemektir.

Güneşin batışından önce, küçük kabile on iki kilometre mesafe katetmişti. Yol olaysız aşılmış, büyük yorgunluk yaşamamışlardı. Aslında ilk günün yürüyüşüydü bu ve ileri aşamalarda kuşkusuz daha çetin zorluklar gerçekleşecekti.

Herkes aynı kanıdaydı; mola verilmesi kararlaştırıldı. Geniş kapsamlı bir konaklama yapılmayacak, sadece geceyi geçireceklerdi. Sırayla bir kişi iki saatlik nöbet tutacaktı. Gece boyu böyle bir önlem yetiyordu; zira ne yerliler ne de korkulacak vahşi hayvanlar söz konusuydu.

Çok uygun bir barınak buldular. Kocaman bir hint kirazı ağacı, gür geniş dallarıyla doğal bir veranda meydana getiriyordu. İhtiyaç duyulursa, yaprakları arasına yerleşilebilirdi.

Yalnız, küçük kafilenin gelmesiyle birlikte ağacın tepesinden kulakları sağır edici sesler yükseldi.

Hint kirazı ağacı, bir papağan kolonisine ev sahipliği yapıyordu. Kavgacı, geveze, saldırgan kanatlılardı bunlar. Öteki kuşlara saldırıyorlardı. Avrupa'da kafeslerde tutulan hemcinslerinin ne denli uysal olduğunu düşünürseniz, acayip şekilde yanılırsınız.

Öyle gürültü koparıyorlardı ki Dick Sand susmalarını sağlamak ve kaçırılmak amacıyla tüfekte ateş etmeyi düşündü. Ama Harris engel oldu. Ne de olsa ıssız bölgedeydiler; ateşli silah sesi dikkati çekebilirdi.

"Sessiz ilerleyelim," dedi, "tehlike riski olmaz."

Yemek hemen hazırlandı. Bir şey pişirmeye gerek yoktu; yalnızca konserveler ve bisküvi vardı, içme suyu otların arasından sızan bir derecikten elde edildi; suyu içerken içine birkaç damla rom katıldı. Tatlı servisine gelince, hint kirazı ağacı orada hazır bekliyordu; meyveleri çok lezzetliydi. Ancak meyveler toplanırken papağanlar iğrenç çığlıklar atarak bu işlemi protesto ettiler.

Yemeğin sonunda, karanlık basmaya başladı. Yerden başlayarak uzayan gölgeler yavaş yavaş ağaçların tepesine çıktı, çok geçmeden yapraklar göğün daha ışıklı fonunda ince bir girinti çıkıntıya dönüştü, ilk yıldızlar pırıltılı çiçeklere benziyor, kararmakta olan son yaprakların arasından göz kırpyorlardı. Havanın kararmasıyla rüzgar kesildi, artık yaprakları titretmez oldu. Papağanlar da suskunlaşmalardı. Doğa uykuya yatmak üzereydi ve her canlı varlığı, derin uykusunda kendini izlemeye davet ediyordu.

Geceleme hazırlıkları fazla ayrıntılı olmamalıydı.

Dick Sand Amerikalıya, “Gece boyu güçlü bir ateş yakalım mı?” diye sordu.

Harris, “Gereği yok,” cevabını verdi. “Geceleri pek soğuk olmuyor, şu kocaman hint kirazı ağacı toprağın rutubetini çekmez. Yani ne soğuktan ne rutubetten korkmamız gerekmez. Genç dostum, az önce söylediğimi yineliyorum! İzimizi belli etmemeliyiz. Yani ne ateş ne de ateşli silah! Mümkün olduğu kadar!”

Misis Weldon, “Sanırım Mösyö Harris,” dedi, “bize anlatmış olduğunuz yerlilerden ve orman kaçaklarından korkmamıza gerek yok. Ama dört ayaklı başka kaçaklar da var; onlar ateşten ürkererek uzaklaşabilirler!”

Amerikalı, “Misis Weldon,” diye karşılık verdi, “şu ülkenin hayvanlarına çok değer veriyorsunuz! Aslında insanın onlardan korkmayacağı kadar, o hayvanlar insandan korkar!”

Jack, “Bir ormandayız,” dedi, “ormanda her zaman hayvanlar bulunur.”

Harris gülerek, “Nasıl hayvanlar ve hayvanlar varsa, orman var orman var, küçük adam!” diye cevap verdi. “Büyük bir parkın içinde olduğunuzu varsayın. Gerçekten yerliler bu ülke için boş yere şöyle dememişler: “Es como el Pariso!” Yani burası yeryüzü cenneti!”

Jack, “Yılan var mıdır?” diye sordu.

Misis Weldon, “Hayır Jack’im,” dedi. “Yılan yok. Rahat rahat uyuyabilirsin!”

“Ya aslan?” diye sordu Jack.

Harris, “Aslanın gölgesi bile bulunmaz küçük adam!” karşılığını verdi.

“O zaman kaplanlar mı var?”

“Annenize sorun. Bu kıtada kaplan bulunduğunu işitmiş mi?”

Misis Weldon, “Hiç duymadım,” dedi.

Gelişi güzel lafa karışan kuzen Bénédict, “Doğru!” dedi. “Yeni Dünya’da ne aslan ne kaplan var, ama jaguarlara ve pumalara rastlanıyor.”

Küçük Jack, “Onlar tehlikeli midir?” diye sordu.

Harris, “Yok canım!” dedi, “bir yerli bu hayvanlara saldırmaktan sakınmaz. Biz de güçlüyüz. İşte bakın! Kuvvetli Hercule, ayrı ayrı iki elini kullanarak aynı anda iki jaguarı birden ezebilir!”

Küçük Jack, “Isırmaya gelen bir hayvan olursa, bizi korursun, değil mi Hercule?” diye sordu.

Olağanüstü dişlerle donanımlı ağızını gösteren Hercule, “Onu ısırarak ben olurum Mösyö Jack!” cevabını verdi.

Dick Sand, “Evet, bizi kollayacaksın Hercule,” dedi, “arkadaşlarım ve ben sırayla yerine geçeriz.”

Actéon, “Öyle olmaz Mösyö Dick,” diye ekledi, “Hercule, Bat, Austin ve ben bu iş için yeterliyiz. Sizin bütün gece dinlenmeniz lazım.”

Dick Sand, “Sağol Actéon,” karşılığını verdi. “Yalnız...”

Misis Weldon, “Hayır! Bırak bu korkusuz adamlar işini yapsınlar sevgili Dick!” diye üsteledi.

Gözkapakları uykusuzluktan kapanan küçük Jack, “Ben de nöbet tutacağım!” diye ekledi.

Canını sıkmak istemeyen annesi, “Evet, Jack’im sen de nöbet tutacaksın!” dedi.

Küçük oğlan devam etti:

“Peki ormanda aslanlar ve kaplanlar yok ama, kurtlar vardır!”

Amerikalı, “Oh! Onlar sözüm ona kurt!” cevabını verdi. “Kurt bile değil, bir çeşit tilkidir onlar.

“Guaralar adı verilen orman köpekleri.”

Küçük Jack, “Peki bu guaralar ısırır mı?” diye sordu.

“Hıh! Bu hayvanlar Dingo’ya göre bir lokma yemektir.”

Uykuya dalmak üzere olan küçük Jack esneyerek, “Olsun,” dedi, “guaralar da kurttur, madem onlara da kurt deniyor!”

Bu sözün ardından Jack, bir hint kirazı ağacının gövdesine yaslanan Nan’ın kollarında sessiz sessiz kendinden geçti. Misis Weldon Nan’ın yanına uzanmıştı. Küçük oğluna bir öpücük kondurdu. Yorulan gözleri çok geçmeden kapandı.

Birkaç dakika sonra, Hercule ateşböceklerinin peşinde koşarken kafileden uzaklaşan kuzen Bénédic’ti konaklama yerine getiriyordu. Işılböceği ya da yıldızböceği de denilen bu hayvancıkları, zarif hanımlar canlı değerli bir taş gibi saçlarının arasına takarlar. Karanlıkta ışıldama özelliği olan ateşböceklerine Güney Amerika’da sıkça rastlanır. Kuzen Bénédic’ten hayvancıklardan güzel bir koleksiyon yapmak istiyordu. Gelgelelim itirazlarına rağmen Hercule fırsat tanımadı, yanına katıp mola yerine götürdü. Açıkçası Hercule bir talimat aldığı zaman bunu asker gibi uyguluyordu; bu da çok sayıda ateşböceğini böcekbilimcinin teneke kutusuna hapsedilmekten kurtardı.

Birkaç dakika sonra, etrafı kollayan dev cüsseli zenci hariç herkes derin bir uykuya dalmıştı.

ON GÜNDE YÜZ ELLİ KİLOMETRE

Yolcular ya da kaçaklar olsun, güzel yıldızların altında ormanda uyuyanlar genellikle ilginç olduğu kadar tatsız ulumalarla uyanırlar. Gece konserinde her çeşit sesi dinleyebilirsiniz: Gurk gurklar, homurdanmalar, gaklamalar, kih kihler, havlamalar... Yani neredeyse bütün “parlamento”.

Günün doğuşunu maymunlar karşılar. Küçük “marikina”yı, uzun kuyruklu yüzü alacalı küçük maymun sagu, “gri mono”, burada yaşar. Bu kalabalık familyanın daha pek çok örneğine rastlanır.

Dört elli hayvanlar arasında, Bélébuth suratlı, kuyruğu büyüleyici “guariba”lar tartışmasız en ilginç olanlarıdır. Güneş doğar doğmaz, sürünün en yaşlısı uğursuz, azametli bir sesle şarkı söylemeye başlar. Maymunların baritonudur. Onun ardından, genç tenorlar sabah senfonisini seslendirir. Yerliler der ki: Guaribalar “Pazar dualarını okuyorlar.”

Gelgelelim o gün, öyle görünüyor ki maymunlar sabah dualarını okumamışlardı. Çünkü çıt çıkmadı. Aksi halde sesler çok uzaktan işitilirdi. Boyunlarındaki dilkemiğinin şişkinliği, hızlı bir titreşim oluşturuyor, sesi uzaklara iletiyordu.

Sözün kısası, herhangi bir nedenden ötürü, ne guaribalar ne sagular ne de öteki dört elliler, kocaman ormanı alışılmış konserlerinin sesleriyle inlettiler.

Bu durum, göçer yerlilerin hoşuna gitmemiştir. Koral müziğin yerlilerin hoşuna gitmesi şöyle dursun, maymunları eti için avlıyorlardı. Bu et özellikle tütsülendiği zaman çok nefisti.

Dick Sand’le arkadaşlarının, guaribaların bu alışkanlığı hakkında kuşkusuz hiç bilgileri yoktu. Yoksa maymunlardan çıt çıkmaması onları da şaşırtırdı. Ardı ardına uykudan uyandılar. Birkaç saatlik istirahat onları kendine getirmiş, hiçbir olay bu dinginliği bozmamıştı.

Küçük Jack gerine gerine uykudan kalktı. Sorduğu ilk şey, Hercule’ün gece saatlerinde bir kurdu yiyip yemediği oldu. Hiçbir kurt görünmemiş, sonuçta Hercule henüz karnını doyumamıştı.

Zaten onun gibi herkesin karnı açtı. Sabah duasının ardından, Nan kahvaltı hazırlamaya başladı.

Mönü dün akşamki listenin aynısıydı. Üstelik orman sabahının havası herkesin iştahını açmıştı. Kimse yemek bakımından zorluk çıkarmak istemiyordu; ne varsa yediler. Gün boyu sürecek yürüyüş için her şeyden önce gücünü toplamak lazımdı. Herkes gücünü topladı. Kuzen Bénédict, açlığını gidermenin hayatın anlamsız ve gereksiz bir eylemi olmadığını belki ilk kez anladı. Bu arada, elleri cebinde bu bölgede dolaşmaya gelmediğini söyledi. Ateşböceklerini yakalamaya çalışırken eğer Hercule kendisine engel olmaya devam ederse, onunla hesaplaşacaklarmış.

Dev cüsseli zenci bu tehdide pek aldırmış etmedi. Bununla beraber, Misis Weldon onu bir köşeye çekerek büyük oğlunun sağa sola koşmasına göz yummasını, ama gözden kaybetmemesini tembih etti. Ne de olsa, Kuzen Bénédict’i yaşına özgü son derece doğal zevklerinden yoksun bırakmamak gerekiyordu.

Sabah saat yedide, küçük kabile doğuya doğru yöneldi. Dünkü yürüyüş düzeni aynen korunuyordu.

Orman hâlâ devam ediyordu. Bakir toprakta, sıcaklık ve rutubet, bitki örtüsünü canlandırmak için uyum sağlamışlardı; bu durumda bitkilerin egemenliğinin bütün gücüyle kendini gösterebileceği düşünülebilirdi. Bu geniş yaylanın paraleli, tropikal bölgelerle iç içe giriyordu. Bazı yaz aylarında, zirveden geçen güneş, ışınlarını dikey olarak buraya yansıtırdı. Dolayısıyla bu topraklar sıcaklığı

büyük miktarda tutar, toprağın altı nemli kalırdı. Nitekim art arda dizilen ağaçlar zincirinden ya da şu bitmez tükenmez ormandan daha görkemli bir şey olamazdı.

Bu arada, Dick Sand etrafı gözlemlemekten geri kalmadı. Harris'e göre, pampalar bölgesinde bulunuyorlardı. Pampa İspanyolca'da "geniş çayır" anlamına gelir. Belleği Amerikalıyı yanıltmıyorsa, söz konusu çayırlar şu özellikleri yansıtırlarmış: Susuzluk, ağaçsızlık, taşsızlık; yağmur mevsiminde bereketli deve dikenini bolluğu. Sıcak mevsimle birlikte deve dikenleri aşağı yukarı ağaççıklara dönüşür, içine girilmesi olanaksız çalılıklar meydana getirirlermiş; daha sonra cüce ağaçlar, dikenli ağaççıklar ortaya çıkarmış; bütün bu görünüm, düzlüklere çorak ve hüzünlü bir çehre verirmiş.

Oysa, Amerikalının kılavuzluğunda ilerleyen küçük kabile kıyı şeridini terk ettiğinden beri durum farklıydı. Orman hâlâ ufuk çizgisine kadar uzanıyordu. Evet, Dick Sand'in sandığı gibi burasının pampayla ilgisi yoktu. Harris söylemişti, acaba doğa bu bölgeyi Atacama yaylasından farklı mı kılmıştı? Genç adam zaten bölgeyi hiç tanımıyordu. Herhalde Andlar ve Pasifik Okyanusu arasında, Güney Amerikanın büyük çöllerinden birini oluşturuyordu!

O gün Dick Sand, bu konuda Amerikalı'ya birkaç soru sordu. Pampanın bu tuhaf çehresinin kendisini şaşırttığını belirtti.

Ancak Harris tarafından hemen yanılgıdan kurtarıldı. Harris, Bolivya'nın bu bölümü hakkında derin bilgi sahibi olduğunu kanıtlayan en doğru ayrıntıları açıkladı.

"Hakkınız var genç dostum," dedi. "Gezi kitaplarının size tasvir ettiği gibi hakiki pampa, hayli çorak bir düzlüktür. Orada yolculuk yapmak genellikle kolay sayılmaz. Kuzey Amerika'nın savanlarına benzer; şu farkla ki savanlarda sayıca daha fazla bataklık alan bulunur. Evet, Rio Colorado pampası, Venezuela'da Orinoco nehrinin geçtiği pampalar böyledir. Ama burada, öyle bir bölgedeyiz ki görüntü beni bile hayrete düşürüyor. Gerçekten bu yayladaki yoldan ilk kez geçiyorum. Bu yolun bizim yürüyüşümüzü kısaltacağını düşündük. Bütünüyle henüz görmedim ama, hakiki pampa ile şaşırtıcı biçimde çelişkiye düşüyor. Bu pampaları yüksek And sıradağları ve Cordillere arasında değil de, dağların ötesinde, yani Atlantik'e kadar uzanan kıtanın bütün doğu bölümünde bulabilirsiniz."

Dick Sand heyecanlanarak, "And Sıradağlarını aşmak zorunda kalır mıyız?" diye sordu.

Amerikalı gülümseyerek karşılık verdi:

"Hayır genç dostum. Ne dedim ben? Bulabilirsiniz; bulacaksınız, demedim. Merak etmeyin, bu yaylayı terk etmeyeceğiz. Orada en yüksek yerler altmış metreyi geçmez. Ah! Elimizdeki imkânlarla Cordilleres'i geçmemiz gerekseydi, sizi böyle bir maceraya asla sürüklemeydim."

Dick Sand, "Gerçekten en iyisi kıyı şeridini izlemek," dedi.

Harris onayladı:

"Oh! Yüz kez daha iyi! Zaten San-Felice Çiftliği Cordillere'in berisinde. Yani bizim yolculuk gerek birinci, gerek ikinci bölüm olarak hiçbir zorluk çıkarmayacak."

Dick Sand, "Peki şu ormanda yolunuzu kaybetmekten korkmuyor musunuz? Ne de olsa ilk kez geçiyorsunuz!" diye sordu.

Harris, "Hayır genç dostum, kaybolmam!" karşılığını verdi. "Şu ormanın uçsuz bucaksız denize bendediğini bilirim. Daha doğrusu denizin altı gibidir. Bir denizci suyun altında ölçüm yapamaz, dolayısıyla bulunduğu yeri saptayamaz. Ama ben ormanlarda yolculuk yapmaya alışmışım. Bazı ağaçların mevkiine bakarak yolumu bulabilirim. Yaprakların yönü, toprağın durumu ve oluşumu, açıkçası sizin gözünüzden kaçan binlerce ayrıntı bana yardımcı olur. Hiç şüpheniz olmasın, sizi ve arkadaşlarınızı gideceğiniz yere götüreceğim!"

Bütün bu sözler Harris tarafından gayet açık biçimde anlatılmıştı. Dick Sand'le kendisi, kabilenin

önünde sık sık söyleşirler, kimse onların konuşmalarına burnunu sokmazdı. Genç adam birtakım endişelerden kurtulamıyordu. Amerikalı o endişeleri gideremiyor, o da kendine saklıyordu.

8, 9, 10, 11, 12 Nisan günleri kayda değer bir olay yaşanmadan geçti. On iki saatte ancak on üç on dört kilometre ilerleyebiliyorlardı. Yemeklere ve dinlenmeye ayrılan saatler düzenli olarak art arda geliyor, yol yapmaktan biraz yorgunluk hissediyorlar, ama herkesin sağlık durumu gayet iyi gidiyordu.

Küçük Jack, alışık olmadığı ve kendisi için monotonlaşan orman yaşamından sıkılmaya başlamıştı. Üstelik kendisine verilen sözlerin hiçbiri tutulmamıştı. Kauçuk kuklalar, sinekuşları, bütün bunlar unutulmuş gibiydi. Dünyanın en güzel papağanlarını göstereceklerini vaat etmişlerdi; herhalde şu zengin ormanlarda o kuşlar yok sayılmazdı. İyi de şu bölgelerin kendine özgü yeşil tüylü papağanları, çıplak yanaklı, uzun sivri kuyruklu, parlak renkli, ayakları hiç yere dokunmayan aralar^[25], yüzleri tüylü, rengarenk muhabbetkuşları, nihayet, yerlilerin dediğine bakılırsa, eski kabilelerin dilini konuşan cır cır kuşları, neredeydi bütün bunlar?

Papağanlara gelince, küçük Jack kırmızı kuyruklu, ağaçların altında karınca gibi kaynaşan kül rengine jakolardan başkasını görmüyordu. Gelgelelim, jakolar kendisi için yeni sayılmazdı. Dünyanın her yanına yayılmışlardı. Evlerde dayanılmaz gevezelikler yaparlardı. Bütün “psittacins”^[26] familyasında, konuşmayı en çabuk öğrenen kuşlar bunlardı.

Şunu da eklemek gerekir, ormandaki yolculuktan Jack hoşnut kalmıyordu ama, kuzen Bénédict ondan beterdi. Yürüyüş boyunca sağa sola koşmasına pek izin verilmemişti. Üstüne üstlük, koleksiyonunu zenginleştirecek değerinde hiçbir böcek bulamamıştı. Akşam ateşböcekleri, ısrarla kuzene görünmekten kaçmıyorlar, kabuklarının fosforlama özelliği ile onu kendilerine çekmiyorlardı. Doğa, git gide suratsızlaşan zavallı böcekbilimciye kötü bir oyun oynuyordu.

Dört gün boyunca, kuzeydoğuya doğru yürüyüş aynı koşullarda devam etti. 16 Nisanda, kıyı şeridinden bu yana en az yüz elli kilometre katettiklerine inanıyorlardı. Eğer Harris yolu şaşırmasaydı, ki tereddütsüz şaşırmadığını ileri sürüyordu, San-Felice Çiftliğine mola verdikleri yerden en çok otuz kilometre mesafe kalmıştı. Kırk sekiz saat içinde, küçük kabile konforlu bir barınakla karşılaşacak, yorgunluğunu giderip dinlenecekti.

Bu arada, yaylayı tümüyle ortasından geçmişler, kocaman ormanda ne bir yerliye ne bir göçere rastlamışlardı.

Dick Sand kimseye bir şey söylemedi, ancak kıyı şeridinin başka bir yerinde karaya oturmadığına pişman oldu! Oysa daha güneyde ve daha kuzeyde köyler, kasabalar, çiftlikler bulurlar, çoktan Misis Weldon ve arkadaşları bir yere sığınmış olurlardı.

Ne var ki havali insan tarafından terk edilmiş gibi görünüyordu. Hayvanlar son günlerde daha sık görülmeye başlamıştı.

Bazen dert yanan uzun bir çığlık iştiliyor, Harris bu çığlığı iri yarı ağır hareketli hayvanların çıkardığını söylüyordu. Yoğun ağaçlıklı bölgelerde yaşayan bu hayvanlara ait^[27] adı verilirmiş.

Aynı gün öğle molasında, Misis Weldon’u endişelendirmekten geri kalmayan bir ıslık çalındı. Tuhaf bir sestti.

Misis Weldon birden ayağa kalkarak, “Ne oluyor?” dedi. Tüfeğini kavrayıp Misis Weldon’u koruyan Dick Sand, “Yılan!” diye bağırdı.

Gerçekten bir sürüngenin otların arasından süzülüp mola yerine sokulması tehlikeli bir durumdu. Bunun kocaman boagillerden olan bir boa yılanı olmasında şaşırtıcı bir şey olamazdı. Bu yılanlar bazen on beş metre uzunluğundadır.

Ancak Harris zaten kara derililerin kendilerini izlediğini söyledi Dick Sand’e. Bu bakımdan Misis Weldon’un içini rahatlatı.

Harris’e sorarsanız, iştilen ıslığı boa yılanı çıkarmamış; bu yılan ıslık çalmamış, insana

saldırmayan bazı dört ayaklılar bu sesi çıkarırmış ve havalide bunların sayısı hayli kabarıkmiş.

“İçiniz rahat olsun,” dedi, “bu hayvanları ürkütecek bir hareket yapmayın.”

Dick Sand, “Hangi hayvanlar?” diye sordu.

Harris, “Antiloplar genç dostum,” cevabını verdi.

Jack, “Çok görmek isterdim onları!” diye haykırdı.

Amerikalı, “Çok zor küçük adam,” dedi, “çok zor!”

Dick Sand, “Şu ıslık çalan antilopları kendimize yaklaştıramaz mıyız?” diye sordu.

Amerikalı başını sallayarak:

“Oh! Üç adım attınız mı bütün sürü sıvışır! Onları rahatsız etmemenizi tavsiye ederim!”

Ama Dick Sand meraklanmaktan geri kalmadı. Şu dört ayaklıları görmek istedi. Tüfek elde, otların arasına süzüldü. Birdenbire, bir düzine kadar küçük ve sivri boynuzlu sevimli antilop hızlı hızlı koşarak geçtiler. Canlı kızıl renkli tüyleri ormanın yüksek ağaç kümeleri altında ateşten bir bulut oluşturdu.

Genç adam geriye döndüğü zaman, “sizi uyarımtım,” dedi Harris.

Çok hızlı koşan antilopları yakından görebilmek olanaksızdı, ama aynı gün karşılarına çıkan bir hayvan grubu için durum farklıydı. Bunları görebiliyorlardı, tabii ayrıntılı biçimde değil, fakat onların ortaya çıkışı Harrisle arkadaşları arasında hayli tuhaf bir tartışma başlattı.

Akşam saat dörde doğru, küçük kabile bir ara bir açıklıkta durmuştu. Tam o anda, iri yapılı üç dört tane hayvan yüz adım kadar ileride bir çalılığın içinden fırladı ve hemen hızla kaçtı.

Amerika'nın uyarılarına rağmen, Dick Sand heyecanla tüfeğini omuzlayıp hayvanlardan birine ateş etti. Fakat tam kurşun isabet edecekken Harris tüfeği döndürdü ve genç adam ıska geçti.

“Ateş etmek yok! Ateş etmek yok!” demişti Amerikalı.

Harris'in uyarısına cevap vermeyen Dick Sand, “Ah! işe bakın, bunlar zürafa!” diye haykırdı.

Jack, atın terkisinde ayağa kalkarak, “Zürafalar!” diye yineledi. “Neredeler görmüyorum?”

Misis Weldon, “Zürafalar mı?” dedi. “Yanıyorsun sevgili Dick, Amerika'da zürafa ne arasın!”

Zürafa adını duyunca epey şaşırın Harris, “Doğru,” dedi, “bu bölgede zürafa bulunmaz!”

Dick Sand, “Peki onlar neydi?..” diye sordu.

Harris, “Tam bir şey diyemem!” karşılığını verdi. “Gözleriniz sizi yanıltmış olmasın? O hayvanlar devekuşu olamaz mı?”

Şaşkınlık içinde göz göze gelen Dick Sand ve Misis Weldon bir ağızdan, “Devekuşları mı?” dediler.

Harris, “Evet! Devekuşları!” diye tekrarladı.

Dick Sand üsteledi:

“Ama devekuşları kuştur, sonuçta iki ayaklıdır.”

Harris, “Güzel ya!” dedi, “öyle hızlı hızlı koşarak kaçan hayvanların iki ayaklı olduğu sonucuna vardım!”

“İki ayaklılar!” diye ekledi genç adam.

Misis Weldon devam etti:

“Bana öyle geliyor ki o hayvanlar dört ayaklıydı.”

İhtiyar Tom, “Bana da!” diye ekledi.

Bat, Actéon ve Austin yaşlı zenciye onayladılar.

Harris kahkahalar atarak, “Dört ayaklı devekuşları! İşin zevkli yanı da bu!” diye bağırdı.

Dick Sand yineledi:

“Dört ayaklı oldukları için onları zürafa zannettik, devekuşu değil.”

Harris itiraz etti:

“Olmaz genç dostum, olmaz öyle şey! Kesinlikle yanlış gördünüz. O hayvanların süratle kaçmalarından anlaşılıyor. Zaten, avcılar da sizin gibi çoğu kez yanılmışlardır.”

Amerikalının söylediği şeyler oldukça mantıklıydı. Bir devekuşu ile bir zürafanın boyları belirli bir mesafeden bakınca benzerlik gösterir ve insanı yanıltabilir, ister gaga ister burun olsun, ikisi de uzun bir boynun ucunda bulunur ve denebilir ki devekuşu aşağı yukarı bir zürafadır. Sadece arka ayaklardan yoksundur. Sonuçta iki ayaklı (devekuşu) ve dört ayaklı (zürafa) bu hayvanlardan biri ansızın önünüzden geçerse birbiriyle karıştırabilirsiniz.

Kaldı ki Misis Weldon ile arkadaşlarının yanılmasında en geçerli kanıt, Amerika’da zürafa olmamasıydı.

Dick Sand şöyle bir yorum yaptı:

“Sanıyordum ki Yeni Dünya’da zürafalar gibi devekuşları da bulunmaz!”

Harris cevap verdi:

“Genç dostum, özellikle Güney Amerika’da devekuşunun özel bir türü vardır. Bu türe “nandu” denir; az önce gördünüz!”

Harris doğru söylüyordu. Nandu Güney Amerika çayırlarında sık görülen uzun bacaklı kuşlardandır. Eti körpe olduğu zaman lezzetlidir. Güçlü kuvvetli hayvanın boyu, bazen iki metreyi aşar. Dik gagası, mavimtrak sık tüylerden oluşan uzun kanatları, ucunda tırnakları olan üç parmaklı ayakları vardır. Bu özellikleriyle Afrika devekuşlarından ayırt edilir.

Harris tarafından verilen bilgiler çok doğruydü. Nanduları iyi tanıdığı anlaşılıyordu. Misis Weldon ve arkadaşları yanıldıklarını kabul ettiler.

Harris, “Zaten,” diye ekledi, “başka bir devekuşu sürüsüne rastlamamız büyük olasılık. Bu kez dikkatlice bakın ve kuşları dört ayaklı hayvanlar zannetmeyin! Sonra genç dostum, benim uyarılarımı unutmayın, hangi hayvan olursa olsun ateş etmeyin! Yiyecek bulmak için avlanmaya ihtiyacımız yok! Tekrar ediyorum, ateşli bir silahtan çıkan ses bizi ormanda ele verir.”

Dick Sand bu arada düşüncelere daldı. İçindeki şüphe yeniden uyanıyordu.

Ertesi gün, 17 Nisan’da, yürüyüş tekrar başladı. Amerikalı, yirmi dört saat geçmeden küçük kafilenin San-Felice Çiftliğine yerleşmiş olacağını ileri sürdü.

“Orada Misis Weldon” diye ekledi, “bütün ihtiyaçlarımız karşılanacak ve birkaç gün dinlenmek sizi kendinize getirecek. Belki San Fransisco’daki konutunuzda alışmış olduğunuz konforu çiftlikte bulamayacaksınız, ama bizim işletmenin de konforlu olduğunu göreceksiniz. Kesinlikle yabani insanlar değiliz.”

Misis Weldon cevap verdi:

“Mösyö Harris konukseverliğinizden ötürü size teşekkür etmekle yetiniyoruz, hiç olmazsa bu duygularımızı kabul edin. Evet, artık geldik galiba!”

“Çok yorulduunuz mu?”

Misis Weldon, “Beni boş verin!” dedi. “Ama küçük Jack’in git gide güçsüzleştiğini fark ediyorum! İki de bir ateşi yükseliyor!”

Harris, “Evet anlıyorum,” karşılığını verdi, “bu yaylanın havası çok sağlıklıdır, ne var ki mart ve nisan aylarında insanı çarpabilir.”

Dick Sand, “Tabii kuşkusuz,” dedi, “fakat daima ve her yerde basiretli olan doğa, hastalığın yanında ilacı da düşünmüştür.”

Bunu pek anlayamayan Harris, “O nasıl oluyor genç dostum?” diye sordu.

Dick Sand, “Kınakınaların bölgesinde değil miyiz?” dedi.

Harris, “Gerçekten, haklısınız,” diye onayladı. “Ateş düşürücü kıymetli kabuğu üreten ağaçlar burada.”

Dick Sand, “Yalnız şaşılacak bir şey var,” dedi, “bir tekini dahi göremedik!”

Harris, “Ah! Genç dostum,” karşılığını verdi. “O ağaçları ayırt etmek kolay değildir. Genellikle uzun boyludurlar, kocaman yaprakları vardır, çiçekleri pembe renkli ve kokuludur. Bu özelliklerine rağmen onları kolay kolay keşfedemezsiniz. Kümeler halinde bitmeleri nadirdir. Daha ziyade orman içlerine saçılmışlardır. Kınakına mahsulünü toplayan yerliler onları ancak yeşil renkli yapraklarından tanırlar.”

Misis Weldon, “Mösyö Harris,” dedi, “bu ağaçlardan birini görürseniz beni uyarın.”

“Elbette Misis Weldon, ama çiftlikte kinin sülfatı bulabilirsiniz. Ateşi düşürmek için ağacın kabuğunu kesmekten daha iyidir. [28]”

Yolculuğun son günü başka olay yaşanmadan geçti. Akşam oldu, her zamanki gibi gece yatisı için mola verildi. Bu güne kadar yağmur yağmamıştı. Fakat hava bozmaya yüz tutuyordu. Zira topraktan ılık bir buhar yükseldi ve çok geçmeden yoğun bir sis yayıldı.

Gerçekten, yağmur mevsimi başlıyordu. Ne mutlu ki ertesi gün, konforlu bir malikane küçük kafileye kapılarını açacaktı. Birkaç saatlik mesafe kalmıştı.

Gerçi Harris, yolculuk boyunca geçen zamanı tam isabetle hesaplayamamıştı. Yine de çiftliğe dokuz kilometrelik bir mesafe kalsa gerekti. Gece yatisı için olağan önlemler alındı. Tom ve arkadaşları yine sırayla nöbet tutacaklardı. Dick Sand hiçbir şeyin gözden kaçırılmamasına dikkat etti. Her zamanki ihtiyatlı tavrını elden bırakmadı. Bir yandan, müthiş bir endişe kafasını kurcalıyor; ama etrafa henüz bir şey belli etmiyordu.

Yüksek ağaçlardan oluşan bir kümenin dibinde gecelediler.

Yorgunluğun da etkisiyle Misis Weldon’la yakınları uykuya dalmak üzereydi. O sırada kopan bir feryat onları yerlerinden sıçrattı.

Herkesten önce ayağa fırlayan Dick Sand sinirli sinirli, “Hey! Ne oluyor orada?” diye sordu.

Kuzen Bénédict, “Benim! Feryadı koparan benim!” cevabını verdi.

Misis Weldon, “Neyiniz var?” diye sordu.

“Bir şey beni ısırıldı!

Misis Weldon dehşet içinde, “Yılan mı?..” diye sordu.

Kuzen Bénédict cevap verdi:

“Hayır, hayır! Yılan değil, böcek. Ah! Yakaladım! Yakaladım!”

Harris, “iyi o zaman böceği ezin!” dedi. “Sonra bırakın bizi uyuyalım Mösyö Bénédict!”

Kuzen Bénédict, “Bir böceği ezmek mi!” diye bağırdı. “Asla! Asla! Önce görmek lazım!”

Harris omuz silkerek, “Alelade bir sivrisinektir!” dedi.

Kuzen Bénédict cevap verdi:

“Yok, hayır! Bir sinek! Çok ilginç olmalı!” Dick Sand küçük bir fener yakıp kuzen Bénédict’e yaklaştırdı.

Böcekbilimci haykırdı:

“Tanrısal lütuf! Bütün düş kırıklıklarımı teselli eden bir şey! Sonunda bir keşif yaptım!”

Saf adam saçmalıyor, sevinç içinde sineğe bakıyordu. Neredeyse öpecekti.

Misis Weldon, “Nedir bu?” diye sordu.

“Bir çiftkekanatlı kuzinim, çok tanınan bir çiftkekanatlı.”

Ve kuzen Bénédict sineği gösterdi; arıdan daha küçüktü. Donuk renkli, vücudunun iç kısmı sarı çizgiliydi.

Misis Weldon, “Bu sinek zehirli mi?” diye sordu.

“Hayır kuzin, insana hiç zararı yok. Ama hayvanlar söz konusu olduğu zaman, söz gelimi antiloplar, mandalar, filler için durum farklı! Ah! Güzel mi güzel bir hayvan!”

Dick Sand, “Peki Şu sineğin 6zelliğini bize s6yler misiniz M6sy6 B6n6dict?” diye ekledi. B6cekbilimci cevap verdi:

“Bu sinek, parmaklarımın arasında g6rd6ę6n6z bu sinek!.. 7eğesineği! Bir 6lkenin onurunu temsil eden 6nl6 7iftkanatlı! Bug6ne dek Amerika’da bu sineği kimse bulamadı!”

6rk6nt6 verici sineğin d6nyanın hangi tarafında bulunduğunu sormaya Dick Sand cesaret edemedi. Zira herkesin uykusu yarım kalmıştı.

Nitekim arkadaşları yeniden uykularına daldılar. Kendisini bunaltan yorgunluğa rağmen Dick Sand b6t6n gece g6z6n6 kırpmadı.

DEHŞET VERİCİ!

Artık geldik galiba. Aşırı yorgunluk Misis Weldon'un yolculuğa tahammül etmesini git gide zorlaştırıyordu. Zira koşullar dayanılmaz hale gelmişti. Ateşin yükseldiği anlarda kıpkırmızı, ara ara düştüğü zaman sapsarı kesilen küçük oğlunu bu durumda görmek ona acı veriyordu. Jack'e müşfik Nan bakıyordu ama, iyice endişelenen annesi bir an bile yanından ayrılmıyor, kollarından bırakmıyordu.

Evet! Artık geldik galiba. Amerikalıya bakılırsa, o günün akşamı, yani 18 Nisan akşamı, küçük kabile San-Felice Çiftliği'ne varmış olacaktı.

On iki gün süren yolculuk, açık havada on iki gece geçirmek, asla gözü yılmayan bir kadın olsa da Misis Weldon'u bunaltmıştı. Ama çocuk açısından durum daha kötü sayılırdı. Özenli bir bakımdan yoksun kalan küçük Jack'in hastalanması, hakından gelmeye yetmişti.

Dick Sand, Nan, Tom ve ötekiler yolculuğun yorgunluklarına katlanmışlardı.

Her ne kadar tükenmek üzere olsa da yiyecek stoku sorun çıkarmamış, hepsi sağlığını korumuştular.

Harris'e gelince, ormanlarda katedilen uzun mesafelere alışkındı ve yorgunluğun kendisini etkilediği belli olmuyordu. Yalnız çiftliğe yaklaştıkça Dick Sand onun dalgınlaştığını gözlemledi; eskisinden farklı olarak biraz daha çekingendi. Pek doğal davranmıyordu. En azından genç adam böyle hissediyordu. Amerikalı güven vermiyordu. Gelgelelim, kendilerine sahte davranan Harris'in ne gibi bir çıkarı olabilirdi? Dick Sand bu soruya cevap bulamıyor, ama kılavuzlarını çok yakından adım adım izliyordu.

Amerikalı büyük olasılıkla Dick Sand'in kendisine kuşkulu gözlerle baktığını hissediyordu. Bu güvensizlik duygusu onu "genç dostu"nın yanında suskunlaştırıyordu.

Yürüyüş yeniden başlamıştı.

Yoğunluğu azalan ormanda ağaçlar gruplar halinde dağılıyorlar, artık içine girilmez yığınlar oluşturmuyorlardı. Harris'in sözünü ettiği gerçek pampa bu muydu?

Günün ilk saatlerinde, Dick Sand'in endişelerini artıracak bir olay gerçekleşmedi. Yalnız iki şeyi gözlemledi. Belki çok önemli değildiler ama, bu koşullarda en küçük ayrıntıyı gözden kaçırmamak lazımdı.

Birincisi Dingo'nun durumuydu. Köpek genç adamın dikkatini çekti.

Gerçekten, katedilen mesafe boyunca hiç huyu değişmeyen hayvan, neredeyse birdenbire bambaşka bir tavır sergilemeye başladı. Şimdiye dek burnu toprakta, genellikle çalılıkları ve otları koklayarak yürümüştü. Ya da susuyor, bir acının ve üzüntünün ifadesi olan dokunaklı havlamalar çıkarıyordu.

İşte o gün, hayvanın havlamaları gürültülü çıkmaya başladı, ara sıra öfkeli hırıltılara dönüştü. Eskiden, Negoro *Pilgrim*'in güvertesine çıktığı zaman gösterdiği tepkilere benziyordu.

Dick Sand'in kafasında bir şüphe doğdu. Bu şüpheyi Tom da doğruladı. Bakın şöyle:

"Tuhaf bir şey Mösyö Dick! Dingo dün yaptığı gibi toprağı koklamıyor! Burnu havada, sinirli, tüyleri diken diken oluyor! Sanki uzaklardan bir koku alıyor..."

Yavaş sesle konuşması için ihtiyar zenciye eliyle işaret veren Dick Sand, "Negoro olabilir mi?" diye sordu.

“Negoro izimizi takip etmiş olabilir!..”

“Evet Tom ve şu anda yakınlarda bir yerde!”

“İyi ama... Niçin?” dedi Tom.

“Bir ihtimal Negoro bu ülkeyi tanımıyor, kaybolmamak için bizim peşimizden ayrılmıyor.”

Endişeli endişeli genç adama bakan Tom, “Ya da?” dedi.

Dick Sand karşılık verdi:

“Ya da ülkeyi tanıyor ve o zaman...”

“Ama Negoro bu bölgeyi nasıl tanıyabilir? Buraya hiç gelmedi ki!”

Dick Sand, “Hiç gelmedi mi?” diye mırıldandı. “Bu da tartışmalı bir konu. Nefret ettiği adam bize çok yaklaşmış gibi Dingo sinirleniyor!”

Sonra sözünü keserek köpeği yanına çağırdı. Köpek biraz duraksadıktan sonra yanına geldi.

“Eh! Negoro! Negoro!” dedi.

Dingo’nun cevabı öfkeli bir havlama oldu. Bu isim onda her zamanki etkiyi bırakmıştı. Sanki Negoro şu çalılığın arkasında saklanıyormuş gibi ileri doğru atıldı.

Harris bütün sahneyi izlemişti. Dudaklarını biraz kısarak genç adama yaklaştı.

“Dingo’ya ne soruyorsunuz?” dedi.

İhtiyar Tom şakacı bir sesle, “Oh! Hiçbir şey Mösyö Harris!” karşılığını verdi. “İzini kaybettiğimiz gemideki o arkadaştan haber soruyorduk!”

Amerikalı:

“Ha!” dedi. “Şu Portekizli, şu aşçı mı? Bana anlatmıştınız!”

Tom, “Evet,” cevabını verdi. “Sanki Negoro yakınımızda bir yerde. Dingo’nun havlamasına bakılırsa!”

Harris, “Buraya kadar nasıl gelebilir?” diye sordu. “Bildiğim kadarıyla bu ülkeyi hiç görmemiş!”

Tom, “Görmüştür de bizden saklıyordur!” dedi.

“Çok ilginç,” diye ekledi Harris. “İsterseniz bütün şu çalılıkları arayalım. Zavallı adamın belki yardıma ihtiyacı vardır, tehlikeyle karşılaşmıştır...”

Dick Sand cevap verdi:

“Hiç gereği yok Mösyö Harris. Negoro buraya kadar gelmeyi becerdiyse, daha uzağa gitmeyi de becerir. İşin içinden sıyrılmasını bilen adamdır!”

“Nasıl isterseniz,” dedi Harris.

Görüşmeyi kesmek isteyen Dick Sand kısaca ekledi:

“Haydi Dingo, sus.”

Genç adamın yaptığı ikinci gözlem Amerikalının atına ilişkindi.

Kendi türünden hayvanların yaptığı gibi “ahırın kokusunu” almamıştı. Havayı koklamıyor, yürüyüşünü hızlandırmıyor, burun deliklerini açıp kapamıyor, yolculuğun sona erdiğini belirten o kişnemeleri çıkarmıyordu. Dikkatlice gözlemlenirse, defalarca gidip geldiği çiftliğe karşı son derece kayıtsız kaldığı fark ediliyordu. Çiftliği iyice tanınması gerekirken hâlâ birkaç yüz kilometre gidecekmiş gibiydi.

“Yolun sonuna varan bir at değil bu!” diye düşündü genç adam.

Bu arada, Harris’in dün ona söylediğine bakılırsa, dokuz kilometrelik mesafe kalmıştı. Zaten akşam saat beşte, son dokuz kilometrenin altısı çoktan aşılmış olmalıydı.

Gelgelelim, at son derece ihtiyacı olan ahırın kokusunu almıyordu. Kaldı ki San-Felice Çiftliği olması gereken o büyük malikaneye yaklaştıklarına dair hiçbir işaret yoktu.

Çocuğu dışında her şeye kayıtsız kalan Misis Weldon, ortalığı hâlâ ıssız görünce irkildi. Bu da ne demek oluyordu! Görünürde bir tek yerli, bir tek çiftlik hizmetkarı yoktu! Üstelik çok kısa bir mesafe

kalmıştı! Yolu mu kaybetmişti Harris? Yok canım! O düşünceyi kafasından attı. Biraz daha gecikirlerse, küçük Jack ölebilirdi!

Harris hâlâ önde ilerliyordu, fakat ormanın derinliklerini gözlemler gibiydi. Kendinden emin olmayan bir adam gibi sağa sola bakıyor, sanki doğru yolu arıyordu!

Misis Weldon onu görmemek için gözlerini kapadı.

Bir buçuk kilometre genişliğinde bir düzlükten sonra, batıda pek yoğunlaşmayan orman tekrar ortaya çıktı ve küçük kabile yeniden yüksek ağaçların arasına daldı.

Akşam saat altıda, bir fundalığın yanına varmışlardı. Fundalık, kuvvetli hayvanlara geçit işlevi görüyormuş gibiydi.

Dick Sand bütün dikkatiyle etrafı gözlemledi.

İnsan boyunu epey aşan yükseklikte ağaç dalları koparılmış ya da kırılmıştı. Aynı zamanda, otlar da ezilmişti, açıklık yerlerden toprak görünüyordu. Biraz bataklık yerdeki ayak izleri, ancak jaguarlara veya pumalara ait olabilirdi.

Yoksa bu izler, “ai”lar ya da başka ağır hareketli hayvanların olmasındı? Ama o denli yükseklikte dalların kırılmasını nasıl açıklamalıydı?

Kuşkusuz filler böyle izler bırakabilirdi; içine girilmez fundalıkta ancak o hayvanlar buna benzer genişlik açabilirdiler. Fakat fil yoktu Amerika’da; kocaman kalın derililer, Yeni Dünya’da yaşamıyorlardı. Bu iklim koşullarına hiç alışkın değillerdi.

Fillerin buradan geçtiğine ilişkin varsayım kabul edilemezdi.

Her neyse, kendisini düşündüren anlaşılmaz olayı Dick Sand bir türlü çözemedi. Aynı konuda Amerikalı’ya da bir şey sormadı. Zürafaları devekuşları diye yorumlayan bir adamdan ne beklenirdi? Harris anlaşılmaz olay hakkında da birtakım açıklamalar yapacak, hayal ürünü sözleri durumu değiştirmeyecekti.

Öte yandan, Dick Sand’in Harris hakkında kanaati kesinleşmişti. Amerikalı’yı bir hain gibi görüyordu! Kendisini haklı çıkaracak bu gerçeği ortaya çıkarmak için fırsat arıyordu. Nitekim o fırsat yakındı.

Peki Harris’in gizli tuttuğu amaç ne olabilirdi? *Pilgrim*’den hayatta kalanları nasıl bir akıbet bekliyordu? Üstelik Dick Sand, kazadan sonra sorumluluğunun devam ettiğine inanıyordu. Gemi karaya oturmuştu; dolayısıyla bu sahile çıkanların hayatını kurtarmakla yükümlüydü. Şu kadını, şu ufak çocuğu, şu kara derilileri, kısaca bütün talihsiz arkadaşlarını tek başına mücadele ederek kurtarmalıydı! Gemide olsa, denizci olarak belki bir şey yapabilirdi ama, şu korkunç koşullarda ne yapacaktı?

Her an kendini daha çok dayatan müthiş gerçek karşısında gözlerini yummak istemedi. *Pilgrim*’de on beş yaşında kaptan olmuştu, yine aynı şey tekrarlayacaktı! Ama eyleme geçme zamanı gelmeden, zavallı anneye bir şey belli etmedi.

Hiçbir şey söylemedi. O sırada, küçük kabile geniş bir su birikintisinin kenarına gelmişti. Dick Sand yüksek otların arasına saklanan iri yarı hayvanlar fark etti.

“Hipopotamlar! Hipopotamlar!” diye bağırdı.

Gerçekten iri başlı, şişkin geniş burunlu kalın derililerdi bunlar. Ağızlarında yarım metreyi aşan dişler vardı. Kısa bacakları şişman ve bodurdu. Tüysüz derileri kızıl esmer renkteydi. Amerika’da hipopotamlar!

Gün boyu yürünmeye devam edildi. Ama zahmetli bir yürüyüştü.

Yorgunluk en dayanıklı olanları bile geciktirmeye başlamıştı. Evet, artık varmanın zamanıydı; yoksa durmak zorunda kalacaklardı.

Misis Weldon salt küçük Jack’iyle ilgileniyor, yorgunluk hissetmiyordu, ama onun da gücü

tükenmişti. Herkes pes etmek üzereydi. Sorumluluk duygusunun altında ezilen Dick Sand, olağanüstü manevi bir enerjiyle direniyordu.

Akşam saat dörde doğru, yaşlı Tom otlar üzerinde dikkatini çeken bir nesne buldu. Bu, bir silahtı, bir çeşit bıçak; biçimi özeldi. Ağız kısa ve geniş, sapı kabaca işlenmiş fildişi kaplamaydı.

Tom bıçağı Dick Sand'e götürdü. Onu eline alan genç adam inceledi, sonra Amerikalı'ya göstererek, "Herhalde yerliler yakınımızdalar!" dedi.

Harris cevap verdi:

"Olabilir, bu arada..."

Harris'in tam gözlerinin içine bakan Dick Sand, "Bu arada?.." diye yineledi.

Kararsızlık geçiren Harris ekledi:

"Çiftliğin çok yakınında olmamız gerekirdi. Fakat çıkaramıyorum..."

Heyecanlanan Dick Sand, "Yolu mu şaşırdınız?" diye sordu.

"Şaşırmak mı, yok canım... Çiftliğin şimdi beş kilometre uzakta olmaması lazım. Ama kestirmeden gitmek istedim. Onun için ormana girdim. Belki de yanlış yaptım!"

"Olabilir," cevabını verdi Dick Sand.

"Ben önden gidip durumu bir göreyim," dedi Harris.

Dick Sand kararlı bir sesle, "Olmaz Mösyö Harris," dedi, "ayrılmayalım."

Amerikalı, "Nasıl isterseniz!" karşılığını verdi. "Yalnız gece vakti size kılavuzluk yapmam kolay olmaz."

Dick Sand, "İş oraya kalsın!" diye karşılık verdi. "Mola veririz. Misis Weldon ağaçların altında son bir gece geçirmeye razı olur. Sabah, gün doğar doğmaz yola koyuluruz! Üç beş kilometrelik mesafe bir saatlik iş sayılır!"

"Öyle olsun," dedi Harris.

O anda, Dingo'nun öfkeli havlamaları duyuldu.

Dick Sand, "Buraya gel Dingo, buraya!" diye seslendi. "Biliyorsun ki burada kimseler yok, ıssız bir yerdeyiz!"

Sonuncu mola kararlaştırıldı. Misis Weldon hiç ağzını açmadan arkadaşlarına uydu. Ateşler içinde yanan küçük Jack, kollarında uyuyordu.

Geceyi geçirmek için en uygun yer arandı.

Dick Sand bir ağaç kümesinin altını uygun gördü. Onunla birlikte hazırlıklara katılan ihtiyar Tom, aniden durup haykırdı:

"Mösyö Dick! Şuraya bakın! Şuraya bakın!" Her şeye hazır olan sakın bir adam sesiyle Dick Sand, "Ne var Tom?" diye sordu.

"Orada... Orada..." dedi Tom.. "ağaçların üstünde... kan lekeleri! Ve... yerde... parçalanmış organlar!"

Dick Sand hemen oraya atıldı, sonra geri dönerek, "Sus Tom, sus!" dedi.

Gerçekten, orada, toprakta kesik eller vardı. İnsan parçalarının yanında, birkaç kırık çatal ve kopuk bir zincir göze çarpıyordu.

Misis Weldon çok şükür ki iğrenç sahneyi görmemişti.

Harris'e gelince, bir kenarda duruyordu. Şu anda onu gözlemleyen biri, onda meydana gelen değişiklikten çok etkilenirdi. Yüzünde canavarca bir ifade belirmişti.

Dingo, Dick Sand'in yanına gelmiş, kanlı parçaların önünde öfke içinde havlıyordu.

Genç adam onu uzaklaştırırken çok uğraştı.

Bu arada, çatalları, kırık zinciri gören yaşlı Tom, olduğu yere mihlanmıştı. Gözleri yuvalarından fırlamış, elleri kasılmış, bakıyor ve şu tutarsız kelimeleri mırıldanıyordu:

“Gördüm... daha önce gördüm... o çatalları... çok küçük... gördüm!”

Galiba, çocukluğunun anıları belli belirsiz gözlerinin önüne geliyor, anımsamaya çalışıyordu! Konuşacaktı!

Dick Sand, “Sus Tom!” diye yineledi. “Misis Weldon için, hepimiz için sus!”

Genç adam kara deriliyi oradan uzaklaştırdı.

Biraz ötede, başka bir mola yeri seçildi; herkes gece yatusına hazırlandı.

Yemek verilmişti ama, zar zor bir şeyler yediler. Yorgunluk açlıktan önce geliyordu. Herkes dehşetle karışık belirsiz bir endişe içindeydi.

Karanlık yavaş yavaş bastırdı. Çok geçmeden koyulaştı. Hava fırtına yüklü kalın bulutlarla kaplıydı. Batı ufkunda, parlayan şimşekler ağaçların arasından görünüyordu. Rüzgar kesilmiş, yaprak kımıldamıyordu. Günün gürültülerini derin bir sessizlik izliyordu. Sanki elektrik yüklü ağır hava, seslerin iletişimini geçersiz kılıyordu.

Dick Sand, Austin, Bat birlikte nöbet tutuyorlardı. Koyu karanlık gecede gözlerine ve kulaklarına çarpan bir ışık görmeye, bir gürültü duymaya çalışıyorlardı. Fakat ormanın karanlığını ve dinginliğini hiçbir şey bozmuyordu.

Uykusu gelmeyen Tom anılarına dalmış, başı eğik öyle kalmıştı. Sanki ani bir darbe yemişti.

Misis Weldon kollarında çocuğunu sallıyor, ondan başka şey düşünmüyordu.

Galiba bir tek kuzen Bénédict uyuyordu. Zira ortak endişeden bir tek o etkilenmemişti. Önsezi yetisi daha öteye gitmiyordu.

Saat on bire doğru, ansızın uzun ve boğuk bir kükreme işitildi. Daha acı titrek bir çığlık bu sese karıştı.

Tom ayağa kalktı, eliyle bir buçuk kilometre ötede bir fundalığı gösterdi.

Dick Sand onun kolunu yakaladı, ama yüksek sesle bağırmasını önleyemedi:

“Aslan! Aslan!”

İhtiyar, çocukluğunda çok alışık olduğu kükremeyi tanımıştı.

“Aslan!” diye yineledi.

Daha fazla kendini tutamayan Dick Sand, büyük bıçağı kaparak Harris’in bulunduğu yere doğru atıldı.

Harris orada yoktu, atı da onunla birlikte kaybolmuştu.

Dick Sand’in kafasında birdenbire bir şimşek çaktı. Her şeyi anladı; bulunduğunu sandığı yerde değildi.

Pilgrim, Amerikan kıtasında karaya oturmamıştı! Denizde bulunduğu mevkiyi ölçtüğü yer Paskalya Adası değildi, bu kıtada başka bir adaydı. Paskalya Adası, Amerika’nın batısında bulunurdu.

Pusula yolculuğun bir bölümünde onu yanıltmıştı. Nedeni biliniyor. Fırtına tarafından yanlış bir rotada sürüklenerek Horn Burnu’ndan geçmiş olmalıydı. Böylece Pasifik Okyanusu’ndan Atlantik’e geçmişti! Fırtınayla iki katına çıkan gemisinin süratini fark edememişti.

Bunun içindir ki bu bölge kauçuk ağaçlarından, kınakınalardan, Güney Amerika ürünlerinden yoksundu. Burası ne Atacama yaylası ne de Bolivya pampasıydı!

Evet, kaçan hayvanlar zürafalardı, devekuşları değil! Kalın fundalıktan geçenler fillerdiler! Dick Sand’in rahatını kaçırdığı, yüksek otlar arasına saklanan hipopotamlardı! Bénédict’in yakaladığı çiftkehanatlı, bir çeçe sineği idi. Bu korkunç sinek, soktuğu zaman kervanların hayvanlarını öldürürdü!

Ormandan gelen ses bir aslan kükremesiydi! Ve o çatallar, zincirler, tuhaf biçimli bıçak, köle tüccarının aletleriydi. Kesik eller, esir alınan insanların elleriydi!

Portekizli Negro ve Amerikalı Harris ortak olsalar gerekti!

Dick Sand’in dudaklarından şu dehşet verici kelimeler döküldü:

“Afrika! Ekvatorial Afrika! Kölelerin ve köle tacirlerinin Afrikası!”

1.Örnek: çekirgeler, cırcırböcekleri, vb.

2.Örnek: yusufçuklar, kızböcekleri.

3.Örnek: arılar, eşek arıları, karıncalar.

4.Örnek: kelebekler, vb.

5.Örnek: ağustos böcekleri, çiçek bitleri, pireler, vb.

6.Örnek: mayıs böcekleri, parlayan kurtlar, vb.

7.Örnek: tatarcıklar, sivrisinekler, karasinekler.

8.Örnek: stylops.

9.Örnek: peynirkurtları, vb.

10.Örnek: kâğıt güveleri, poduralar, vb.

11. "Sand" İngilizcede kum anlamına gelir.

12.Bat, Bartholomée'nin kısaltması.

13.Eskiden Avustralya'nın bir başka adı. *-çn*

14.New York'ta askeri okul.

15.Uzun yüzgeçleri olan, genellikle kambur balina diye adlandırılan (boyu yaklaşık 15 metre) bir balina türü, *-çn*

16.Bu operasyon sırasında balina, ağırlığının üçte birini kaybeder.

17.Denizciliğe özgü bir ölçü. Uzunluğu yüz yirmi kulaçtır, yani iki yüz metre.

18. Pruva yelkeninin üstünde yer alan dört köşe yelken. Aynı yelkeni taşıyan direk, *-çn*

19.Vorepierre'in Resimli Sözlük'ünden [*Dictionnaire Illustré*] Özet.

20.57 buçuk kilometre.

21.İngiliz ve Amerikan barometreleri pusa göre numaralanmıştır. Yirmi sekiz pus onda yedi 728 milimetreye eşittir.

22.716 milimetre

23.709 milimetre

24.Yaklaşık 160 kilometre.

25.Güney Amerika'da yaşayan iri bir papağan, *-çn*

26.Papağan, muhabbetkuşu gibi tırmanıcı kuşlar familyası. -*çn*

27.Güney Amerika ormanlarında yaşayan, memelilerin eksik dişli takımından, ağır yürüyürlü bir hayvan. -çn

28.Eskiden bu kabuğu toz haline getirirlerdi. O maddeye “Cizvitlerin Tozu” adı verilmişti. Çünkü 1619’da, Roma Cizvitleri misyon olarak Amerika’ya hatırı sayılır miktarda bu tozdan götürmeyi üstlenmişlerdi.